

č. 10-2014

MESIAČNÍK O FILMOVOM DIANÍ NA SLOVENSKU

WWW.FILMSK.SK

film.sk

CENA 1 €

ROZHOVOR

► Jonáš Karásek

TÉMA

► Ako sa nakrúca
na VŠMU

NOVINKY

► Comeback
► Láska na vlásku

UŽ V PREDAJI!

FILM
A KULTÚRNA
PAMÄŤ

ASOCIÁCIA SLOVENSKÝCH
FILMOVÝCH KLUBOV

SLOVENSKÝ
FILMOVÝ ÚSTAV
SLOVAK FILM
INSTITUTE

ASOCIÁCIA
SLOVENSKÝCH
FILMOVÝCH
KLUBOV

VDANIE TEJTO PUBLIKÁCIE FINANČNE PODPORIL AUDIOVIZUÁLNY FOND

WWW.KLAPKA.SK

NA ÚVOD

Každý redaktor tlačeneho periodika musí nenávidieť, keď nachádza chyby po tom, čo boli texty zverejnené. To sú tie odporné chvíle, keď už je na všetky zásahy neskoro, no práve vtedy má človek najsilnejšiu túžbu do vecí zasahovať. Akokoľvek zbytočné a naivné, zase sa hlásia myšlienky: keby sa tak dalo vrátiť späť a napraviť miesta, ktoré sa pôvodne nejavili zradne.

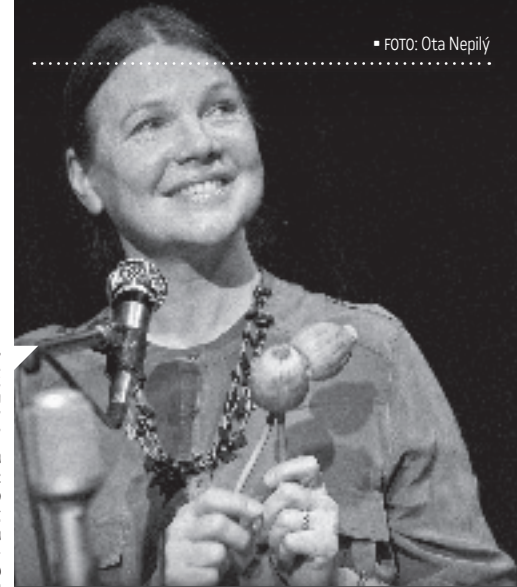
Možno by čosi také privítali aj protagonisti filmu *Comeback*. Divák si to aspoň tak predstavuje, keď sa pozerá na väzňov, ktorí stratili kus svojich životov za mrežami a po prepustení sa zase strácajú v životoch. Viac-menej. Oni sami sa dotknú aj týchto tém a treba si pozrieť ich reakcie. Teda *Comeback*. O dokumente Mira Rema píšeme v rubrike Novinky.

Píšeme o ňom aj v rubrike Ohlasy, pretože sa premietal na piešťanskom festivale Cinematik. Eva Vženteková sa zase v tejto rubrike venuje dvom filmom, ktoré odvysielala RTVS k výročiu SNP – dokumentu *Povstanie. Slovensko 1939 – 1945* a hranému filmu *Moje povstanie.sk*. V období, do ktorého sa tieto projekty vracajú, by stálo mnohé za zmenu. Je to však aj obdobie toľkých zákrut, že už ich vystopovanie a interpretácia dávajú zabrať. Najdôležitejšie je azda nenechať ho napospas zabudnutiu. Projektom *Moje povstanie.sk* ho pripomína aj režisér Jonáš Karásek, s ktorým máme v aktuálnom *Film.sk* rozhovor, a takisto snímka *V tichu*, ktorú v čísle recenzuje Jana Dudková.

Prirodzene, v porovnaní s tým, čo hovoria predchádzajúce riadky, strácajú redakorské chyby na váhe. Nedá sa však nad nimi mávnuť rukou, nedá sa ich ani odstrániť návratom v čase a vysvetlenia čitateľov nemusia zaujímať. Bolo by tu ešte riešenie – pracuje s ním príbeh *Lásky na vlásku* (nájdete ho v Novinkách). Lenže to je rozprávka.

► Daniel Bernát

MAJTE OBDOBENÉ SLOVENSKÉ FILMY

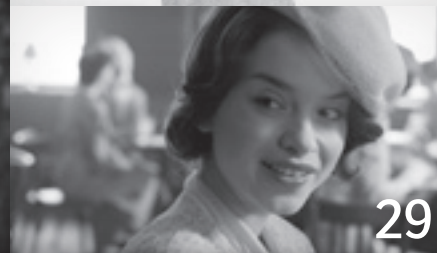
▲ Zuzana Homolová,
speváčka a hudobníčka

Väčšinou sa mi ťažko odpovedá na otázku „Čo je naj?“. V tolkejškej škále a pestrosti výberu neexistuje len jedna vec, čo človeka zasiahne. NAJ sú pre mňa *Obrazy starého sveta* Dušana Hanáka. Nie som prvá ani jediná, pre koho sú NAJ. Chvalabohu! Vo filme sa mi spája objektív Martina Martinčeka s príbehmi ľudí podobných tým, o ktorých mi rozprávala mama a ktorých som mala šťastie aj zažiť. Veľmi podobných tým, ktorých som nedávno stretala v horách Nepálu. K tomu sa pripája privilegium mať kamaráta Dušana Hanáka. Prvýkrát som film videla v čase jeho premiéry a pozvala som naň francúzskeho konceptuálneho výtvarníka H. F., účastníka „Evinej svadby“ – konceptu Alexa Mlynarčíka (aktuálne má výstavu v Galérii mesta Bratislavy). Bola som ním zasiahnutá. Reakcia môjho známeho, ktorý nerozumel slovenčine a o Slovensku nevedel vôbec nič, potvrdila veľkú silu Hanákovho posolstva. Na druhý deň film stiahli. Dušan Hanák – výsostne mestský človek – má cit pre vyjadrenie toho najdôležitejšieho: vnútornej ľudskej slobody, hoci aj v tvrdých životných podmienkach ľudí na vidieku. Lebo to má v sebe; on sám je celý život urputným obrancom slobody. To, že film funguje po rokoch cez ďalšie generácie, a to bez ohľadu na jeho jazyk, je dávno overené a potvrdzuje to všetky Hanákovy ocenenia. ▲

20

26

29

Jaroslav Hochel,

filmový publicista

Máte radi paštéty? Tak pozor, viete, čo sa hovorí: hotový výrobok môže byť síce konzumovateľný, ale radšej nevedieť, čo všetko sa doň dáva a ako sa vyrába...

Na tohtoročnej Letnej filmovej škole v Uherskom Hradišti sa premietal aj film nie veľmi známeho britského režiséra Seana Ellisa *Cashback*. Snímka s možno konvenčným príbehom, ale aj s originálnymi motívmi a pôsobivou vizualitou ukázala, že romantická komédia nemusí byť sladkastou prehládkou hollywoodskych klišé. Ale skutočné prekvapenie prišlo až pri besede s režisérom: prezradil, že film nadväzuje na jeho rovnomennú 18-minútovú snímku, ba dokonca je pôvodný filmík celý bez jediného strihu zaradený do snímky celovečernej a „obložený“ dejom, ktorý mu akože predchádzal a akože za ním nasledoval. Keby nám to Ellis nepovedal, v živote na to neprídeme.

Režisér Zdeněk Jiráský dal vo viacerých rozhovoroch k dobru, ako vznikol jeho film *V tichu*, ktorý mal nedávno premiéru. Osudy židovských umelcov, najmä hudobníkov, počas druhej svetovej vojny mali podľa pôvodných predstáv producenty dostať podobu dokumentu s hranými pasážami. Lenže táto forma Jiráskemu nie je blízka, preto si „vybojoval“ hraný film bez dialógov, iba s hudbou. Ani to však nebolo ono a po odmietnutí možnosti, že by dej sprevádzal hlas komentátora, vzniklo napokon poetické vizuálne rozprávanie, v ktorom znie iba hudba a vnútorné monológy protagonistov... Človek by si mohol pomyslieť: Tí ľudia nevedeli, čo vlastne chcú? Prečo to furt menili? Lenže človek si sadne do kinosály a po pár minútach je mu to úplne jedno: stáva sa spočiatku svedkom a vďaka sugestívnosti spracovania priam účastníkom malých veľkých dejín: hudba, balet, láska, idyla, slnko... a v obrazových predeloch tlačiarenský stroj, ktorý už usilovne vyrába lexikón Židov pôsobiacich v hudbe (načo asi?)... a potom klavír vyhodенý z okna a pripínanie žltých hviezd na odev a transporty a nekonečné utrpenie v koncentračných táboroch... Vcelku známa téma pôsobí odrazu inak, novo, má veľkú emocionálnu silu... Kto by v tej chvíli myslel na to, že pôvodne mal pozerať na dokument?

Núkajúca sa otázka, či je dobré poznať okolnosti vzniku filmu a zákulisie jeho natáčania, sa zároveň s tým, ako si ju položíme, stáva bezpredmetnou. Lebo dôležitý je výsledok, ten sa počíta.

Napriek tomu, že film nie je paštéta. ▲

03 MYSLÍM SI

04–08 KALENDÁRIUM

09–13 PREMIÉRY v kinách / Správy Z FILMOVÉHO DIANIA

14–15 NOVINKY: Comeback podľa Mira Rema

16–17 NOVINKY: Láska na vlásku podľa Mariany Čengel Solčanskej

18 AKTUÁLNE: Slovenské krátke filmy v kinách

19 Správy Z FILMOVÉHO DIANIA

20–23 ROZHOVOR: Jonáš Karásek

24–25 TÉMA: Ako sa nakrúca na VŠMU

26–28 RECENZIA: 38 podľa Daniela Dangla a Lukáša Zednikoviča

29–31 RECENZIA: V tichu podľa Zdeňka Jiráského

32–33 RECENZIA: Zimný spánok podľa Nuriho Bilgeho Ceylana

34–35 REPORTÁŽ: Nakrúcanie filmu Najhorší zločín vo Wilsonove

36 OHĽASY: 9. MFF Cinematik

37 OHĽASY: Výročie SNP vo vysielaní RTVS

38–39 FILMOVÉ PUBLIKÁCIE / DVD NOSIČE / ČO ROBIA

40 PROFIL: herec Marián Labuda

41 PROFIL: tvorca animovaných filmov Ivan Popovič

42 PROFIL: filmový publicista Ladislav Volko

43 PROFIL: režisér Karol Plicka

44 IN MEMORIAM: filmová publicistka Agneša Kalinová

45 Správy Z FILMOVÉHO DIANIA

46 Správy Z FILMOVÉHO DIANIA

a uzávierky na granty a podporné programy

47 SVET SPRAVODAJSKÉHO FILMU: Týždeň vo filme

48–50 TIPY Mesiaca: Kino Lumière + PROGRAM

51 VÝROČIA / Správy Z FILMOVÉHO DIANIA

52 STALO SA ZA 30 DNÍ / Klapka.sk a Kino Lumière

MYSLÍM SI

Film.sk
Mesačník o filmovom dianí
na Slovensku (15. ročník)
Vydavateľ:
Slovenský filmový ústav
Adresa redakcie:
Film.sk / Slovenský filmový ústav
Grösslingová 32 / 811 09 Bratislava
TEL.: 02/57 10 15 25
FAX: 02/52 73 32 14
E-MAIL: film.sk@sfu.sk
Šéfredaktor:
Daniel Bernát
Redakcia:
Zuzana Sotáková
Redakčná rada: Peter Dubecký
generálny riaditeľ SFÚ
Alexandra Strelková
riaditeľka NKC – SFÚ
Marián Brázda
vedúci edičného oddelenia SFÚ
Miroslav Ulman
odborný referent Audiovizuálneho
informačného centra SFÚ
Simona Nôtová-Tušerová
tlačová tajomníčka SFÚ
Štefan Vraštiak
tajomník KFN SSN
Karmen Koutná
vedúca predajne Klapka.sk
Jazyková redakcia:
Jaroslav Hochel
Design & grafická úprava:
A & D Brothers
Tlač: Dolis, spol. s r. o.
Uzávierka čísla 10/2014:
26. 9. 2014
Snímka na titulnej strane:
Comeback – AH production
Film.sk vychádza s podporou MK SR.
ISSN 1335 – 8286

Názory redakcie sa nemusia zhodovať
s názormi prispievateľov.

Akékoľvek rozmnožovanie textu, fotografií, grafov
vrátane údajov v elektronickej podobe len
s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa.
© Slovenský filmový ústav

od 11. septembra

(51 SLOVENSKÝCH MIEST)

20. PROJEKT 100 – 2014

V rámci putovnej prehliadky filmov môžu diváci vidieť do konca roka snímky *2001: Vesmírna odysea*, *8½*, *Biely boh*, *Deti*, *Ida*, *Jimmy P*, *Koyaanis-qatsi*, *Nick Cave: 20 000 dní na Zemi*, *Pulp Fiction* a *Ťažký deň*. Dve slovenské animované snímky *Nina* (r. V. Obertová, M. Čopíková) a *Fongopolis* (r. J. Kozuch) sa premietajú ako predfilmy.

► www.asfk.sk/projekt-100/projekt-100-2014

1., 8., 18., 20., 22. október

► 18.45, 20.30

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Francis Bacon

Pri príležitosti nedožitých 105. narodenín maliara Francisu Bacona uvedie Kino Lumière filmy, ktorými sa výtvarník inšpiroval alebo ktorých režisérovi inšpiroval on: *Krížnik Potemkin* (r. S. Ejzenštejn, 1925), *Andalúzsky pes* (r. L. Buñuel, 1929), *Metropolis* (r. F. Lang, 1927), *Lost Highway* (r. D. Lynch, 1997), *Hirošima, moja láska* (r. A. Resnais, 1959) a *Posledné tango v Paríži* (r. B. Bertolucci, 1972).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

2., 9. október ► 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Alfonz Bednár

Pri príležitosti nedožitých 100. narodenín scenáristu Alfonza Bednára uvidia diváci filmy *Tri dcéry* (r. Š. Uher, 1967) a *Génius* (r. Š. Uher, 1969).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

2., 16., 30. október ► 18.00

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Filmový kabinet PLUS

Programový cyklus Kina Lumière uvedie tento mesiac filmy *Všetko na predaj* (r. A. Wajda, 1969), *8½* (r. F. Fellini, 1963) a *Zväčšenina* (r. M. Antonioni, 1966).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

3. október ► 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: John Cleese

Sedemdesiate piate narodeniny anglického herca Johna Cleesa si Kino Lumière pripomenie komédiou *Monty Python: Zmysel života* (r. T. Jones a T. Gilliam, 1983).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

4. október ► 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: F. Murray Abraham

Americký herec F. Murray Abraham získal Oscara za stvárnenie Salieriho v snímke *Amadeus* (r. M. Forman, 1984), ktorú Kino Lumière premietne pri príležitosti hercových 75. narodenín.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

5., 15. október ► 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Marián Labuda

Slovenský divadelný a filmový herec Marián Labuda sa v októbri dožíva 70 rokov. Kino Lumière si jeho herecké umenie pripomenie filmami *Konec starých časů* (r. J. Menzel, 1989) a *Záhrada* (r. M. Šulík, 1995). ► Viac sa dočítate o M. Labudovi na strane 40.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

6., 20. október ► 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Kraťasy z archívu: Slovenská výtvarná moderna a jej nasledovníci

Cyklus filmových medailónov známych slovenských výtvarníkov (L. Fulla, J. Alexy, M. Benka, M. Galanda, Z. Palugay, M. Laluha) a fotografa Martina Martinčeka. Filmová historička Eva Filová vybrala do tohto cyklu filmy *Majster farby*, *Janko Alexy*, *Človek s fotoaparátom*, *Návšteva u Martina Benku*, *Galanda*, *Maliar* a *Let modrého vtáka*.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

6. – 10. október

(BRATISLAVA, SKALICA, PŘIEVIDZA)

12. Bienále animácie Bratislava

► O podujatí sa dočítate viac na strane 19.

6. – 15. október

(BRATISLAVA – KINO FILM EUROPE, BANSKÁ ŠTIAVNICA – KINO AKADEMIK, TRENČÍN – ARTKINO METRO, LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ – GOLDEN APPLE CINEMA, NITRA – FK TATRA, VRANOV NAD TOPLOU – KINO MLADOSŤ)

Filmová prehliadka Be2Can

Prvý ročník filmovej prehliadky Be2Can, ktorá predstaví výber snímok z festivalov v Cannes, Benátkach a Berlíne. Program tvorí takmer dvadsať filmov. Ešte viac sa ich v rámci prehliadky odprezentuje prostredníctvom VOD platformy a na televíznom programe Film Europe Channel.

► www.filmeurope.sk

7. október ► 20.00

(BRATISLAVA – KC DUNAJ)

Večer najkontroverzejších videoklipov

Prednáška Petra Konečného. ► www.kcdunaj.sk

7., 14. október ► 18.00

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Od Tatier k Dunaju

Špeciálny cyklus filmov, ktoré premietne Kino

Lumière v spolupráci so Slovenskou národnou galériou k výstave *Dve krajiny – Obraz Slovenska: 19. storočie × súčasnosť*. Kino uvedie bloky *Kúpele s tradíciou* (osem filmov z rokov 1950 – 1980) a *Tatranská romanca* (osem filmov z rokov 1943 – 1980).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

8. – 12. október

(POPRAD)

22. Medzinárodný festival horských filmov

Počas festivalu sa bude premietajť aj dokument Pavla Barabáša *Polárnik* a v predpremiére bude uvedený i režisérovi nový film *Žit' pre vášeň*.

► www.mfhf.sk

9. október ► 19.00

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ)

Kino Fest Anča

Premietanie nedokončeného filmu Richarda Williama *The Thief and the Cobbler*.

► www.foaje.net

10. október ► 18.45, 20.50

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Double Bill

Cyklus Double Bill uvedie dve snímky, ktoré sú pomenované podľa ulíc Los Angeles, no do útroh „továrne na sny“ prenikajú odlišnými spôsobmi – *Sunset Boulevard* (r. B. Wilder, 1950) a *Mulholland Drive* (r. D. Lynch, 2001).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

10. október ► 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Prekvapenie z archívu

Špeciálna projekcia pri príležitosti viac ako polročnej ostrej prevádzky Filmotéky – študijnej sály Slovenského filmového ústavu.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

11., 12., 25., 26. október ► 15.30

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Detská filmotéka

Programový cyklus prinesie súbor rozprávok Ivana Popoviča a Vladimíra Pikalíka, konkrétne filmy *Blcha a slon*, *Ikarovia*, *Kvietista*, *Panpulóni*, *Strážca Sen*, *Gongo a budíky*, *Gongo a práčka*, *Gongo a televízory*. Premietajť sa bude aj *Gombíková vojna* (r. Y. Robert, 1962).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

12., 25. október ► 15.30

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Ivan Popovič

Pri príležitosti 70. narodením významného slovenského tvorcu animovaných filmov Ivana Popoviča

sa v rámci cyklu Detská filmotéka bude premietajť osem jeho snímok. ► O tvorcovi sa dočítate viac na strane 41.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

13. – 17. október

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Týždeň čínskych filmov

Premietanie filmov *Láska pod hlohovým krom* (r. Z. Yimou), *Konfucius* (r. H. Mei), *Kvety vojny* (r. Z. Yimou), *Cesta do školy* (r. P. Jahuang), *Mulan* (r. M. Jingle), *Pátranie* (r. Ch. Kaige) a *Velmajster* (r. Wong Kar-wai). Vstup je voľný.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

14. – 17. október

(ČADCA)

18. Etnofilm

Medzinárodný filmový festival o etnológii, sociálnej a kultúrnej antropológii premietne v rámci súťaže 36 snímok z deviatich krajín sveta vrátane Slovenska. ► www.etnofilm.sk

15. – 18. október

(BRATISLAVA – FTF VŠMU)

18. festival Áčko

Súťažný festival študentských filmov opäť ponúkne nové snímky poslucháčov slovenských škôl aj odborné masterclassy. ► Viac sa dočítate na strane 19.

► www.ackofestival.sk

16. október ► 19.00

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ)

Pelo malo – Nanič vlasy

Pilotné premietanie z cyklu Fuck subtitles! – filmového kurzu (nielen) pre španielčinárov. Súčasťou projekcie bude skypová diskusia s venezuelskou režisérkou Marianou Rondón. ► www.foaje.net

16., 27., 31. október ► 18.45, 20.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Herec v hlavnej úlohe: Vladimír Menšík

Projekcia filmov *Všetci dobří rodáci* (r. V. Jasný, 1968), *Lásky jednej plavovlásky* (r. M. Forman, 1965) a *Zmluva s diablom* (r. J. Zachar, 1967) pri príležitosti nedožitých 85. narodenín V. Menšíka.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

17. október ► 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností:

Jean Vigo + François Truffaut

Spomienka na dva pilieri francúzskej kinematografie – režiséra Jeana Viga, ktorý zomrel pred 80 rokmi, a režiséra François Truffaut, ktorý zomrel pred 30 rokmi. Kino Lumière uvedie filmy *Trojka z mravov* (r. J. Vigo, 1933) a *Nikto ma ne-*

má rád (r. F. Truffaut, 1959).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

17. október

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Spolu proti obchodovaniu s ľuďmi

Pri príležitosti Európskeho dňa boja proti obchodovaniu s ľuďmi sa v Bratislave po prvýkrát uskutoční filmový festival zameraný na túto problematiku. Tému priblížia okrem kolekcie krátkych filmov aj sprievodné diskusie, výstava obrazov a kampaň GIFT box Slovakia – Ľudia nie sú na predaj.

► www.obchodsludmi.sk

18. október ► 18.00

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Nymfomanka – režisérska verzia

Predpremiéra režisérskej verzie oboch dielov filmového projektu Larsa von Triera *Nymfomanka*.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

18. október ► 19.00

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ)

Najlepšie maďarské krátky na svete!

Najlepšie súčasné filmy z Maďarska vo výbere Tamása Gábeliho z medzinárodného festivalu krátkych filmov BuSho v Budapešti. ► www.foaje.net

19. október ► 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Sergej Bondarčuk

Pri príležitosti 20. výročia úmrtia sovietskeho režiséra Sergeja Bondarčuka uvedie Kino Lumièere jeho film *Boris Godunov* (1986).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

20. – 24. október

(BRATISLAVA – HOTEL TATRA)

41. Ekotopfilm

Medzinárodný filmový festival o trvalo udržateľnom rozvoji premietne okrem iného dokumenty Pavla Barabáša *Stopy na hrebeni* a *Polárník*.

► www.ekotopfilm.sk

21. október ► 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Karol Plicka

Pri príležitosti nedežítých 120. narodenín režiséra Karola Plicku sa premietne jeho reportáž *Za Slováckmi od New Yorku po Mississippi* (1937) a titul *Národný umelec prof. Karol Plicka* (r. M. Slivka, 1970).

► O K. Plickovi čítajte viac na strane 43.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

21. október ► 19.00

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ)

Profil animátora Andreja Gregorčoka

Na špeciálnej projekcii prezradí režisér a animátor Andrej Gregorčok všetko zo zákulisia svojej tvorby. ► www.foaje.net

21. október ► 20.30

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Music & Film: Björk: Biophilia Live

Björk: Biophilia Live je záznam koncertu, ktorý zachytáva jednu časť multižánrového a multimedialného projektu *Biophilia* islandskej speváčky Björk. Ťažiskom je živé predstavenie všetkých skladieb z jej ôsmeho štúdiového albumu.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

21. – 24. október

(PRIEVIDZA)

8. Slovenské filmobranie

V rámci Pocty Magde Vášáryovej sa premietne film *Krotká* (r. S. Barabáš, 1967), uvedená bude aj snímka *Jánošík* (r. J. Siakeľ, 1921).

22. – 26. október

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE, KINO FILM EUROPE)

Filmový festival inakosti

Filmový festival inakosti (FFI) – festival pre lesby, gejov, bisexuálnych, transrodových a intersexuálnych ľudí (LGBTI), ich rodičov, deti a priateľov – bude prebiehať v Bratislave už po ôsmy raz. FFI bude tento rok venovať špeciálnu pozornosť súčasnému nemeckému filmu. ► www.ffi.sk

24. október ► 19.00

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ)

Szindbád tastes my place

Spojenie projekcie maďarského filmu *Szindbád* (r. Z. Huszárik) so špecialitami maďarskej kuchyne.

► www.foaje.net

25. október ► 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Sigourney Weaver

Americká herečka Sigourney Weaver oslavuje v októbri 65. narodeniny a diváci juvidia vo filme *Votrelec* (r. R. Scott, 1979).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

25. október ► 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Zabávajte sa, prosím!

Premietanie sci-fi hororu *Votrelec* (r. R. Scott, 1979).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

26. október ► 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Jackie Coogan

Pred sto rokmi sa narodil americký herec Jackie Coogan. Pri tejto príležitosti si diváci budú môcť

pozrieť nemý film *Kid* (r. Ch. Chaplin, 1921).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

26. október ► 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

História filmu

Projekcia nemých filmov Charlieho Chaplina *Kid* a *Zaháľajú* (1921).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

27., 28., 29., 30. október ► 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Vlado Kubenko

Pri príležitosti nedežítých 90. narodenín slovenského dokumentaristu Vlada Kubenka pripravilo Kino Lumièere premietanie dvoch pásiem *Kým vykročia... dokumentárne filmy Vlada Kubenka* (1957 – 1969) a *Kubenkove návraty za šťastím* (1973 – 1989) a uvedie aj dva dlhometrážne filmy *Stretnutie* (1965) a *Mimoriadne cvičenie* (1971).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

28. október ► 18.00

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

EuroFilmClub: Všetci v mojej rodine

Združenie EUNIC v Bratislave sa v spolupráci so Slovenským filmovým ústavom v rámci projektu EuroFilmClub snaží o propagáciu európskej kinematografie. Októbrový večer cyklu bude patriť súčasnej rumunskej kinematografii, ktorú zastúpi film *Všetci v mojej rodine* (r. R. Jude).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

28. október ► 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Viera Strnisková

Projekcia filmu *Živý bič* (r. M. Ťapák, 1966) pri príležitosti nedežítých 85. narodenín herečky Viery Strniskovej.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

29. október ► 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Vladislav Pavlovič

Film *Senzi mama* (1964) pripomenie režiséra Vladislava Pavloviča pri príležitosti jeho nedežítých 90. narodenín.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

PODUJATIA SLOVENSKEHO FILMU V ZAHRANIČÍ ►

18. september – 5. október

Medzinárodný festival krátkych filmov Lille

(FRANCÚZSKO)

Premietanie animovaného filmu *Sneh* (r. I. Šebestová). ► www.festivalducourt-lille.com

26. september – 2. október

MFF Kamera OKO, Ostrava (ČESKO)

V rámci sekcie Karel Slach: Portrét, ktorá je venovaná tomuto českému kameramanovi a dokumentaristovi, sa premietnu filmy *Alcron* (r. D. Hanák), *Artisti* (r. D. Hanák), *Učenie* (r. D. Hanák), *Interview v metelici* (r. K. Slach) a *Šibenica* (r. D. Trančík).

► www.filmfestivalostrava.com

29. september – 6. október

Medzinárodný festival animovaného filmu

KROK, Moskva, Tver, Myškin, Uglich,

Kostroma, Jaroslavl (RUSKO)

Premietanie animovaného filmu *Fongopolis* (r. J. Kožuch). ► www.krokfestival.com

1. – 31. október

12. Mumia – festival krátkych animovaných filmov, Belo Horizonte (BRAZÍLIA)

Premietanie animovaného filmu *Pandy* (r. M. Vižár). ► www.mumiainternational.blogspot.com

2. – 5. október

EkoFilm, Ostrava, Karviná, Český Těšín (ČESKO)

Premietanie dokumentu *Polárník* (r. P. Barabáš).

► www.ekofestival.cz

2. – 11. október

MFF Busan (JUŽNÁ KÓREA)

Uvedenie filmu *V tichu* (r. Z. Jiráský). ► www.biff.kr

2. – 11. október

LET'S CEE filmový festival, Viedeň (RAKÚSKO)

Premietanie animovaného filmu *Pandy* (r. M. Vizár) a dokumentu *Zamatoví teroristi* (r. P. Pekarčík, I. Ostrochovský, P. Kerekes).

► www.letsceefilmfestival.com

3. – 9. október

MFF Stoptrik, Maribor, Niepołomice,

Bielsko-Biala (SLOVINSKO, POĽSKO)

Premietanie animovaného filmu *Fongopolis* (r. J. Kožuch). ► www.zavod-iskra.org

3. október – 6. december

Medzinárodný festival outdoorových filmov,

viac ako 40 miest (ČESKO, SLOVENSKO)

Premietanie dokumentu *Stopy na hrebeni* (r. P. Barabáš). ► www.outdoorfilms.cz

4. – 11. október

5. Oaxaca FilmFest, Oaxaca (MEXIKO)

Premietanie animovaného filmu *Pandy* (r. M. Vižár). ► www.oaxacafilmfest.com

4. – 12. október

Medzinárodný festival animovaných filmov

Animatou, Ženeva (ŠVAJČIARSKO)

Premietanie animovaného filmu *Pandy* (r. M. Vizár). ► www.cinematou.ch

7. – 11. október

Európsky festival animovaných filmov

Balkanima, Belehrad (SRBSKO)

Premietanie animovaného filmu *Fongopolis* (r. J. Kožuch). ► www.balkanima.org

9. – 11. október

Medzinárodný filmový festival turistických filmov Tourfilm, Karlove Vary (ČESKO)

Premietanie dokumentu *Stopy na hrebeni* (r. P. Barabáš). ► www.tourfilm.sz

9. – 23. október

50. Chicago Film Festival (USA)

Projekcia filmu *V tichu* (r. Z. Jiráský) v rámci sekcie World Cinema. ► www.chicagofilmfestival.com

9. – 26. október

CinEast – Filmový festival strednej a východnej Európy, Luxemburg (LUXEMBURSKO)

Premietanie filmov *Všetky moje deti* (r. L. Kaboš), *Kandidát* (r. J. Karásek), *Slávnosť v botanickej záhrade* (r. E. Havetta), *Klauni* (r. V. Tauš) a *Fongopolis* (r. J. Kožuch), ktorý je v súťaži o Cenu divákov za najlepší animovaný film. V rámci cyklu So Far So Close sa predstaví fotograf Andrej Balco a na festival zavíta dvojica tvorcov Maroš Hečko a Jonáš Karásek. ► www.cineast.lu

10. – 19. október

MFF Varšava (POLSKO)

Premietanie filmu *Slovensko 2.0* (r. 10 režisérov) a koprodukčného filmu *Gottland* (r. V. Čákanyová, P. Hátle, R. Kohoutová, L. Kokeš, K. Tasovská). ► www.wff.pl

14. – 19. október

14. medzinárodný festival krátkych filmov Un festival c'est trop court, Nice (FRANCÚZSKO)

Premietanie animovaného filmu *Pandy* (r. M. Vizár). ► www.nicefilmfestival.com

15. – 18. október

Slovak Short Cinema, Niš, Belehrad, Novi Sad, Báčsky Petrovec (SRBSKO)

Premietanie najlepších slovenských krátkych filmov a diskusia s prítomnými autormi o súčasnej slovenskej kinematografii.

15. – 19. október

29. filmový festival Osnabrück (NEMECKO)

Premietanie animovaného filmu *Pandy* (r. M. Vizár). ► www.filmfest-osnabrueck.de

16. – 19. október

Be There! – festival animovaných filmov, Korfu (GRÉCKO)

Premietanie animovaných filmov *Sneh* (r. I. Šebetová) a *Pandy* (r. M. Vizár). ► www.betherefest.gr

18. – 22. október

33. Festival animovaných filmov, Bourg-en-Bresse (FRANCÚZSKO)

Premietanie animovaného filmu *Pandy* (r. M. Vizár). ► www.festival-bourg.wix.com

18. – 26. október

MFF TOFIFEST, Toruń (POLSKO)

Premietanie animovaného filmu *Sneh* (r. I. Šebetová). ► www.toffest.pl

22. – 26. október

Medzinárodný festival horských filmov Tegernsee (NEMECKO)

Premietanie dokumentu *Stopy na hrebeni* (r. P. Barabáš). ► www.bergfilm-festival-tegernsee.de

23. – 28. október

7. medzinárodný festival animovaných filmov BanjaLukAnima, Banja Luka (BOSNA A HERCEGOVINA)

Premietanie animovaného filmu *Pandy* (r. M. Vizár). ► www.banjalkanima.org

23. – 28. október

18. Medzinárodný festival dokumentárnych filmov, Jihlava (ČESKO)

► O slovenskej účasti na festivale čítajte viac na strane 19. ► www.dokument-festival.cz

25. október – 2. november

MFF Molodist, Kyjev (UKRAJINA)

Sekcia Fokus zameraná na slovenskú kinematografiu. ► www.molodist.com

30. október – 2. november

Medzinárodný víkend animácie, Wiesbaden (NEMECKO)

Premietanie animovaného filmu *Sneh* (r. I. Šebetová). ► www.filme-im-schloss.de

31. október – 9. november

55. IFF Thessaloniki, Solún (GRÉCKO)

Premietanie filmu *V tichu* (r. Z. Jiráský). ► www.filmfestival.gr

(REDAKCIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY V PROGRAME PODUJATÍ!)

► **Zuzana Sotáková**

PREMIÉRY

PREMIÉRA: 2. 10. 2014

7 trpaslíkov

(*Der 7bte Zwerg*, Nemecko, 2014) DCP 2D + DCP 3D, ŠUP, 88 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, ANIMOVANÁ ROZPRÁVKA

RÉŽIA: Boris Aljinovic, Harald Siepermann

V SLOVENSKOM ZNENÍ: Martin Zatovič, Juraj Kemka, Ivan Romančík, Kamil Kollárik, Peter Rúfús, René Jankovič, Ivan Vojtek

DISTRIBÚTOR: Magic Box Slovakia

Najmladší zo siedmich trpaslíkov Bobo nešťastnou náhodou pichne do prsta princeznú Ruženku, čím naplní kliatbu zlej čarodejnice, a celé kráľovstvo upadne do storočného spánku. Aby Bobo a ďalších šesť trpaslíkov kliatbu zrušili, musia oslobodiť Jacka, ktorý môže dať Ruženke bozk z pravej lásky.

PREMIÉRA: 2. 10. 2014

Annabelle

(*Annabelle*, 2014) DCP 2D, 99 min., MN 18, SLOVENSKÉ TITULKY, HOROR

RÉŽIA: John R. Leonetti

HRAJÚ: Annabelle Wallis, Alfre Woodard, Ward Horton, Tony Amendola, Eric Ladin, Brian Howe
DISTRIBÚTOR: Continental film

John Form našiel pre svoju nastávajúcu manželku Miú perfektný darček – starú klasickú bábiku odetú do svadobných šiat. Miina radosť z bábiky menom Anabelle však netrvá dlho. Jednej noci do ich domu vtrhnú vyznávači satanského kultu...

PREMIÉRA: 9. 10. 2014

8½ – Projekt 100

(*8½*, Taliansko/Francúzsko, 1963) DCP 2D + blu-ray, 138 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DRAMATICKÁ KOMÉDIA

RÉŽIA: Federico Fellini

HRAJÚ: Marcello Mastroianni, Claudia Cardinale, Anouk Aimée, Sandra Milo, Rossella Falk, Barbara Steele
DISTRIBÚTOR: Asociácia slovenských filmových klubov

Velikán filmu Federico Fellini rozpráva o režisérovi Guidovi Anselmim (Marcello Mastroianni), ktorý sa ocitá v tvorivej a osobnej kríze. Pod tlakom producenta pripravuje nový film, pohybuje sa v spleti vzťahov a citových väzieb k viacerým ženám a hľadá pritom samého seba.

PREMIÉRA: 9. 10. 2014

Biely boh – Projekt 100

(*Fehér isten*, Maďarsko/Nemecko/Švédsko, 2014) DCP 2D + blu-ray, 119 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Kornél Mundruczó
HRAJÚ: Zsófia Psotta, Sándor Zsótér, Szabolcs Thuróczy, Lili Monori, László Gálfy, Lili Horváth
DISTRIBÚTOR: Asociácia slovenských filmových klubov

Hrdinkou snímky je sučka Hagen, ktorá patrí malej Lilly. Keď sa po sérii udalostí strhne vojna medzi psím gangom a ľuďmi, Lilly je možno jediná, kto dokáže zabrániť katastrofe. Snímka sa bude premietiť so 17-minútovým slovenským animovaným predfilmom Veroniky Obertovej a Michaely Čopíkovej *Nina*.
► O filme *Nina* čítajte viac na strane 18.

PREMIÉRA: 9. 10. 2014

Anjeli

(*Andělé všedního dne*, Česko, 2014) DCP 2D, 97 min., MP 12, ČIERNA KOMÉDIA

RÉŽIA: Alice Nellis
HRAJÚ: Marián Labuda, Vladimír Javorský, Boleslav Polívka, Vojtěch Dyk, Zuzana Bydžovská, Eliška Křenková, Klára Melišková, Václav Neuzil, Zuzana Kronerová

DISTRIBÚTOR: Garfield Film

Námet filmu nadväzuje na príbehy Michala Viewegha zamerané na niekoľko rodinných osudov. Hrdinami snímky sú ľudia, ktorí si nechávajú život prekážnuť pomedzi prsty. Nema-li by. Pre niektorých z nich sa to totiž dnes večer skončí. A preto sa v ich blízkosti objavili anjeli...

PREMIÉRA: 16. 10. 2014

Comeback

(*Comeback*, Slovensko, 2014) DCP 2D + blu-ray + DVD, 85 min., MN 18, VERZIA, ŽÁNER

RÉŽIA: Miro Remo
DISTRIBÚTOR: Asociácia slovenských filmových klubov

Dokument navlieka divákovi kožu trestanca, ktorý sa po rokoch dostáva na slobodu. Viete, že nikomu z cely sa nepodarilo postaviť na vlastné nohy. Tých pätnásť-dvadsať rokov človeku chýba. Vyjdete von a nemáte nič. Ste slobodný, ale neviete ani to, kde je autobusová zastávka.
► O filme čítajte viac na stranách 14 – 15.

PREMIÉRA: 16. 10. 2014

Čo s láskou

(**The Best of Me**, USA, 2014) DCP 2D, 115 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, ROMANTICKÝ
RÉŽIA: Michael Hoffman

HRAJÚ: James Marsden, Michelle Monaghan, Luke Bracey, Liana Liberato

DISTRIBÚTOR: Forum Film

Na strednej škole bola medzi Amanadou a Dawsonom priam osudová láska, no meštiacka spoločnosť im ju nedopriala. Amanda odišla na vysokú, Dawson skončil vo väzení. Po 25 rokoch sa stretávajú na pohrebe spoločného priateľa a odrazu stoja pred otázkou, či im toto stretnutie môže zmeniť život.

PREMIÉRA: 23. 10. 2014

Čo sme komu urobili?

(**Qu'est-ce qu'on a fait au Bon Dieu?**, Francúzsko, 2014) DCP 2D, 97 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA

RÉŽIA: Philippe de Chauveron

HRAJÚ: Christian Clavier, Chantal Lauby, Ary Abittan, Medi Sadoun, Frédéric Chau, Noom Diawara **DISTRIBÚTOR:** Barracuda Movie

Silno veriaci katolíci Claude a Marie majú štyri dcéry. Pri výchove sa im snažili vštepiť hodnoty, ktoré považujú za správne, ale často sú v konflikte s modernou dobou. Nakoniec sa musia vyrovnat s tým, že tri z ich dcér sa vydali za moslima, Žida a Číňana. Tá najmladšia síce stretla usporiadaného katolíka, ale...

PREMIÉRA: 16. 10. 2014

Dom kúziel

(**The House of Magic**, Belgicko, 2013) DCP 2D, ŠUP, 85 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, ANIMOVANÝ, DOBRODRUŽNÝ, RODINNÝ

RÉŽIA: Jeremy Degroun, Ben Stassen

V SLOVENSKOM ZNENÍ: Lukáš Frlajs, František Kovár, Štefan Skrúcaný, Ivan Romančík, Martin Kaprálik, Ján Tréger, Elena Podzámska, Zuzana Kronerová **DISTRIBÚTOR:** Itafilm

Opustený kocúrik Hrom sa jedného dňa ocitne v tajuplnom dome starého kúzelníka, ktorý obývajú aj nevšedné bytosti zo sveta fantázie. Vlúdne ho prijímú medzi seba, no nájdu sa aj takí, ktorých to neteší. Situácia sa ešte zhorší, keď sa im začne do života miešať kúzelníkov chamtivý synovec.

PREMIÉRA: 16. 10. 2014

Dracula: Neznáma legenda

(**Dracula Untold**, USA, 2014) DCP 2D, ŠUP, 92 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, DOBRODRUŽNÉ FANTASY

RÉŽIA: Gary Shore **HRAJÚ:** Luke Evans, Dominic Cooper, Sarah Gadon, Samantha Barks, Charles Dance **DISTRIBÚTOR:** Barracuda Movie

Príbeh grófa, ktorý obetoval dušu, aby zachránil svojich blízkych a svoj ľud. Režisér Gary Shore sa v novom filme snaží čiastočne rehabilitovať krvilačného Dracula. Diváci sa dočkajú výpravnej historickej fantasy snímky, ktorá hovorí o tom, že cesta do pekla je vydláždená dobrými úmyslami.

PREMIÉRA: 23. 10. 2014

Frank

(**Frank**, Veľká Británia/Írsko, 2014) DCP 2D, ŠUP, 95 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, KOMEDIÁLNA DRÁMA

RÉŽIA: Lenny Abrahamson **HRAJÚ:** Michael Fassbender, Domhnall Gleeson, Maggie Gyllenhaal **DISTRIBÚTOR:** Asociácia slovenských filmových klubov

Netradičná tragikomédia sleduje nadšného, ale netalentovaného muzikanta Jona, ktorý sa v snahe vymaniť sa z rutiny pridá k alternatívnej hudobnej kapele. Tú ovláda talentom obdarený, excentrický a citovo labilný Frank, skrývajúci tvár v obrovskej papierovej hlave, ktorú si vôbec neskladá.

PREMIÉRA: 9. 10. 2014

Free Range/Balada o prijatí sveta

(**Free Range/Balada o prijatí sveta**, Estónsko, 2013)

blu-ray + DVD, ŠUP, 104 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Veiko Õunpuu **HRAJÚ:** Lauri Lagle, Jaanika Arum, Laura Peterson, Peeter Volkonski, Roman Baskin **DISTRIBÚTOR:** Film Europe

Príbeh mladého bohémkeho spisovateľa Freda, ktorému sa protivia konvencie spojené s praktickým životom. Keď ho vyhodia z práce a priateľka mu oznámi, že čaká dieťa, čelí mladý rebel rozhodnutiu, či prijať, alebo neprijať nečakanú zodpovednosť.

PREMIÉRA: 30. 10. 2014

Je vysoký muž šťastný?

(**Is the Man Who Is Tall Happy?: An Animated Conversation with Noam Chomsky**, Francúzsko, 2013) DCP 2D + DVD, 88 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DOKUMENTÁRNY ANIMOVANÝ FILM

RÉŽIA: Michel Gondry

ÚČINKUJÚ: Noam Chomsky, Michel Gondry **DISTRIBÚTOR:** Asociácia slovenských filmových klubov

V animovanom dokumente ilustruje režisér Michel Gondry teórie Noama Chomského a jeho intelektuálnej neústupčivosti sekunduje vlastnou kreativitou a predstavivosťou. Vznikol tak živý, chvíľami spletitý, do značnej miery dojemný a v každom prípade ľudský dialóg s Chomským.

PREMIÉRA: 2. 10. 2014

Jimmy P. - Projekt 100

(**Jimmy P. [Psychothérapie d'un Indien des Plaines]**, Francúzsko, 2013) DCP 2D + blu-ray, 117 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Arnaud Desplechin **HRAJÚ:** Benicio del Toro, Mathieu Amalric, Gina McKee, Larry Pine, Joseph Cross **DISTRIBÚTOR:** Asociácia slovenských filmových klubov

Americký Indián Jimmy Picard z kmeňa Čiernonožcov si z vojny vo Francúzsku priniesol mučivé bolesti hlavy a náhle straty zraku a sluchu. Na pokrovej klinike v Kansase ho síce označia za schizofrenika, ale vynikajúci rumunský antropológ, ktorý sa zaoberá psychoanalýzou, sa podujme preskúmať korene Picardovho trápenia.

PREMIÉRA: 23. 10. 2014

John Wick

(**John Wick**, USA, 2014) DCP 2D, 96 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, AKČNÝ TRILER

RÉŽIA: Chad Stahelski **HRAJÚ:** Keanu Reeves, Adrienne Palicki, Willem Dafoe, Bridget Moynahan **DISTRIBÚTOR:** Bontonfilm

Bývalý najomný vrah sa dostáva do roly svojich obetí – jeho samého totiž prenasleduje starý priateľ, ktorý ho má zabiť.

PREMIÉRA: 9. 10. 2014

Láska na vlásku

(**Láska na vlásku**, Slovensko, 2014) DCP 2D, ŠUP, 97 min., MP 12, RODINNÝ/ROZPRÁVKA

RÉŽIA: Mariana Čengel Solčanská

HRAJÚ: Celeste Buckingham, Samuel Spišák, Tomáš Matonoň, Judit Bárdos, Milan Bahúl, Jakub Rybárik, Gabriela Dolná, Karol Čalik, **DISTRIBÚTOR:** Continental film

Slovenská rozprávka na motívy príbehu Marka Twaina *Princ a bedár*. Princ Matej sa na kráľovskom hrade cíti ako väzeň. Otec ho prinúti zasnúbiť sa s princeznou Beatrix, ktorú nemiluje. Matej využije náhodné stretnutie so svojím dvojníkom – tuľákom Tomášom, s ktorým si na jeden deň vymení šaty a život.

► Viac sa dočítate na stranách 16 – 17.

PREMIÉRA: 30. 10. 2014

Mapy ku hviezdám

(**Maps to the Stars**, Kanada/USA/Nemecko/Francúzsko, 2014) DCP 2D, 111 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: David Cronenberg

HRAJÚ: Julianne Moore, Mia Wasikowska, John Cusack, Evan Bird, Olivia Williams, Robert Pattinson, Kiara Glasco, Sarah Gadon **DISTRIBÚTOR:** Barracuda Movie

Film zobrazuje s čiernym humorom hollywoodsku rodinu, ktorej členovia sa ženú za slávou, idú si navzájom po krku a snažia sa zahnať nemilosrdných duchov vlastnej minulosti. Je to moderný gotický príbeh z Hollywoodu o potrebe slávy a uznania v 21. storočí.

PREMIÉRA: 30. 10. 2014

Medzi náhrobnými kameňmi

(**A Walk Among the Tombstones**, USA, 2014) DCP 2D, ŠUP, 113 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, AKČNÝ

RÉŽIA: Scott Frank **HRAJÚ:** Liam Neeson, Dan Stevens, David Harbour, Boyd Holbrook **DISTRIBÚTOR:** Magic Box Slovakia

Bývalý newyorský policajt a vyliečený alkoholik Matt Scudder pracuje ako súkromný detektív bez licencie a jeho klientmi sú tí, ktorí sa nemôžu obrátiť na mužov zákona. Jedným z nich je aj drogový diler Kenny, ktorý chce zistiť, kto mu zavraždil ženu.

PREMIÉRA: 30. 10. 2014

Nebo nie je výmysel

(*Heaven Is for Real*, USA, 2014) DCP 2D, ŠUP, 99 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Randall Wallace **HRAJÚ:** Greg Kinnear, Kelly Reilly, Thomas Haden Church, Connor Corum, Margo Martindale

DISTRIBÚTOR: Itafilm

Príbeh malého chlapca Coltona Burpa, ktorý v nemocnici zažije blízkosť smrti a na krátku chvíľu sa dostane do neba. Colton o tom všetko do detailu vyrozpráva svojim blízkym. Spočiatku pochybovačný otec a ostatní členovia rodiny postupom času na vlastnom tele preskúmajú význam tejto pozoruhodnej udalosti.

PREMIÉRA: 30. 10. 2014

Nymfomanka I – režisárska verzia

(*Nymphomaniac Volume I: Director's Cut*, Dánsko/Nemecko/Francúzsko/Belgicko, 2013)

DCP 2D, ŠUP, 145 min., MN 18, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Lars von Trier **HRAJÚ:** Charlotte Gainsbourg, Stellan Skarsgård, Stacy Martin, Shia LaBeouf, Christian Slater, Jamie Bell, Uma Thurman, Willem Dafoe **DISTRIBÚTOR:** Asociácia slovenských filmových klubov

Režisárska verzia filmového projektu Larsa von Triera, ktorý sa pustil do témy ženskej sexualita a spracoval ju so sebe vlastnou dávkou provokatívnosti. Prvá časť je v porovnaní s pôvodnou kinoverziou dlhšia o 27 minút.

PREMIÉRA: 30. 10. 2014

Nymfomanka II – režisárska verzia

(*Nymphomaniac Volume II: Director's Cut*, Dánsko/Nemecko/Francúzsko/Belgicko, 2013)

DCP 2D, ŠUP, 180 min., MN 18, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Lars von Trier **HRAJÚ:** Charlotte Gainsbourg, Stellan Skarsgård, Stacy Martin, Shia LaBeouf, Christian Slater, Jamie Bell, Uma Thurman, Willem Dafoe **DISTRIBÚTOR:** Asociácia slovenských filmových klubov

Druhá časť režisárskej verzie filmového projektu Larsa von Triera, ktorý spracúva tému ženskej sexualita, je v porovnaní s pôvodnou kinoverziou dlhšia o 56 minút.

PREMIÉRA: 16. 10. 2014

Sudca

(*The Judge*, 2014) DCP 2D, 141 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: David Dobkin **HRAJÚ:** Robert Downey Jr., Robert Duvall, Vera Farmiga, Billy Bob Thornton, Vincent D'Onofrio, Jeremy Strong **DISTRIBÚTOR:** Continental film

Významný mestský právnik Hank Palmer sa po smrti matky vracia do rodného domu k otcovi – váženému sudcovi, ktorý je podozrivý z vraždy. Hank sa rozhodne odhaliť pravdu a popritom upevniť vzťahy s rodinou, od ktorej pred rokmi odišiel. Dokáže však obhájiť otcovu česť?

PREMIÉRA: 23. 10. 2014

Škatuliaci

(*The Boxtrolls*, USA, 2014) DCP 2D + DCP 3D, 97 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, DOBRODRUŽNÁ ANIMOVANÁ KOMÉDIA

RÉŽIA: Graham Annable, Anthony Stacchi **V SLOVENSKOM ZNENÍ:** Peter Rúfus, Frencien Bauer, Miroslava Grožáková, Miroslav Noga, Vladimír Hajdu, Andrej Hryc, Štefan Bučko, Marián Labuda **DISTRIBÚTOR:** Barracuda Movie

V Syrovanoch neradno vychádzať po zotmení. Z podzemných skrýš totiž vyliežajú podivní tvorovia Škatuliaci, ktorí kradnú všetko, čo im príde pod ruku. Raz dokonca ukradli malého chlapca. A práve ten divákovi v dobrodružnom rozprávání prezradí, že to všetko sú len klamstvá...

PREMIÉRA: 2. 10. 2014

Ťažký deň – Projekt 100

(*A Hard Day's Night*, Veľká Británia, 1964) DCP 2D + blu-ray, 87 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, HUDBOBNÝ DOKUMENT

RÉŽIA: Richard Lester **HRAJÚ:** John Lennon, Paul McCartney, George Harrison, Ringo Starr, Wifrid Brambell **DISTRIBÚTOR:** Asociácia slovenských filmových klubov

Reštaurovaná verzia filmu Richarda Lestera zachytáva legendárnych „chrobákov“ Johna Lennona, Paula McCartneyho, Georgea Harrisona a Ringa Starra v časoch zúriacej beatlemánie. Film, ktorý ukazuje dva dni v živote kapely, je považovaný za jeden z najlepších a najvýznamnejších hudobných filmov všetkých čias.

PREMIÉRA: 9. 10. 2014

Príbeh detí a filmu

(*A Story of Children and Film*, Veľká Británia, 2013) blu-ray + DVD, ŠUP, 101 min., MP, ČESKÉ TITULKY, DOKUMENTÁRNY FILM

RÉŽIA: Mark Cousins **DISTRIBÚTOR:** Film Europe

Režisér Mark Cousins prináša divákovi portrét detského sveta, ktorý zostavil na základe 53 filmov z 25 krajín. Nájdu sa medzi nimi aj klasiky ako *E. T. – Mimozemšťan* alebo *Červený balónik*, ale aj desiatky nie veľmi známych titulov. *Príbeh detí a filmu* získal po premiére na festivale v Cannes pozitívne reakcie divákov aj kritikov.

PREMIÉRA: 2. 10. 2014

Stratené dievča

(*Gone Girl*, USA, 2014) DCP 2D, ŠUP, 145 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, DRÁMA/TRILER

RÉŽIA: David Fincher **HRAJÚ:** Ben Affleck, Rosamund Pike, Neil Patrick Harris, Tyler Perry, Kim Dickens, Patrick Fugit, Carrie Coon **DISTRIBÚTOR:** Barracuda Movie

Amy sa stratila v deň piateho výročia svadby s Nickom. Všetko nasvedčuje tomu, že nezmizla dobrovoľne. Zúfalý manžel organizuje rozsiahle pátracie akcie. Paralelne s tým prebieha policajné vyšetrovanie. Všetky stopy však smerujú práve k Nickovi. Kto to vlastne je?

PREMIÉRA: 25. 9. 2014

Východiskový bod

(*I Origins*, USA, 2014) DCP 2D, ŠUP, 107 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, SCI-FI/DRÁMA

RÉŽIA: Mike Cahill **HRAJÚ:** Michael Pitt, Brit Marling, Astrid Bergès-Frisbey, Steven Yeun, Archie Panjabi **DISTRIBÚTOR:** Barracuda Movie

Očná dúhovka je jedinečným znakom každého človeka rovnako ako odtlačok prsta. Existujú systémy, ktoré dokážu pomocou dvanásťmiestneho kódu rozpoznávať túto jedinečnosť a využívajú sa pri identifikácii osôb. Ale čo ak je to inak? To sa ukáže na príbehu molekulárneho biológa Iana, ktorý sa zaoberá evolúciou oka.

PREMIÉRA: 16. 10. 2014

Zimný spánok

(*Kış uykusu*, Turecko/Nemecko/Francúzsko, 2014) blu-ray + DVD, ŠUP, 196 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Nuri Bilge Ceylan **HRAJÚ:** Haluk Bilginer, Melisa Sözen, Demet Akbag, Ayberk Pekcan, Serhat Mustafa Kiliç, Nejat Isler **DISTRIBÚTOR:** Film Europe

Niekdajší herec Aydin vlastní malý hotel v strednej Anatólii. Žije v ňom so svojou ženou a so sestrou, ktorá sa práve spamätáva z rozvodu. V zime sa hotel stáva úkrytom, ale aj miestom, z ktorého niet úniku a ktoré otvára staré rany. Snímka získala Zlatú palmu na festivale v Cannes. ► Recenziu filmu čítajte na stranách 32 – 33.

Kino Lumière – tri roky a nová kaviareň

Kino Lumière oslávilo 5. septembra tretie výročie a počas jeho predádzky navštívilo filmové projekcie dovedna 146 000 divákov. Kino začalo od septembra 2011 premieťať v dvoch kinosálach, ktoré boli vlni a tento rok postupne zdigitalizované s finančnou podporou Audiovizuálneho fondu. V apríli tohto roku sa sprevádzkovala aj tretia kinosála s názvom Filmo-téka – študijná sála Slovenského filmového ústavu. Jej program sa zameriava na svetové i slovenské archívne filmy. Vďaka tomu je Kino Lumière jediné v Bratislave, ktoré denne premieťa z klasického filmového pásu. Za tri roky novodobej histórie kina sa divácky najúspešnejším filmom stala dvojdielna erotická dráma dánskeho režiséra Larsa von Triera *Nymfomanka* (2013). Za ňou nasleduje *Grandhotel Budapešť* (2014) Wesa Andersona, *Láska* (2012) Michaela Hanekeho a opäť Trierov titul *Melancholia* (2011). V prvej desiatke najnavštevovanejších filmov kina sú aj dve slovenské snímky – *Kauza Cervanová* (2013) a *Všetky moje deti* (2013).

V septembri tohto roku bola počas úvodného večera 20. ročníka Projektu 100 v priestoroch kina otvorená kaviareň Kafehaus Lumière. Zákazníkom je prístupná denne a ponúka im možnosť občerstviť sa v prostredí, ktoré súvisí s priľahlým kinom aj výzdobou – v interiéri sú totiž fotografie z archívnych slovenských filmov. V pracovných dňoch je kaviareň otvorená od 8. do 22. hodiny. V sobotu otvára o 10. a v nedeľu o 15. hodine, zatvára vždy o desiatej večer.

► ZS

FOTO: AH production

Radost' a strach zo slobody

► **Petra Macháliková** (scenáristka a dramaturgička)

Minulý mesiac mohli návštevníci MFF Cinematik v Piešťanoch vidieť v špeciálnej slovenskej predpremiére celovečerný dokumentárny film Mira Rema **Comeback**. Režisér nám v ňom umožňuje nahliadnuť do jednej z najstráženejších slovenských väzníc v Ilave. Sleduje osudy väzňov Mira a Zlatka počas ich pobytu za mrežami, no predovšetkým ich prvé neisté kroky na slobode.

Comeback mal svetovú premiéru už v júli na preslávanom festivale v Karlových Varoch. „V kinosále vo Varoch bolo nezvyčajne dusno. Ľudia sedeli ako prikovaní. Na Cinematiku v Piešťanoch sa smiali aj tam, kde by som bol radšej ticho. A to som si myslel, že Česi sú väčší cynici,“ zhodnotil obe festivalové uvedenia filmu Miro Remo. Na Cinematiku získal *Comeback* Cenu primátora mesta Piešťany.

Podľa slov producentky Barbary Harumovej Hesseovej sa príprava snímky začala v roku 2008 a samotné nakrúcanie o rok neskôr. Na začiatku vznikol tento film ako Remov absolventský dokument pod záštitou Ateliéru dokumentárnej tvorby Filmovej a

televíznej fakulty VŠMU. Z prvotného zámeru natočiť film o vplyve uzatvoreného prostredia na zmenu sexuálneho správania sa vyvinula iná téma, ktorá si vyžiadala dôslednejšie spracovanie, čomu sa režisér mohol venovať aj vďaka ústretovosti vedenia školy, keď projekt prerástol do celovečerného filmu. Ten nakoniec vznikol v koprodukcii AH production, RTVS a VŠMU.

Hlavnou témou *Comebacku* je recidíva, začarovaný kruh, do ktorého upadá človek prepustený po viacročnom treste. Pre odsúdených znamená dlhý čas strávený za múrmi väzenia (a často v tom najproduktívnejšom veku) absolútnu stratu kontaktu

s reálnym svetom. Zlé nastavenie súdneho systému im neumožňuje plynulé začlenenie sa do spoločnosti. Bez rodinného zázemia, bez peňazí, práce a kontaktov sa nedá začať nový život s čistým štítom. Prepustenie na slobodu tak nemusí viesť ku skutočnej slobode. Bývalí väzni, zošňurovaní strachom z nejstej existencie, nevládajú riešiť ani tie najzákladnejšie ľudské potreby.

Film *Comeback* sa vzhľadom na náročnosť a neopakovateľnosť situácií vo väzenskom prostredí natáčal súčasne na tri kamery (hlavní kameramani sú Ivo Miko, Jaroslav Vaľko a Mário Ondriš). Bývalý riaditeľ ilavskej väznice tvorcom pomohol vytypovať protagonistov. Podmienkou režiséra bolo, aby sa im počas natáčania končil trest. Pre film bolo dôležité sledovať týchto ľudí aj po prepustení a pri opätovnom začleňovaní sa do spoločnosti. Stanovnými podmienkami napokon vyhovel dvaja – Zlatko a Miro. Jeden z nich je recidivista, ktorý si niekoľko rokov odsedel už aj predtým, druhý sa ocitol za mrežami prvý raz. Kvôli väčšej autenticite a získaniu dôvery zo strany odsúdených sa režisér filmu spolu so scenáristom Jurajom Šlaukom prezliekli do väzenského mundúra a tak strávili prvé dni ilavského natáčania.

Tri postupné personálne zmeny vo väznici však natáčanie neustále spomaľovali. Chvítami sa mohlo

zdať, že dokončenie filmu bude zmarené. Celkovo museli tvorcovia zrušiť približne dvadsať natáčacích dní. Nakoniec robil Remo film šesť rokov. „*Keď sa do niečoho pustím, je veľmi ťažké zanechať to nedokončené. Nepatrí sa to, toľko nie v umení. Chuť som mal veľkú, bolo to jedno veľké exotické dobrodružstvo, mal som aj strach,*“ vysvetľuje Remo. „*Výsledok je vždy najväčšou hybnou silou. Je super sledovať ľudí v kinosále, ako sa smejú, sú ticho, premýšľajú alebo plačú. Teším sa z emotívne vypätých reakcií.*“

Režisér so strihačom Markom Kráľovským sa venovali strihu priebežne, už počas natáčania. Kvôli lepšej konzistentnosti materiálu začlenili počas výroby do filmu ďalšiu postavu – novinárku Miroslavu Ábelovú, ktorá robí rozhovory s protagonistami a komentuje niektoré udalosti.

Medzi hlavných spolupracovníkov na filme patrili aj zvukár Lukáš Kasprzyk a autor hudby David Kollar. A ako hodnotí svoju skúsenosť s *Comebackom* Miro Remo? „*Filmom sa živím, ale s každým prichádzajúcim, novým som rovnaký amatér. Vždy znova a znova. Profesionálom sa stávam až vtedy, keď je film hotový. Či práve tento film zmenil môj pohľad na svet, to si nedovolím hodnotiť.*“ ▲

Comeback (r. Miro Remo, Slovensko, 2014)

- **CELKOVÝ ROZPOČET FILMU:** približne 104 500 eur (podpora AVF: 20 000 eur na produkciu/13 000 eur v programe Distribúcia a iné uvádzanie audiovizuálnych diel na verejnosti, podpora RTVS: 20 000 eur, podpora MK SR: 9 500 eur)
- **POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH:** 5 DCP nosičov, blu-ray a DVD nosiče
- **OKTÓBROVÉ PROJEKcie FILMU V KINE LUMIÈRE:** 16. 10. (20.30), 17. 10. (18.00), 18. 10. (18.30), 19. 10. (20.30), 20. 10. (18.15), 21. 10. (19.00), 27. 10. (20.00), 28. 10. (18.30), 29. 10. (20.30), 30. 10. (18.00), 31. 10. (20.30)

Režisér Miro Remo (vpravo) pri nakrúcaní dokumentu *Comeback*. FOTO: AH production

▪ FOTO: JMB Film & TV Production

Návrat slovenskej rozprávky

► Zuzana Sotáková

Keď sa pred pár mesiacmi niekto pohyboval okolo Oravského zámku, nemohol si nevšimnúť štáb a množstvo ľudí v dobových kostýmoch. V réžii Mariany Čengel Solčanskej sa tam totiž nakrúcala rozprávka *Láska na vlásku*. Tá sa v októbri dostane do tunajších kín a prelomí tak dlhoročný spánok slovenskej filmovej rozprávky.

„Asi pred rokom a pol prišiel dramaturg Roman Brat s myšlienkou, že by Slovenská televízia mohla po mnohých rokoch znovu produkovať klasickú slovenskú rozprávku. Vtedy som práve zistila, že som tehotná, preto sa nakrúcanie odložilo, a keď mala moja dcérka mesiac, začala sa rozprávka pripravovať. Jej želaná výpravnosť narastala do takých rozmerov, že to televízia z pôvodne určeného rozpočtu nemohla zvládnuť. K produkcii tak bola prizvaná spoločnosť JMB Film & TV Production Milana Stráňavu,“ povedala režisérka v júni na tlačovej konferencii na Art Film Feste, kde sa pri-

pravovaný film prezentoval. V tom čase prebiehali práce v strižni.

Čengel Solčanská sa inšpirovala knihou Marka Twaina *Princ a bedár*, svoju rozprávku však zaslala do obdobia panovania Mateja Korvína. „Od Twaina som si požičala iba základný motív, teda že princ sa vymení s kováčom a musia si vyskúšať, aké to je, žiť v cudzej koži. Scenár je však pôvodný. Mala som zámer, aby vzniklo niečo, čo je krásne, výtvarné a aby diváci dostali ten základný archetyp, ktorý má v rozprávke fungovať – že dobro, kráľ a láska víťazia nad zlom a nenávisťou,“ uviedla

Čengel Solčanská, ktorá je zároveň autorkou výtvornej koncepcie. Do hlavných úloh obsadila pre mnohých netradičnú dvojicu – speváčku Celeste Buckingham a Samuela Spišáka, ktorý sa ujal hlavnej dvojúlohy. „Hľadala som sedemnásťročnú dvojicu, ktoré by takú ťažkú rolu zvládli. Na Slovensku však také nemáme alebo o nich neviem. Nakoniec sa toho zhostil Samuel a myslím, že veľmi slušne,“ objasnila režisérka a dodala, že do úlohy princeznej z Neapola si vybrala Celeste pre jej jemnú exotickosť a mladosť. Zároveň chcela, aby aj malé postavy hrali dobrí herci, a tak diváci v snímkevidia i Marka Igonda, Attilu Mokosa, Karola Čálika či Judit Bárδος. Svoj šarm preniesol na plátno aj skúsený český herec Tomáš Hanák, ktorý si zahral kráľa. „Kedysi som stvárnil v televíznej rozprávke princa, teraz prišla ponuka zahrať si kráľa. Zaujímavé na tom bolo, že zomiera, a to ma priviedlo k tomu, aby som sa pozrel znovu na svoje rodné číslo, ktoré má na začiatku 57. Tak som si ravel, že je zrejme čas prejsť od princov k zomierajúcim kráľom,“ zabával novinárov Tomáš Hanák, podľa ktorého bude *Láska na vlásku* jedna z trvaliek, akou je napríklad česká rozprávka *O princeznej Jasněnce a létajícím ševci*.

Najťažšiu úlohu mal Samuel Spišák, ktorý sa musel „prepínať“ medzi postavami kováča a princa. „Bolo to vo všetkom niečo nové, ale aj zaujímavé, pretože sa k tomu dalo trochúpíť z dvoch uhlov. Na konci to však už bola trochu schizofrénia, pletlo sa mi to, no musím povedať, že obe postavy mali niečo, čo sa mi na nich páčilo – na princovi jeho ráznosť a sebavedomie, u kováča mi imponovalo, že všetko je pre neho nové a stále niečo objavuje,“ povedal Spišák, ktorý sa kvôli filmu naučil jazdiť na koni a šermovať.

Rozprávka sa natáčala nielen v štúdiách Slovenskej televízie, kde sa postavili kompletne kráľovské komnaty a trónna sieň, ale aj v Múzeu oravskej dediny v Zuberici, na Nitrianskom hrade, v dražovskom kostolíku a na spomínanom Oravskom zámku, kde štáb zažil i ťažké chvíle. „Musím však povedať, že natáčanie bolo dobré, pretože je vždy radostnejšie nakrúcať rozprávku ako sociálnu drámu v paneláku,“ dodala Mariana Čengel Solčanská. Film, ktorý sa natáčal približne 35 dní,vidia diváci aj prostredníctvom Slovenskej televízie a producent Milan Stráňava prezradil, že Česká televízia naň už predkúpila práva. ▲

Láska na vlásku (r. Mariana Čengel Solčanská, Slovensko, 2014)

- CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 1 496 000 eur (podpora AVF: v čase uzávierky Film.sk 500 000 eur, podpora RTVS: 370 000 eur bez DPH)
- POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: Film bude distribuovaný na DCP nosičoch.
- OKTÓBROVÉ PROJEKTE FILMU V KINE LUMIÈRE: 9. 10. (17.00), 10. 10. (14.00), 11. 10. (15.30), 12. 10. (16.00), 13. 10. (16.00), 14. 10. (16.00), 16. 10. (16.00), 18. 10. (16.00), 19. 10. (16.00), 20. 10. (16.00), 21. 10. (16.00), 27. 10. (16.00), 28. 10. (16.00), 29. 10. (16.00), 30. 10. (16.00), 31. 10. (16.00)

Celeste Buckingham dostala vo filme úlohu princeznej z Neapola. ▪ FOTO: JMB Film & TV Production

Krátke filmy, veľké plátna

► Daniel Bernát

Vďaka putovnej prehliadke Projekt 100 – 2014 sa do kín dostáva nielen časom overená filmová klasika s pozoruhodnými novinkami svetovej kinematografie, ale na pár mesiacov aj *Nina* a *Fongopolis* – dve krátke snímky zo slovenskej produkcie. Tým lepšie, pretože domáca krátkometrážna tvorba sa na veľkom plátnu objavuje skôr sporadicky.

Sporadicky, ale minulú jeseň bola situácia predsa len iná. Do kinodistribúcie sa vtedy dostalo nebyvateľné množstvo slovenských „krafasov“, predovšetkým cez projekt *Kobylky*, ktorý tvorili štyri bloky filmov študentov a čerstvých absolventov VŠMU v Bratislave. Nápad to bol dobrý, no jeho realizácia nedotiahnutá a divácky záujem o projekt napokon mizerný. V rovnakom čase vyslala Asociácia slovenských filmových klubov (ASFK) do kín vlastný projekt *Pásmo krátkych filmov/Slovak Shorts I*, ktorý pozostával zo štyroch titulov. A v rámci vlnajšieho Projektu 100 uviedla ASFK ako predfilmy dva krátke slovenské „animáky“ *Sneh* (r. I. Šebestová) a *Mesiace* (r. O. Rudavský). Tento rok sú to spomínané snímky *Nina* a *Fongopolis*.

Fongopolis sa v rámci aktuálneho Projektu 100 premieta už od 18. septembra ako predfilm k celovečernému hudobnému dokumentu *Nick Cave: 20 000 dní na Zemi* (r. I. Forsyth, J. Pollard). Animovaný „krafas“ Joanny Kozuch rozpráva o talentovanom huslistovi, ktorý chce vycestovať na koncert, no stratí sa v pochmúrnej šedi mohutného davu a v neprehľadnom zhluku staničných chodieb, chaotických informácií a kriklavých reklám. Zúfalý muzikant napokon nájde oporné body sám v sebe, respektíve v tom, v čom vyniká – v hudbe. Trinásťminútový film vznikol kombináciou kreslenej animácie, pixilácie a compositingu. Kreslený hrdina má teda „nasadenú“ hlavu Martina Snopeka a prejavuje sa prostredníctvom jeho mimiky. Takto je v snímke riešených viacero postáv a najčastejšie ich „stvárnajú“ kolegovia Joanny Kozuch – animátori a ľudia z filmárskeho prostredia. Ušetrili sa tým peniaze za hercov, no zároveň sa s takýmto osadenstvom jednoduchšie pracovalo. „Keď robím s animáto-

rom, výhodou je, že pozná princípy tejto výroby. Poviem mu, ako sa má tváriť, akú chcem od neho emóciu, no nemusím mu vysvetľovať pauzy, zrýchlenia, animačné postupy,“ objasňuje autorka *Fongopolisu*. „A prečo som si pre príbeh vybrala železničnú stanicu? Chcela som mať vo filme labyrint, no a vlakmi už dlho a rada cestujem. Považujem toto prostredie za krásne a fotogenické. Keď som príbeh zasadila na železničnú stanicu, začala to fungovať.“

Deviateho októbra bude mať v rámci Projektu 100 slovenskú kinopremiéru snímka *Biely boh* (r. K. Mundruczó), s ktorou sa bude ako predfilm premietať krátky slovenský „animák“ *Nina*. Vytvorilo ho tvorivé duo Veronika Obertová – Michaela Čopíková (Ové Pictures). Rozprávajú príbeh bojazlivého chlapca Ondra, ktorý sa skamaráti s divožienkou Ninou a nájde u nej pomoc. Keď sa ich priateľstvo mení na lásku, prichádza spolu s ňou aj nový strach. „Pri tomto filme sme si zvolili dva spôsoby natáčania. Jeden viac-menej klasický, keď sme animovali papierové modely na vodorovnej ploche. A druhý, pre nás špeciálny – animáciu na valci. Na náš „animačný“ valec sme umiestnili papierové modely a pomocou jeho rotácie sme vytvárali ilúziu pohybu postáv a celej krajiny,“ uvádzajú v presskite autorky 17-minútový snímky s tým, že popri klasickej animačnej technike stop-motion sa len v minimálnej miere využívala počítačová postprodukcia.

Projekt 100 je síce prehliadka, ale krátke filmy sa vďaka nej môžu dostať do pomerne širokej siete kín a zotrvať v obehu dosť dlho. Počas letných mesiacov sa zase premietať niekoľko slovenských „krafasov“ v rámci projektu Bažant kinematograf. No a potom sú tu, samozrejme, festivaly, na ktorých sa krátkometrážna tvorba uplatňuje asi najviac. ▲

Študenti sa predvedú na Áčku

Festival študentských filmov Áčko, ktorý zastrešuje Filmová a televízna fakulta VŠMU v Bratislave, sa tento rok uskutoční už po osemnásty raz, a to v termíne 15. až 18. októbra. Súťažné filmy (ich zoznam nájdete na stránke www.ackofestival.sk) bude posudzovať päťčlenná porota, ktorá udelí ceny v desiatich kategóriách. Návštevníci festivalu zase rozhodnú o držiteľovi Ceny divákov. Okrem filmových projekcií sa v rámci Áčka uskutočnia aj masterclassy s predstaviteľmi českej a slovenskej audiovizuálnej tvorby, medzi ktorých patrí Alice Nellis, Milan Cieslar, Antonín Weiser, Helena Třeštíková či Jakub Kroner. Otvárací ceremoniál festivalu a afterpárty, na ktorej vystúpia skupiny Fresh Out of the Bus a Malalata, sa tentoraz nebude konať v priestoroch VŠMU, ale v Klube LOFT! na Továrenskej ulici v Bratislave. Celý festival sa zavŕši v kinosále FTF VŠMU záverečným ceremoniálom a vyhodnotením súťaže.

► sm, red

Predo dvermi je BAB

Medzinárodný festival animovaných filmov pre deti Bienále animácie Bratislava (BAB) štartuje 6. októbra svoj 12. ročník. Projekcie súťažných filmov sa v hlavnom meste uskutočnia v Dome kultúry Dúbravka, v DK Zrkadlový háj a v Kine Lumière. Prvý raz sa však súťažné snímky budú premietať aj mimo Bratislavu – v Skalici a Prievidzi. Všetade sa bude hlasovať o najlepší film, ktorý získa Cenu detského diváka. Okrem súťaže ponúkne program festivalu aj pohľad na súčasné animované rozprávky z krajín Vyšehradskej štvorky či na najlepšie animované snímky európskych filmových štúdií, v retrospektíve predstaví tvorbu osobností slovenskej animácie aj ich uznávaných kolegov zo sveta a predvedú sa aj detské výtvary z tvorivých dielní Podte sa hrať s filmom. Nesúťažná časť programu sa v Bratislave sústreďí do kina Mladost, FK 35 mm na FTF VŠMU a takisto do Lumière. V priestoroch Bibiany bude interaktívna výstava zameraná na slovenskú animovanú tvorbu, ďalšia výstava sa sústreďí na to, čo vyprodukoval Ateliér animovanej tvorby FTF VŠMU. Výstavy mimo Bibiany predstavia tvorcov, ako sú Mária Horváth, Witold Giersz, Ivan Popovič, Michal Žabka, a ďalšie osobnosti

svetovej animácie priblíži výstava, ktorá vznikla v spolupráci s festivalom animovaných filmov v Anney. BAB 2014 potrvá do 10. októbra a na všetky projekcie je vstup voľný.

► km, red

MFDF Jihlava uvedie aj slovenské dokumenty

Medzinárodný festival dokumentárnych filmov Jihlava sa uskutoční od 23. do 28. októbra a nebudú na ňom chýbať ani zastupcovia slovenskej kinematografie. V rámci festivalového programu sa premietať nový film Zuzany Piusi *Priamy prenos, Felvidék – Horná zem* (r. V. Plančíková) a nachádza sa v ňom aj dokument Vojtecha Andreáškeho z roku 1948 *Pieseň strojov*. V projekte Emerging Producers bude Slovensko zastupovať producent Michael Kaboš. V zozname slovenských filmov vybraných na trh East Silver figurujú tituly *Comeback* (r. M. Remo), *Čierna a biela* (r. S. Jaško), *Čo mi iné ostáva...* (r. P. Kováčik), *Druhý pokus* (r. P. Kerekes), *Felvidék – Horná zem* (r. V. Plančíková), *Genpatsu* (r. L. Hashimoto), *Gottland* (r. 5 režisérov), *Homo video. Človek pozerajúci* (r. K. Hlinčíková), *Hrana – 4 filmy o Marekovi Brezovskom* (r. P. Lančarič), *Ja a Lucia* (r. P. Komár), *Lyrik* (r. A. Kojnok), *Mesačičky* (r. D. Fabiánová), *Odchod na korze* (r. P. Zakuťanský), *Polárnik* (r. P. Barabáš), *Slovensko 2.0* (r. 10 režisérov), *Stopy na hrebeni* (r. P. Barabáš), *Tak ďaleko, tak blízko* (r. J. Vojtek), *Le tour* (r. D. Bustin) a *Vlčie hory* (r. E. Baláž). Snímky *Druhý pokus* (Kerekesov príspevok v poviedkovom filme *Slovensko 2.0*), *Gottland*, *Homo video*. *Človek pozerajúci* a *Tak ďaleko, tak blízko* sú nominované na cenu Silver Eye.

► dan

Súčasný slovenský film mieri do českých kín

Celovečerné filmy *Felvidék – Horná zem* režisérky Vladislavy Plančíkovej, *V tichu* Zdeňka Jiráského a *Deti* v réžii Jara Vojteka, doplnené o kolekciu krátkych snímok, uvidia českí diváci počas putovnej prehliadky Súčasný slovenský film 2014. Začína sa 16. októbra.

► zs

FOTO: Miro Nóta

Reklamy sú dobrá škola

► Mariana Jaremková (filmová publicistka)

Režisér Jonáš Karásek (1976) vyštudoval priemyselný dizajn na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave, a skôr než sa dostal k svojmu celovečernému filmovému debutu *Kandidát*, nakrútil viacero reklám (ale aj videoklipy a krátke snímky). *Kandidát* mal kinopremiéru vlni a stal sa najúspešnejším slovenským filmom minulého roka. A nedávno uviedla RTVS nový poviedkový film *Moje povstanie.sk*, ktorý vznikol v réžii Karáska a Mariky Beňadik Majorovej. Hovorilo sa o ňom aj preto, že hlavné úlohy v príbehoch z obdobia SNP stvárňovali celebrity.

Film *Moje povstanie.sk* mal ambíciu osloviť najmä mladé publikum a priblížiť mu tak časť slovenskej histórie. Naplnili sa tieto očakávania?

– Myslím, že to ľudia prijali pozitívne. Pravdaže, sú aj kritické reakcie. Najčastejšia výčitka je, že poviedky sú príliš krátke, no také bolo už zadanie – vytvoriť šesť zhruba päťminútových filmíkov. Vzhľadom na cieľovú skupinu som sa s daným formátom od začiatku stotožňoval. Od tohto zadania sa, samozrejme, odvíjal aj rozpočet – mali sme prostriedky len na osem filmovacích dní a zo skúsenosti viem, že za jeden deň sa v takejto kvalite stihne urobiť približne päť minút. Príbehy sme sa snažili scenáristicky a dramaturgicky poňať tak, aby boli dopovedané až v záverečných textoch, ktoré odkrývajú divákovi aj širší kontext. Zámerom bolo divákov „naľuknúť“, aby pátrali po ďalších informáciách. Nedávno som bol na besede k projektu na jednom bratislavskom gymnáziu, kde pozitívne reagovali nielen decká, ale aj učitelia, ktorí projekt dokonca označili za výbornú učebnú pomôcku. Na internete to takisto celkom funguje, takže sme spokojní.

Na čo reagovali najviac? Na príbehy, atraktívne obsadenie, spracovanie?

– Prirodzene, prvý dôvod, prečo si to ľudia pozreli, je účasť známych osobností. Následne ich, myslím, zaujali aj samotné príbehy. Aj pre mňa to bolo zaujímavé, sám som o Povstaní veľa nevedel a príbehy, ku ktorým sme sa dostali, boli naozaj veľmi silné. Napríklad Mária, ktorú hrá Celeste Buckingham – keď si o nej prečítate viac, je to až neuveriteľné. Slovenská Mata Hari. Mária bola v spojení s britskou a americkou tajnou službou, s Rusmi, čo je z dnešného pohľadu na vtedajšie komunikačné prostriedky nepredstaviteľné. Veľa ľudí účasť celebrity v našom projekte kritizuje, ale my sme potrebovali prelomiť nezáujem mladých o danú tému. Jednému z mojich spolupracovníkov chválil projekt historik, ktorý sa zaoberá druhou svetovou vojnou, čo je asi najväčšie zadosťučinenie.

Ako vlastne celebrity reagovali na ponuku zahrať si v príbehu z druhej svetovej vojny?

– Boli šokovaní, keď sa dozvedeli, že od nich nechceme len názor na danú tému, ale že budú hrať partizánov.

Speváci majú istú skúsenosť s vystupovaním pred kamerou, ale čo napríklad športovci?

– Scenáre boli napísané tak, aby na nich nebola veľká herecká záťaž. Pri poviedke *Zoltán* s Mírom Šatanom nám to bolo aj ľúto, lebo bol veľmi prirodzený a zvládol by podľa mňa aj väčšiu úlohu. Dominika Cibulková zasa nemala žiadny čas pripravovať sa na úlohu, mala čas iba na samotné nakrúcanie. Preto vo filme podáva skôr športové výkony a nemá vážnejšiu hereckú úlohu.

Čiernobiela štylizácia je dnes veľmi populárna. Bola plánovaná už od začiatku?

– Prvotný zámer bol využívať moderné prvky, ale súčasne odkazovať na vojnové filmy. A zároveň to zjednodušilo postprodukcii, ktorú som vzhľadom na financie realizoval osobne. Lahšie sa tak skryjú nedostatky. Už na začiatku som však mal túto predstavu. Chcel som celebrity dostať čo najďalej od reálneho sveta, aby ich diváci videli úplne inak, ako sú zvyknutí. Môžete mať chvíľu pocit, že je to starý film, zrazu nasleduje moderná, strihovo dynamická pasáž, súčasný spôsob snímania. Je to pokus o mix súčasného s odkazom na staré filmy.

Ak sa pozrieme na *Kandidáta* a na *Moje povstanie.sk*, nájdeme v nich viac formálne podobných momentov. Zdá sa, že rýchly strih už patrí k tvojmu režisérskemu rukopisu.

– Nevieť charakterizovať svoj štýl. Maťo Beneš, s ktorým väčšinou strihám, hovorí, že ak je záber dlhší ako tri sekundy, už sa ošívam. Takže asi mám rád rýchly strih, ale napríklad v príbehu so Šatanom máme aj 40-sekundový záber. Celkovo mám však asi tú výhodu, že som v podstate priemerný divák, preto robím veci, ktoré sú zrejme stráviteľnejšie pre mainstreamové publikum.

V slovenskom filme sa už začínajú objavovať aj žánrové snímky a medzi ich tvorcov môžeme zaradiť aj teba.

– Bavia ma trilery, detektívky aj inteligentné komédie, určite sa však nechcem snažiť o nejakú žánrovú čistotu, skôr ma zaujímajú prieniky žánrov. V *Kandidátovi* som sa snažil práve o to. Napríklad horor ma veľmi neláka, hoci, paradoxne, na jednom práve pracujeme s Marošom Hečkom, ale poňali sme ho skôr ako triler. Je to jeden z príbehov z cyklu *Strach*. Zatiaľ sme s Marikou Majorovou napísali pracovnú verziu scenára, ktorý ešte budeme dopracovávať s Petrom Balkom. Viac zatiaľ nechcem prezrádzať.

Ešte stále sa zdôrazňuje, že si reklamný režisér. Neprekáža ti to?

– Samozrejme, komentáre typu „slabé príbehy, ale čo by sme od ľudí z reklamnej branže mohli čakať“, ako to bolo pri *Mojom povstaní.sk*, nepotešia. V reklame robí veľa zaujímavých ľudí, možno by boli ľudia prevkapaní, kto všetko sa jej venuje. Ja sa za to nehanbím, baví ma to. Točíme veľa, človek sa tak udržuje vo forme, je to najlepšia škola.

V jednom rozhovore si povedal, že je pre teba dôležitá dôvera klienta. Pri filme bola pre teba dôležitá dôvera štábu a hercov? Bol si predsa debutant.

– Som veľmi rád, že to mám za sebou. Je ťažké presvedčiť ľudí, že na to máš, že to dokážeš. To, že niekto točí reklamy, nikoho od filmu nezaujíma. Pre niektorých hercov som bol úplne neznámy človek. Museli sme tú bariéru prelomiť. Nehanbím sa však priznať, že nemám vždy a všade odpovede na všetky otázky, hlavne na tie od herečiek o detailoch vnútorného prežívania postáv. Baví ma práca s kamerou, tam sa cítim najistejšie, sám točím a možno sa kameramanom až príliš montujem do remesla. Vizually je pre mňa veľmi dôležitý.

Mne sa páčila aj paródia prostredia a ľudí z reklamnej agentúry.

– V reklame je pár ľudí, ktorí sa hrajú na amerických marketérov, a pritom naše podmienky sú obmedzené malým trhom. Niekedy je smiešne robiť reklamu pre päť miliónov ľudí, s rozpočtom, pri ktorom sa počíta každá koruna, a pritom sa tváriť ako hovno na palici. Takže tá paródia sa ponúkala. Na druhej strane je však bežná práca v reklamnej agentúre často väčšia nuda, ako sa zdá, a veľa „reklamníkov“ je oveľa normálnejších, ako sa zdá. Myslím, že ľudia z reklamy zobrali môj film s nadhľadom.

Napriek nadhľadu sa film výstižne vyjadruje k súčasnosti. Je pre teba dôležité, aby bol film angažovaný?

– Nevieť, či angažovaný je to správne slovo, ale určite je pre mňa dôležité, aby mal film pre diváka nejaký odkaz. Forma ma veľmi baví, ale pokiaľ chýba obsah, tak je zbytočná. Nedávno som sa stretol so zadávateľom, ktorý odo mňa chcel spoluprácu na pripravovanom filme, mala to byť komédia, a keď som sa ho pýtal, aké má mať film poslanstvo,

odpovedal, že tam budú hlavne také krátke, ale veľmi vtipné skeče. Tak to je presne to, čo by som nechcel robiť. Chcem, aby to malo zmysel, aby film ľuďom niečo povedal. Dúfam, že *Kandidát* aj *Moje povstanie.sk* toto poslanie plnia.

V Česku však *Kandidát* až tak nezapôsobil.

– Netvrdím, že to je hlavný dôvod, ale vo filme sa urobili zmeny, proti ktorým som už nemal silu bojovať, hlavne predabovanie Marka Majeského. Českí koproducenti do filmu vložili peniaze a chceli ich, samozrejme, zarobiť späť. Tvrdili, že ak sa neurobia dané úpravy, film nebude v Česku fungovať. Z môjho pohľadu tým film utrpel. No podstatnejším dôvodom bol pravdepodobne prístup k propagácii filmu. Na Slovensku sme si robili propagáciu sami v rámci slovenského tímu a myslím, že účinne. V Česku bola propagácia síce masívna, ale nijako náš film neprofilovala. Pre potenciálneho diváka sa nenašiel žiaden „odlišovač“ od tridsiatich ďalších českých filmov, ktoré v tom roku vstúpili do kín. Išli na to úplne klasicky – na plagáte tváre hercov bez výraznej online podpory. My sme na to išli naopak, silný vizuál a silná komunikácia cez dostupné online kanály aj napriek obmedzenému rozpočtu. Ja by som *Kandidáta* v Česku propagoval ako slovenský film. Nejaký by som ho vymedzil z tej masy filmov. Samozrejme, pripúšťam aj možnosť, že pre Čechov bol film, ktorý sa točí okolo volieb na Slovensku, jednoducho obsahovo málo atraktívny.

Doplácajú niektoré slovenské filmy na zlú propagáciu?

– Určite áno, ale ak je pre tvorcov dôležitá návštevnosť, musí byť film pre divákov tematicky zaujímavý. Výborným príkladom je dokument *38*. Darma budete akokoľvek dobre propagovať sociálnu drámu z dedinského prostredia – tá má svojich divákov, ktorých je určitý počet, a neverím, že akokoľvek výnimočná propagácia by na ňu dotiahla do kín masy ľudí, ktorí chodia väčšinou na akčné filmy a komédie. V prípade dobrých výsledkov *Kandidáta* je to kombinácia zaujímavej témy, netradičného spracovania a na slovenské filmové pomery vydatenej propagácie.

Napriek tomu, že niektoré slovenské filmy získali množstvo zahraničných ocenení, veľmi to tvorcom neuľahčuje získavanie financií na ďalší projekt. *Kandidát* mal vysokú návštevnosť. Pomáha to?

■ FOTO: Miro Nöta

– Oslovujú ma ľudia s projektmi, ktoré už sú finančne zabezpečené. Ja to nateraz skôr odmietam z rodinných dôvodov a pre vyčerpanosť z práce na *Mojom povstaní.sk* a na ďalších komerčných projektoch. Máme rozpracovaný ešte jeden film s Marošom Hečkom, už sme boli na obhliadkach aj v zahraničí, a na stole sú ďalšie dva scenáre. Ja som sa však zatiaľ nepokúšal zháňať peniaze na žiadny filmový projekt a nikdy som ani nebol na Audiovizuálnom fonde.

Tvorcovia boli viac-menej donútení venovať sa aj týmto nekreatívnym veciam, založili si vlastnú produkčnú spoločnosť.

– Rozmýšľam nad tým, že keď budem robiť ďalší film, chcel by som byť viac zapojený aj do týchto vecí. Pri *Kandidátovi* vznikla špecifická situácia, keď producent z dôvodu nedostatku financií postavil kľúčových ľudí z tímu pred otázku, či sa nechcú podieľať na zisku z filmu výmenou za to, že budú na jeho výrobe pracovať zadarmo. Tak sa zo siedmich stotočných vráťame mňa stali de facto spoluproducenti tohto filmu. Ak by to nevyšlo a ľudia by do kina nechodili, asi by som bol teraz v problémoch. Síce som do projektu nevrátil peniaze, ale venoval som mu dva roky, odmietol veľa inej práce. Všetky finančné záväzky boli splnené. Počúvam však veľa príbehov z iných produkcií, ako sú ľudia dlhodobo nevyplatení.

Ak film uvádza komerčná stanica, je rozbitý reklamnými blokmi. Vieš si predstaviť takýto zásah do svojho vlastného filmu?

– Doma už radšej nemáme televíziu, pretože sa na to nedá pozerieť. No ešte na tom nie sme až tak zle, napríklad v Austrálii je bežná televízia absolútne nepozerateľná. Jeden diel seriálu, ktorý má čistý čas 40 minút, trvá aj dve hodiny. Vôbec som nad tým neuvažoval, ale teraz, keď sa na to pýtaš, by ma to asi iritovalo. Hoci na druhej strane by možno bežný divák v prípade *Kandidáta* ani nepostrehol, kde sa končí film a začína reklamný brejk. Žartujem. Možno. ▲

□ Rozšírenú verziu rozhovoru nájdete na www.filmsk.sk.

Ako sa nakrúca na VŠMU

► **Marcel Šedo** (študent Katedry audiovizuálnych štúdií FTF VŠMU)

Filmová a televízna fakulta Vysokej školy múzických umení (FTF VŠMU) v Bratislave je najstaršou inštitúciou tohto druhu na Slovensku. Je východiskovým bodom pre tvorcov, ktorí budú formovať tunajšiu kinematografiu. S ich prvotinami sa diváci stretávajú napríklad na festivale Áčko, ktorý sa tento mesiac (15. – 18. 10.) uskutoční už po osemnásty raz. Pokúsme sa teda pozrieť na to, ako študentský film vzniká, a na možnosti, ktoré FTF VŠMU ponúka svojim poslucháčom.

Zdá sa, že v posledných rokoch naberá slovenský film druhý dych, a o podobnej tendencii by sme mohli hovoriť aj v súvislosti so študentským hraným filmom. Spomedzi viacerých ocenení spomeňme najčerstvejší úspech Zuzany Mariankovej s filmom *Almost There*, ktorý zvíťazil v newyorskej súťaži 24 Hour Film Race 2014 a získal tam aj cenu za najlepšiu réžiu a kolektívny herecký výkon. Medzi oceňované patrí aj titul *Momo* režiséra Teodora Kuhna. Festivalové úspechy sa spájajú i s animovanou či dokumentárnou tvorbou, tá však mala na Slovensku silných zástupcov aj v predchádzajúcich obdobiach – pripomeňme aspoň animované snímky *V kocke* (1999) Michala Strussa či *Pôvod sveta* (2002) Kataríny Kerekesovej, z dokumentov tituly *O Soni a jej rodine* (r. Daniela Rusnoková, 2006), *Hľadanie ilúzií* (r. Sahraa Karimi, 2005), *Arsy Versy* (r. Miro Remo, 2009) alebo staršie filmy Petra Kerekesa či Juraja Lehotského. Tieto (a ďalšie) filmy potvrdzujú talent študentov, no iba talent často nestačí. Aké zázemie im teda poskytuje škola – presnejšie VŠMU?

Financovanie študentských projektov

Kým škola poslucháčom umožní požičať si kameru či osvetľovaciú techniku, musia najskôr zvládnuť rozličné cvičenia a prejsť formálnou prípravou. „*Financovanie filmov je zo strany školy v prvom roku nemysliteľné. Prvé peniaze máme dostať až v treťom semestri,*“ potvrdzuje študent 2. ročníka

réžie Jan Trnka. Rovnaké je to v prípade animovanej tvorby. V 1. ročníku študenti predovšetkým ručne kreslia, majú však napríklad miestnosť na plôškovú animáciu. „*Samozrejme, k dispozícií sú aj tablety, počítače, skenery a máme aj linetext, čo je vlastne fotoaparát umiestnený nad stolom, kde sa dajú nafotiť pauzáky-sekvencie. Potom si ich môžete prehrať v počítačovom programe, kde sa dajú najst chyby a prípadne ich opraviť,*“ dopĺňa študent animácie Matej Babic.

Od 2. ročníka teda získavajú študenti peniaze i možnosť požičať si techniku na každý film, pričom finančná suma je odstupňovaná podľa náročnosti jednotlivých projektov, ktoré sa nachádzajú v knihe cvičení. Každý študent, ktorý príde so scenárom podpísaným od svojho pedagóga, dostane nejaký rozpočet. Ako nám prezradila pracovníčka Centra výroby FTF VŠMU Milka Jarošová, možnosť poskytnutia financií a techniky sa postupne každým rokom zvyšuje, pričom „*dôraz sa zo strany školy kladie na absolventské – bakalárske a magisterské filmy.*“

Finančnej podpory sa dostáva aj dokumentárnej tvorbe, no v menšej miere ako hranej. „*Dokumentaristi získavajú menšie sumy, keďže na rozdiel od režisérov hraných filmov neoperujú až v takej miere s inscenovaním, osvetľovaním, nemusia si zháňať a platiť hercov a podobne,*“ vysvetľuje Jarošová. Aj v tomto prípade platí zo strany školy zásada financovania až od 2. ročníka.

Pokiaľ ide o spravovanie financií, sú začínajúcim režisérom väčšinou k dispozícii študenti ateliéru produkcie. Starajú sa o rozpočet a nevyhnutné „papierovačky“, ktoré sa k takému zložitému systému, akým je film, prirodzene viažu. V súvislosti s tým je potešiteľné, že sa fakulte podarilo vyriešiť problém s verejným obstarávaním, ktorý trápil vedenie i študentov najmä preto, že hranica obstarávania je stanovená na 1 000 eur. To súvisí predovšetkým s nákladmi na výrobu jednotlivých filmov, na ktoré treba zabezpečovať hercov, priestory a platiť veľa ďalších čiastkových nákladov. „*Pri 290 filmoch, ktoré VŠMU ročne produkuje, sa to nazbiera veľmi rýchlo, a teda sme museli verejne obstarávať skoro všetko. VŠMU však získala výnimku, takže to už, našťastie, nie je potrebné,*“ zdôrazňuje Jarošová.

Požičiavanie techniky

Rovnako ako financie aj kamerovú a osvetľovaciú techniku poskytuje škola až študentom 2. ročníka. Prváci musia pracovať s vlastnými zariadeniami. Až donedávna bol problém s tým, že techniku si všetci zvyčajne požičiavali v rovnakom čase, teda pred koncom skúškového obdobia. Vďaka centru výroby sa však podarilo situáciu rapídne zlepšiť: „*Snažíme sa študentov trochu rozdeliť, aby si techniku nepožičiavali všetci naraz pred koncom semestra. Preto sme spoločne s Martinom Šulíkom vytvorili harmonogram.*“ Študenti si musia napísať scenár napríklad už v letnom semestri a po jeho schválení začínajú podľa plánu hneď od začiatku nového semestra nakrúcať. Súčasne s tým si pripravujú scenár na nasledujúci semester.

K dispozícii sú pre nich tri strižne, renovovaný školský osvetľovací park a zvukové ateliéry, ktoré môžu využívať všetci študenti bez výnimky. Práca v ateliéroch však prebieha na základe vopred stanoveného harmonogramu, kde sa najskôr treba zapísať do poradovníka. K dispozícii je zároveň kamerová i zvuková technika – v tomto prípade zohráva dôležitú úlohu okrem iného ročník, v ktorom sa študent nachádza. Kameramani môžu využiť aj záznamové prístroje na filmový materiál, čiže 16 mm a 35 mm kamery. „*Škola dokáže študentom poskytnúť aj filmový materiál, akurát si musia požičať objektív,*“ dodáva Jarošová. Tridsaťpäťková kamera je k dispozícii predovšetkým študentom štvrtých ročníkov, ktorí s ňou absolvujú cvičenia zamerané na kombináciu práce v exteriéroch a interiéroch.

Začínajúci kameramani si však prácu s ňou vyskúšajú už v treťom ročníku.

Aj ateliér dokumentárnej tvorby má pre svojich študentov k dispozícii niekoľko kamier. „*Tie najkvalitnejšie využívajú väčšinou vyššie ročníky, ale pokiaľ nie sú obsadené, môžu si ich požičať aj študenti nižších ročníkov,*“ ozrejmjuje situáciu pracovníčka centra výroby. Inovácie neobišli ani ateliér animovanej tvorby, jej študenti môžu využívať dva nové priestory – už spomínanú miestnosť na plôškovú animáciu a bábkarскую miestnosť.

Spolupráca medzi fakultami a prezentácia filmov

Pretrvávajúcim problémom FTF VŠMU je najmä spolupráca s divadelnou fakultou, ktorá je pre začínajúcich režisérov dôležitá predovšetkým pre tamojšiu katedru herectva. „*S touto katedrou nemáme žiadnu dohodu, ale ponúkali sa nám bábkarari. Herci sú väčšinou veľmi vyťažení, no chceli by sme, aby sa spolupráca s nimi prehĺbila,*“ objasňuje Jarošová. Užšia spolupráca tak prebieha len s Hudobnou a tanečnou fakultou VŠMU. Budúci hudobníci často participujú na študentských filmoch a spolu s tanečníkmi sa zároveň podieľajú na projekte Tanec a film. V jeho rámci vznikajú audiovizuálne diela, ktoré prepájajú hudbu, tanec a film.

Progres zaznamenala fakulta z hľadiska propagácie študentských filmov. Tá sa zabezpečuje najmä prostredníctvom festivalov študentských filmov a špecializovaných podujatí, akými sú napríklad festivaly Áčko, Early Melons alebo Visegrad Film Forum. Významným krokom v tejto oblasti bol projekt *Kobylky*, prostredníctvom ktorého sa vlni dostali do slovenských kín najlepšie študentské filmy, hoci sa často ozývajú hlasy, ktoré vyčítajú škole nedostatočnú propagáciu *Kobyliek*. Ďalej treba spomenúť celovečerný absolventský film Csabu Molnára *Dobrý človek*, ktorý takisto dostal priestor v slovenských kinách (žiaľ, jeho návštevnosť bola mizivá). RTVS vysielala reláciu *A predsa sa točí*, ktorá zoznamuje divákov so študentskou tvorbou a s dianím na FTF VŠMU. A v neposlednom rade treba spomenúť aj výber najlepších študentských filmov na DVD *Zlatý rez*. ▲

Slzy hokejového národa

► Vladana Hrivnáková (absolventka audiovizuálnych štúdií na FTF VŠMU)

Slovensko miluje hokej a hokejisti majú na Slovensku status supercelebrít. Možno sú i viac ako celebrity, pretože na rozdiel od nich nám robia v zahraničí dobré meno. Veď majstrovské víťazstvá slovenskej reprezentácie sú zrejme okamihmi najväčšej národnej hrdosti od čias Nežnej revolúcie.

I napriek láske k hokeju a faktu, že ide o jeden z mála tímových športov, v ktorom Slovensko vyniká na medzinárodnej úrovni, sú celovečerné filmy o hokeji v kinách raritou. Samozrejme, dokument 38 nevznikol len z nadšenia týmto športom. Siedmeho septembra bolo tretie výročie tragickej nehody, keď sa v Rusku zrútilo lietadlo, na ktorého palube zahynuli členovia hokejového mužstva Lokomotiv Jaroslavl. Populárny televízny moderátor a občasný režisér Dano Dangel sa s Lukášom Zednikovičom rozhodol pri príležitosti tohto výročia priblížiť divákovi jedného z pasažierov osudného letu – Pavla Demitra.

Na Demitru spomínajú všetky veľké osobnosti hokeja, ktoré ho sprevádzali počas kariéry. Od spoluhráčov z americkej NHL po hokejistov zo slovenskej reprezentácie, trénerov a funkcionárov. Všetci, ktorých by ste v takomto filme čakali. K oslavovaniu športových osobností určite patrí aj rekapitulácia obľúbených okamihov spojených s daným

športom, v tomto prípade sú to pamätné hokejové góly, ktoré si zachovávajú priam posvätný status. Jednoznačne ide o divácky veľmi atraktívnu tému a tvorcovia do filmu vložili všetky zaujímavé momenty Demitrovej kariéry. Stál skoro pri každej veľkej udalosti slovenského hokeja po rozpade Československa, takže najviac priestoru má vo filme Paľo Demitra – hokejista.

Ak sa chceme pozrieť na Demitru ako na človeka, je tu toho pomenej. Jeho blízki nám povedia trochu o jeho vzťahoch s rodinou a s deťmi, o jeho súťaživej povahe, niečo o tom, ako balil dievčatá. Nie je toho veľa, mohli by sme to zhrnúť do pár riadkov. Demitrovu rodinu síce zastupujú jeho otec s matkou i súrodenci, no film sa zameriava na jeho manželku Máriu. Dokument zobrazuje jej cestu do Jaroslavl, kde po prvý raz navštívi mohyly pre zosnulých hokejistov. Mária bola s Demitrom skoro od začiatku jeho profesionálnej kariéry, a tak jej najlepšie sadla úloha priblížiť

divákovi tú nehokejovú časť jeho života. Práve ona má v snímke najväčší priestor spomedzi nehokejovcov a zastáva aj rolu akéhosi sprievodcu.

Z formálnej stránky film nepresahuje dokumentárny priemer. Možno preto, aby nevyplašili obyčajného diváka, navyknutého na televízne dokumenty, zvolili tvorcovia jednoduchú a nekomplikovanú cestu nakrúcania, vedúcu k zrozumiteľnosti pre každého. Žiadne experimentovanie či pohrávanie sa s formou, len tradičné rozhovory na kameru a množstvo archívnych záberov. Filmári nepovažovali za potrebné pohnúť sa s kamerou z miesta, opýtaní väčšinou sedia a len výnimočne sa postaví. Všetky výpovede sú snímané staticky, často na pozadí hokejových štadiónov alebo v interiéroch. Jedine Demitrova manželka sa ocitla v pozícii o niečo dynamickejšej – jej cesta do Jaroslavl funguje ako metafora cesty za spomienkami. Vo filme nájdeme všetko, čo by mal dokumentárny portrét obsahovať: prvé Demitrove fotografie, jeho

prvé športové pokusy, prvé zápasy, začiatky v NHL, prestupy medzi klubmi, prvé triumfy, posledné zápasy. Všetko je pekne chronologicky usporiadané, film sa pohybuje po jasne určenej línii.

Archívne materiály tvoria viac než polovicu snímky. Ide o zábery z hokejových stretnutí, pozápasové rozhovory, občas aj nejaké televízne vystúpenie. Väčšina archívnych záberov je v stranovom pomere 4 : 3, iba niektoré vyvolené si zaslúžili formát 16 : 9. Pri čiernobielych či starších záberoch je to pochopiteľné, no pri tých novších pôsobí obraz trochu nekonzistentne (a vyvoláva to otázky, či americké televízie preferujú „stlačený“ formát, alebo mal strihač zakázané meniť pomer strán). Rušivo pôsobia aj občasné prestrihy počas rozhovorov – akoby opýtaným raz za čas preskočila veta a bolo treba vystrihnúť viac, než sa dá odignorovať.

Hlavnou hviezdou filmu ostáva hokej. Je to tímový šport plný búrlivých momentov a rýchlych zákrokov, v ktorom sa vyzdvihuje spolupráca.

A presne taký sa snaží byť aj film. Chce apelovať na divákovu spolupatričnosť, ponúknuť mu na chvíľu možnosť byť súčasťou tímu a užívať si nadsenie z víťazstva. Vždy keď slovenská reprezentácia vyhráva (a zvlášť, ak je to nad Čechmi), zmenia sa všetky neosobné pomenovania na láskyplné slovné spojenia typu „naši chlapci“ a už nevyhrávajú oni, ale my. Takto sa aj film snaží prezentovať život a kariéru Pavla Demitru. Je to dokumentárna pocta človeku, ktorý bol súčasťou čohosi väčšieho, akoby „patril“ celému národu a všetko, čo spravil, všetky tie úspechy neboli iba jeho, ale aj naše.

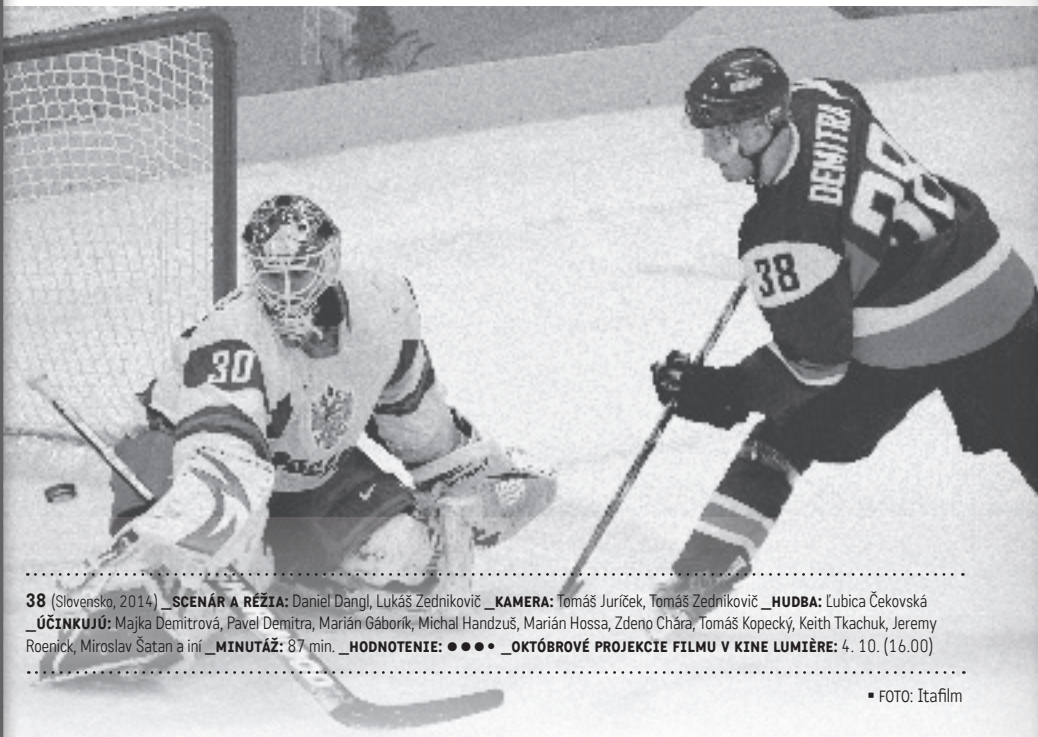
Demitrovi sa však napriek dlhoročnému pôsobeniu v reprezentácii nepodarilo dosiahnuť jeden triumf – ten najväčší –, zlatú medailu z majstrovstiev sveta, ktorú slovenská reprezentácia vybojovala v roku 2002. A pretože najslávnejší okamih vo filme chýba, môže sa stať, že komerčný úspech tohto dokumentu bude stáť pri zrode nového trendu filmov s hokejovou tematikou.

Snímka 38 je poňatá celkom veselo. Na to nadväzuje aj rozhodnutie „odignorovať“ samotnú tragickú nehodu. Tvorcovia vychádzajú z predpokladu, že každý o nej aj tak vie a pripomínať si ju už veľmi nechce. Nesnažia sa tlačiť na pílu, chcú sa radšej držať veselo-nostalgieckej nálady a zbytočne neu-

pozorňovať na leteckú haváriu. Na druhej strane, prečo nevenovať priestor aj Demitrovým spoluhráčom z klubu Lokomotiv Jaroslavl? Ved' v osudný deň zahynul on i celý jeho tím, hoci z filmu sa o ostatných pasažieroch nedozvieme nič.

Tam, kde tvorcovia šetria emóciami v obraze, vynahrádzajú si to v hudobnej zložke. Plačlivé tóny husiel, violončela a pomalého klavíra môžu citlivé povahy dohnať k slzám. V snímke azda ani nenatrafíme na chvíľu ticha.

Pri dokumente 38 ide o jasné víťazstvo témy nad formou. Nesie v sebe nevyzvedané, no z tónu filmu jasne znejúce poslanstvo – sláva slovenskému hokeju a všetkým, ktorí v ňom niečo dokázali. Avšak aj na Slovensku budú stále i takí ľudia, ktorých hokej napriek ľahko šíriteľnej davovej eufórii nezaujímá. Pre nich bude tento film len obyčajným dokumentom o živote zosnulého športovca. Na to, aby si človek film poriadne užil, potrebuje istú dávku hokejového nadšenia. Treba však uznať, že tvorcovi sa podarilo znovu spojiť národ pod hokejovou zástavou a na istý čas s pomocou tohto športu vypredali slovenské kiná. ▲

38 (Slovensko, 2014) _ **SCÉNÁR A REŽIA:** Daniel Dangel, Lukáš Zedníkovič _ **KAMERA:** Tomáš Juríček, Tomáš Zedníkovič _ **HUDBA:** Ľubica Čekovská _ **ÚČINKUJÚ:** Majka Demitrová, Pavel Demitra, Marián Gáborík, Michal Handzuš, Marián Hossa, Zdeno Chára, Tomáš Kopecký, Keith Tkachuk, Jeremey Roenick, Miroslav Šatan a iní _ **MINUTÁŽ:** 87 min. _ **HODNOTENIE:** ●●●● _ **OKTÓBROVÉ PROJEKČIE FILMU V KINE LUMIÈRE:** 4. 10. (16.00)

■ FOTO: Itafilm

■ FOTO: Film Europe

Ticho, ktoré ostáva mĺkve

► **Jana Dudková** (Ústav divadelnej a filmovej vedy SAV)

V tichu je film založený na dlhodobom výskume slovenskej muzikologičky Agáty Schindlerovej, ktorá sa špecializuje na osudy židovských hudobníkov za nacizmu. Do kín sa dostáva v časoch, keď opäť raz platí, že sa účasť Slovákov na deportáciách a prenasledovaní Židov v niektorých politických a spoločenských kruhoch zľahčuje či popiera.

V prípade tohto filmu by teda mohlo ísť o zásadný, pretože autentický príspevok k téme holokaustu, v ktorom je navyše účasť Slovenska na prenasledovaní Židov bez veľkých rečí priznaná. Mohlo by zároveň ísť o zaujímavý príspevok k téme dokumentárnej drámy, respektíve dramatických útvarov vznikajúcich na základe archívnych výskumov (ktoré sú v posledných rokoch aktuálne v takmer všetkých dramatických umeniach – od činohry cez operu až k hranému filmu). Projekt filmu *V tichu* však nemal len ambíciu zaujať autentickým materiálom, ale zdá sa, že v pomerne skorej fáze priprav sa už spájal aj s istou predstavou o presadení sa v medzinárodnom kontexte. A tak zostal aj trochu kompromisom a tému holokaustu pomerne okato postavil na „oscarových“ pilieroch – ved' už jeho pôvodný názov (*Denník Agáty Schindlerovej – Mrs. Schindler's Diary*) vďaka náhodnej zhode

mien evokuje známy Spielbergov film, kým téma evidentne predstavuje lokálnu variáciu na tému Poľského *Pianistu*.

Producentka Lívia Filusová údajne dlho túžila po spracovaní filmu o hudbe a výskum Agáty Schindlerovej sa zдал ako výborný námet. Pôvodná predstava bola, že by sa film mal niesť v aktuálnom dokumentaristickom duchu. V konečnom dôsledku však zo spolupráce s oceňovaným českým režisérom Zdeňkom Jiráskym vznikol hraný film, ktorého uvedenie do kín sprevádza povest' neobvyklého poetického tvaru bez dialógov, celkom neošúchaného spracovania v kinematografii už dlho exploatovanej témy. Pri jeho produkcii sa využili slovenské i české finančné zdroje a ako prvý slovenský film sa uchádzal aj o podporu na crowdfundingovom portáli Kickstarter, čo svedčí o vytrvalosti, odvahe a vynachádzavosti jeho producentky. Do kín sa

snímka skutočne dostáva v podobe, za ktorú sa z hľadiska profesionality všetkých zúčastnených členov tvorivého tímu nemusíme hanbiť. No o to viac je škoda, že táto podoba znamená aj premárnenie šancí povedať k téme holokaustu niečo skutočne nové.

Ak totiž film o holokauste chápeme ako špeciálny podžáner historického filmu, tak *V tichu* vo viacerých ohľadoch dosť presne zapadá do jeho žánrových matríc. A tie v podstate nahrávajú jednak fikcionalizácii reálnej udalosti a jednak emocionálnemu modelu, vďaka ktorému divák prežije istú katarziu a očistený sa môže vrátiť k bežnému životu bez toho, aby si so sebou odniesol priveľa nezodpovedaných otázok.

V tichu vychádza zo štruktúry väčšiny filmov o hrôzach vojen: začína sa obrazmi idyly (väčšinou meštiackej), ktorá je zásahom vyššej moci náhle prerušená. Inak to nebolo ani pri prvom porevolučnom česko-slovenskom príspevku k téme – pri Mináčovom filme *Všetci moji blízkí*. *V tichu* teda neinovuje ani lokálny „diskurz“, naopak, z hľadiska základnej ideológie v ňom pokračuje. Počiatočnú idylu koncipuje vo vizuálne aj hudobne atraktívnom retronostalgickom duchu. Jedno-

tlivé výjavy výstižne evokujú modernú vizualitu predvojnovnej doby, od strihových a figuratívnych postupov dobových filmov až po dobové reklamy. Vo svižnom tempe sa zoznamujeme s niekoľkými postavami, ktoré spája jediné – zaujatie hudbou a láskou. Z obsahového hľadiska sa úvod zameriava predovšetkým na trávenie voľného času v duchu vzťahujúcej sa modernity a dobovo propagovaného kontaktu s prírodou, najmä so živlom vzduchu: estetika dobových reklám poznačila obrazové kompozície z horskej dráhy aj výjavy z výletov do prírody, ktoré jednotlivé milenecké či manželské dvojice absolujú s fotoaparátom alebo na elegantnom automobile. Z konceptu bezstarostnej retromodernity sa nevyvíjajú ani výjavy z nahrávania populárneho singlu hudobného zoskupenia Comedian Harmonists. Mimochodom, jeho členovia pôsobia mimoriadne roztomilo vo svojej útlosti, hoci originálna skupina vystupovala v časoch, keď väčšina jej členov už patrila medzi statných tridsiatnikov.

To, že táto idyla má byť prerušená, naznačujú najmä opakované prestrihy na proces tlačiarenskej výroby: hneď v úvode totiž titulok oznamuje, že v roku 1935 vyšla kniha *Židovstvo a hudba s ABC*

židovských a neárijských hudobníkov, ktorá sa v rýchlom slede dočkala dvoch ďalších vydaní (1936, 1938), doplnená v roku 1940 *Lexikónom židovských hudobníkov*, vydaným inštitútom NSDAP. Hudba (aj láska) sú teda postavené do kontrastu k tlačeniemu slovu – zatiaľ čo ešte trvá idyla ako vystríhnutá z ilustrovaných časopisov, vychádza niekoľko kníh, ktoré majú očistiť hudbu od neárijských prvkov (za čím nevdokaj musíme tušiť aj pálenie kníh, ktoré nacistickej ideológii nevyhoveli).

Protiklad tlačeného slova, určeného na remodeláciu verejného priestoru, a do seba uzavretých vnútorných monológov postáv, evokujúcich autentické denníkové záznamy, je dobrý nápad, avšak podobne ako viaceré ďalších kontrastov (láska verus samota, hudba verus ticho a podobne) sa topí pod nánosom konvenčnej ideológie. Už v prvej časti filmu zamrzí príliš úzky okruh motívov, ktoré diváka uvádzajú do predvojnovnej predstavy šťastia. Konflikt, na ktorom je postavený film *V tichu*, sa tak v podstate redukuje na konflikt holokaustu a ľahkovážnej bezstarostnosti, naplnenej meštiackymi snami o láske korunovanej svadbou, pri ktorých hrá hudba skôr konvenčnú úlohu podporovania retronostalgických nálad: spomínané zoskupenie Comedian Harmonists vidíme výlučne v žánrových výjavoch nahrávania v rozhlasovom štúdiu pred očami obdivovanej dámy, mladý pár sa zoznamuje vďaka džezu, nádejná baletka sa vyznáva z obdivu k najkrajšej učiteľke baletu. Spomedzi týchto konvenčných obrazov sa snáď najviac vymyká ten, keď vidíme skladateľa Arthura Chitza, ako za tichej prítomnosti manželky hrá azda prvýkrát po jej tvorci celkom neznámu Beethovenovu skladbu („Zatiaľ to ešte nikto nepočul... okrem Beethovena... nikto nikdy...“) – ani tomuto výjavu sa však nevyhne istá gýčovitosť, ktorej jediný zmysel je zrejme v zdôraznení rovnocennosti či dokonca istej nadradenosti sledovaných hudobníkov voči ich árijským kolegom.

Vnútorne monológy postáv pritom naznačujú omnoho viac než len stratu malomeštiackych predstáv o hudbe: napríklad sa ich prostredníctvom odhaľuje stratégia holokaustu ako postupný prechod od vnúternej identity („Cez noc som pre-

stal byť Slovákom a stal som sa Židom,“ hovorí jedna z postáv) cez stratenú dôstojnosť až po úplné ticho, ku ktorému sa vzťahuje aj konečný názov filmu. Ticho predstavuje pôsobivú, no nedostatočne využitú metaforu. Má nielen význam straty pamäti (v prípade pianistky Edith Kraus sa prejavuje v úplnej strate spomienok na akékoľvek tóny), ale mohlo by znamenať aj metaforu stratenej ľudskosti a všetkého, čo človeka povznáša a oslobodzujúce od potupnej identifikácie s chradnúcim a pomínuteľným telom, redukovaným na jediný cieľ: ešte niekoľko minút prežiť.

Je obrovská škoda, že sa film viac nesústreďuje na zdôrazňovanie váhy jednotlivých monológov a napriek snahe o kombináciu snových a naturalistických obrazov sa nakoniec končí v konvenčnej žánrovej obraznosti. Tá sa týka nielen reprezentácie spomínanej meštiackej idyly v úvode filmu, ale aj následného „holokaustu“, pričom obidva typy obrazov ukotvuje v konzervatívnom ideologickom rámci. Je to škoda aj preto, že originálne, na autentických výpovediach postavené diela o holokauste ani v dnešnej dobe nie sú zbytočné. Film *V tichu* však vychádza z najpredvídateľnejšej premisy, podľa ktorej je holokaust najlepšie reprezentovať náhlou zmenou farebnosti (z teplých tónov do ocelovomodra), nápadným prezlečením postáv do zamazaných pruhovaných uniforiem či zmenou mejkapu. Je takisto škoda, že hoci je *V tichu* skutočne film bez dialógov, nie je to zároveň film bez zbytočných slov. Namiesto očakávanej autenticity či práce s tichom, tak šikovne pripomenutým v názve, znie slovo vo filme takmer neustále a jeho skutočná sila sa miestami stráca v patetickom prejave hercov aj v neschopnosti režiséra vytvoriť jasnejší postoj k naivite často gýčových monológov z úvodu filmu – tie nevyváži ani náhle nadobudnutá zrelosť postrehov v jeho druhej, holokaustovej časti. ▲

■ FOTO: Film Europe

V tichu (Slovensko/Česko, 2014) **SCENÁR A RÉŽIA:** Zdeněk Jiráský **KAMERA:** Michal Černý **STRIH:** Hedvika Hansalová **HRAJÚ:** Judit Bárdos, Jan Čtvrtník, Kristína Svarinská, Ján Gallovič, Laco Hrušovský, Valéria Stašková, Dana Košická a iní **MINUTÁŽ:** 90 min. **HODNOTENIE:** ●●● **OKTÓBROVÉ PROJEKČIE FILMU V KINE LUMIÈRE:** 3. 10. (17.00), 5. 10. (20.45), 10. 10. (18.00)

„Čechov ma naučil, ako sa pozerat' na život“

► Zuzana Mojžišová (filmová teoretička)

Pri pozeraní nateraz poslednej snímky tureckého režiséra Nuriho Bilgeho Ceylana *Zimný spánok*, ocenenej v Cannes Zlatou palmou, prebehnú človeku hlavou všelijaké myšlienky o priznanej či skrytejšej inšpirácii. Aj v recenziách filmu či v rozhovoroch s autorom sa spomínajú veľké mená: Čechov, Dostojevskij, Tarkovskij, Bergman, Tarr, Angelopoulos. Áno, je to všetko tam, ale napriek tomu (či práve preto?) je ten film výnimočný, pretláča mnohé vplyvy cez jedinečné ceylanovské sito a zalieva ich vlastným ponímaním sveta, človeka, umenia.

▪ FOTO: Film Europe

V *Zimnom spánku* sa objavujú motívy z troch poviedok Antona Pavloviča Čechova. Jednou z nich je minimalistický skvost *Úradníková smrť*, kde „istého pekného večera sedel nemenej pekný exekútor Ivan Dmitrič Červiakov v divadle v druhom rade a sledoval kukerom Corneivillské zvony“. Potom si kýchol a pravdepodobne oprskal starca sediaceho v prednom rade. Ako na potvoru to bol vyššie postavený úradník, generál. Červiakov ho začne „prenasledovať“ a ustavične sa mu podriadené ospravedlňovať. Generál je sprvu slušný, potom podráždený, napokon rozzúrený. Červiakov ten tlak už dlhšie nevydrží, príde domov, ľahne si na pohovku a – umrie. Na troch stranách zobrazený kusisko ruskej duše. Možno i celá.

V podaní Nuriho Bilgeho Ceylana sa duch Čechovovej poviedky objavuje v prvej časti filmu (hoci jej dôsledky siahajú až k celkom záverečným sekvenciám) a jej zhmotnenie vyzerá takto: Dvaja dospelí muži sa vezú v ostrooranžovom terénnom aute nádhernou skalnatou uzimenou krajinou. Zastavia sa v mestečku. Šofér vystúpi a stratí sa v neďalekom domci. Z miestnej školy s džavotom vychá-

dzajú deti, prúdia okolo džípu, jeden zo školákov, desať-dvanásťročný Ilyas sa zastaví a uprene hľadí na spolujazdca, ktorý ostal v aute. Muž mu pohľad na krátky okamih začudovane opätuje. Vracia sa šofér, auto sa pohýna. Z rozhovoru dvoch mužov vyplynie, že spolujazdec je pán Aidyn, majiteľ penziónu a niekoľkých domov v okolí, vodič Hidayet je jeho pravou rukou, správcom, a mierne mu vyčíta, že sa k svojim neplatiacim nájomníkom správa príliš trpezlivo. Ozve sa rana, bočné okno na strane spolujazdca je rozbité. Kameň hodil Ilyas, mlčanlivý a vzdorovitý, utekajúci preč. Ale Hidayet ho dobehne a privedie naspäť celého mokrého po páde do potoka. Muži odvádzajú chlapca k rodičom s obavami, aby neprechladol. Vysvitne, že chlapcov otec, vzdorovitý a mlčanlivý, je jedným z Aidynových nájomníkov-neplatičov. Jeho brat Hamdi je celkom iný, úslužnosťou sa snaží vybalansovať nepríjemnú situáciu. Veľmi sa Aidynovi ospravedlňuje, sľubuje nahradiť škodu, rozpačito poklonkuje. Najprv pri džípe, potom pri opakovaných návštevách v penzióne. Aidynovi je Hamdiho vteravé počínanie vyslovene nepríjemné. Posledným dejstvom poviedko-

vej aféry s rozbitým oknom je scéna, kde Hamdi s Ilyasom prichádzajú k Aidynovi a strýko prikazuje synovcovi, aby na znak tradičnej podriadenosti a ospravedlnenia pobožkal bráničemu sa pánovi Aidynovi ruku. Napätá, výbušná, ale zároveň aj navyšost trápna situácia. Chlapec sa to už-už chystá vykonať, keď vtom – oči sa mu naplnia belmami a padá na zem ako podťatý strom.

Ceylan vo svojom najnovšom filme krúži okolo mnohých, aj súčasných tureckých tém, tvrdí však, že v *Zimnom spánku* „nie je nijaký odkaz na aktuálnu situáciu v Turecku“. A pokračuje: „Mimochoďom, nemyslím si, že režisér by sa mal vyjadrovať k aktuálnemu dianiu vo svojej krajine, mal by skúmať veci na širšej úrovni. Ale všetko, čo sa udeje kdekoľvek na svete, odráža nejakým spôsobom ľudskú prirodzenosť. Myslím si, že filmárova povinnosť je iná ako zodpovednosť novinárova. Filmár nemôže suplovať novinára, musí sa prihovárať divákovej duši, pokúšať sa prenášať emócie. Ak sa

publikum učí aspoň trochu pociťovať zahanbenie nad niektorými situáciami, znamená to, že film sa ocitol na dobrej ceste. Snažím sa pochopiť ľudskú dušu, to je to, čo ma motivuje nakrúcať filmy.“

V *Zimnom spánku* sa odkryje viac tém – a takmer vždy na ne prší alebo sneží alebo je nad nimi dotmava zamračené. No i tak vyráža príroda v srdci tureckej Anatólie dych svojou dokonalosťou. Uprostred jej majestátnosti sa naplno vyjaví dočasnost medziľudských vzťahov, premýšľania o slobode, reči o zmysle jestvovania, veľkých ideí aj existenčných záležitostí. Nihal sa možno zmieri so svojím manželom Aidynom, jeho sestra Necla sa možno vyrovná s rozvodom, hosť Timur možno raz nájde miesto, kde sa oplatí spočinúť. A možno ani nie. Uprostred tej majestátnosti nie je až taký dôležitý cieľ, dôležitá je cesta, akou cieľ dosahujeme.

Napokon, jedine to je správne. ▲

Zimný spánok (Kış Uykusu, Turecko/Nemecko/Francúzsko, 2014) **_RÉŽIA:** Nuri Bilge Ceylan **_SCENÁR:** N. B. Ceylan, Ebru Ceylan **_KAMERA:** Gökhan Tiryaki **_STRIH:** N. B. Ceylan, Bora Gökşingöl **_HRAJÚ:** Haluk Bilginer, Melisa Sözen, Demet Akbağ, Ayberk Pekcan, Serhat Mustafa Kiliç, Nejat İşler **_MINUTÁŽ:** 196 min. **_HODNOTENIE:** ●●●●●

■ FOTO: Anton Faraonov/PubRes

Vitajte vo Wilsonove

► Zuzana Sotáková

„*To sú vaše oslavy SNP?*“ zastavila sa pri mne turistka pred historickou budovou Slovenského národného divadla v Bratislave, ktoré bolo celé zaodeté do farieb americkej vlajky a nad jeho vstupom sa vynímal nápis *Welcome president Wilson!* Nebola jediná, v podvečer sa okolo zbíhali desiatky ľudí a viacerí si mysleli to isté. „*Nie,*“ odpovedám, „*tu sa pripravuje scéna na natáčanie filmu.*“ „*Ach,*“ usmeje sa turistka a tak ako iní si urobí niekoľko selfie s komparzistami či rekvizitami.

Bratislava sa však predsa len vrátila do svojej histórie, presnejšie o takmer celé storočie naspäť. Režisér Tomáš Mašíň, ktorý pred piatimi rokmi debutoval snímkou *3 sezóny v pekle*, totiž nakrúca hororovú komédiu s pracovným názvom *Najhorší zločín vo Wilsonove*. Na scéne prebieha nasvecovanie, komparzisti korzujú po okolí v dobových kostýmoch, niektorí sa fotografujú pri veteránoch na štyroch kolesách, akurát pán v odev akéhosi čínskeho podomového obchodníka stojí bez pohnutia na jednom mieste a meravo pozerá pred seba. Štáb rozdáva hercom, ktorí stváňujú novinárov, zápisníky a narychlo strúha ceruzky, samozrejme, starým spôsobom – nožíkom. Po hodinách príprav sa zdá, že sa blížíme k natáčaniu. Je síce pravda, že sme bližšie k úvodnej klapke, ale do jej prvého klapnutia prejde aj ďalšia hodina. Na pláci musí byť všetko do detailu pripravené. Aj preto slovenské producentky Ľubica Orechovská a Zuzana Mistríková zo spoločnosti PubRes zháňajú elektrikára, ktorý na budove SND rozsvieti aj horné svetlá na kulpole. „*Začíname o pätnásť minút,*“ začujem a ske-

dujem, ako režisér Mašíň dáva posledné pokyny hercom.

Za mnou je zaparkovaný rad krásnych starých áut, všetky dôstojne mlčia, až na modrý talbot, ktorý kašle v snahe naštartovať. Jeho šofér má čo robiť, no zdá sa, že motor sa rozhodol štrajkovať. „*Najväčším nepriateľom tohto filmu je technika,*“ poznamenáva scenárista Marek Epstein. Talbot nakoniec naštartuje a všetko je pripravené. Nejde síce o žiadnu akčnú scénu, ale skoordinať sa musia herci, komparzisti, talbot a koč ťahaný koňmi. Práve v ňom sa vezie Richard Stanke, teda starosta Dangl, ktorý by mal privítať amerického prezidenta Woodrowa Wilsona. Ten má vyhlásiť pričlenenie Bratislavy k Spojeným štátom americkým a prevziať nad krásavicou na Dunaji patronát. Mesto je totiž v čase po prvej svetovej vojne stredobodom sporov medzi Maďarmi, Čechoslovákmi a Rakúšanmi o to, komu bude patriť. No okrem toho ním zmieta aj strach zo série mystických vrážd v židovskom gete. Marek Epstein sa pri písaní scenára inšpiroval zbierkou poviedok *Lovci & zberači* spisovateľa Michala

Hvoreckého. „*Knihu objavil producent, ktorý mi zavolať, či by som si ju nechcel prečítať. Mne sa v jej páčila jedna poviedka, ktorá sa volá Najväčší zločín vo Wilsonove. Zaujala ma aj moja nedovzdelanosť, pretože som nemal tušenia, že v histórii Bratislavy existovalo také obdobie,*“ hovorí scenárista, s ktorým kráčam trochu ďalej od diania na placi a bližšie ku krásnym koňom, ktoré by sa mali neskôr dostať do záberu. „*Akurát, že táto Hvoreckého poviedka je napísaná ako gotický horor a končí sa apokalypsou. S producentom sme si povedali, že na natáčanie to nebude ideálne. Povedal som mu, že si to viem predstaviť skôr v poetike filmu Adéla ešte nevečefela a že by som to prerazoval ako komédiu,*“ približuje Epstein. Záhadné vraždy vyšetruje agent FBI Aaron Food v podaní Jiřího Macháčka a policajný čakatel Josef Eisner, ktorého stvárňuje Vojtěch Dyk. Ani jedného z nich však na nakrúcaní nevidím. „*Teraz točíme príchod hostí do divadla, kde má byť podpisom potvrdené pripojenie Bratislavy k USA,*“ vysvetľuje scenárista. Aj postava agenta FBI pochádza z Hvoreckého knihy. „*Je to detektív, ktorý sa špecializuje na vymetanie zla. Takže je to postava už predučená na to, aby bola komická, aj keď v knižnej predlohe až taká veľmi komická nie je. Ja si však myslím, že ponúka množstvo komických situácií a momentov,*“ pokračuje Epstein a chvíľami ho preruší erdzanie dvoch hnedákov, ktorých zakaždým upokojia strážnici v dobových kostýmoch.

Pred nakrúcaním v Bratislave sa už v médiách premleli prvé informácie o tomto česko-slovenskom filme, ktorý vzniká aj vďaka podpore Audiovizuálneho fondu, Eurimages a koprodukcii s RTVS, no a producenti v presskite vyjadrili zámer osloviť aj

zahraničné publikum. To na Hviezdoslavovom námestí sa im osloviť určite podarilo. „*Dúfame, že to bude funkčná komédia, a keď bude humor nejakým spôsobom univerzálny, mohla by baviť aj ľudí za hranicami,*“ dodáva Epstein a pomaly sa vraciame k ostatným členom štábu. Kamera presúva bližšie k protagonistom a režisér každého precízne umiestňuje do celkového obrazu. Keď je kompozícia podľa jeho predstavy, komparzisti dostávajú pokyn, aby sa už nehýbali, len na mieste jemne prestupovali z nohy na nohu, nech to v obraze vyzerá živo. Kameramanmi filmu sú Martin Štrba a Lukáš Teren. „*Tíše!*“ zakričí režisér. „*Tíše!*“ zaburáca ako jeho ozvena ďalší člen štábu a kamera opäť beží. Nedela 31. augusta sa už pomaly končí, ale tretí natáčací deň v meste ani zďaleka nie. Štáb čaká ešte niekoľko scén a práca až do rána. Začína poprchávať, ale producentka Ľubica Orechovská mi hovorí, že sa bude pokračovať aj v daždi, čas je v tejto fáze veľmi cenný, plán nakrúcania tesný a režisér precízny, s dôrazom na každý detail. V Bratislave čakajú tvorcov ešte tri natáčacie dni (a noci), potom pokračujú do 2. októbra v Prahe, Ledči, Točníku, Roudnici nad Labem a vo Veltrusoch. Väčšina filmu totiž vzniká mimo Wilsonova, pretože v uliciach Bratislavy nám už veľa vhodných lokácií nezostalo.

Asi hodinu pred polnocou odchádzam domov trochu unavená a neviem si predstaviť, že by som mala na placi vydržať na nohách do siestej ráno. S pobavením si ešte spomeniem, ako ma kolega „postrašil“, že pri scéne s komparzistami možno obsadia aj mňa. Našťastie sa to nestalo. Nerada by som totiž pokazila film, ktorý po skúsenosti z nakrúcania pôsobí naozaj zaujímavo. ▲

■ FOTO:Anton Faraonov/PubRes

Návraty (k) Cinematiku

► Daniel Bernát

V Piešťanoch sa od 10. do 15. septembra konal 9. ročník medzinárodného filmového festivalu Cinematik. Ponúkol šestnásť programových sekcií a k tomu workshopy, diskusie, koncerty a súťaže. Opäť prilákal prevažne mladé publikum (a nebolo malé), ktoré sa mohlo zoznámiť aj s aktuálnou tvorbou slovenských filmárov, predovšetkým dokumentaristov.

Velká nádhera je film s podozrivým názvom. No v konečnom dôsledku priliehavým, ako si to mnohí hovoria po jeho projekcii. Diváci ho už mohli vidieť v slovenských kinách. A aj na Cinematiku. V závere festivalu sa dozvedeli, že zvíťazil v hlasovaní sedemnástich európskych filmových kritikov o najlepšiu snímku hlavnej súťažnej sekcie Meeting Point Europe, do ktorej bolo zaradených deväť titulov. Ten ocenený nakrútil Paolo Sorrentino.

Patrik Lančarič je zase režisérom víťazného filmu súťaže Cinematik.doc, v ktorej sa tento rok ocitlo deväť dokumentov slovenskej výroby. Posudzovala ich trojčlenná medzinárodná porota a ocenila *Hranu – 4 filmy o Marekovi Brezovskom*. Vybrala dobre, ale diváci si mohli vybrať z programu aj slovenský dokument, ktorý je dobrý a ešte nebol v kinodistribúcii. Reč je o novinke Mira Rema *Comeback*. Hovorí o trestancoch v ilavskej väznici a najmä o tom, ako a s čím vstupujú do života po prepustení na slobodu. Pre Rema to bol beh na dlhú trať (a cez prekážky), ako sa dočítate aj v rubrike Novinky. No dotiahol to s filmom až do štádia, keď do svojej cesty s dvomi protagonistami, pre ktorých znamená prepustenie na slobodu spútanie novými problémami, dokáže plne zaangažovať aj divákov.

Medzi hostí festivalu patrila česká dokumentaristka Helena Třeštíková. Na Cinematiku ju sprevádzal Peter Kerekes, ktorý sa podieľal na vzniku profilovej sekcie predstavujúcej „pracovný vesmír“ skúsenej režisérky časozberných dokumentov. Začínala s tým už za čias normalizácie. V situácii, ktorú sama charakterizovala v diskusii po premietaní filmu *Súkromný vesmír* – vtedy na ľudí pôsobila otázka, či by o sebe nechali nakrúcať dokument, ako otázka, či by si nezaleteli do vesmíru. Vďaka

Třeštíkovej zostalo veľa zaujímavých „záznamov“ o všemožných premenách nielen konkrétnych osôb, ale aj spoločnosti a doby. K jej veľkým projektom patria *Manželské etudy*, ktoré si získali publikum už po televíznom odvysielaní v roku 1987. Režisérka sa k príbehom šiestich partnerských dvojíc neskôr vrátila a vznikli *Manželské etudy po dvadsiatich rokoch*, v súčasnosti sa chystá pokračovanie po tridsiatich rokoch. Obdobnému projektu sa venuje aj Třeštíkovej dcéra Hana, no a Peter Kerekes pripravuje *Európske manželské etudy* – šesťdielny cyklus, na ktorom bude spolupracovať s Janou Bučka, Katarínou Hlinčíkovou, Vladislavou Plančíkovou, Simonou Schurdákovou a Markom Šulíkom. Počas piatich rokov budú pozorovať premeny v živote šiestich párov, ktoré na začiatku rozprávania stoja tesne pred vstupom do manželstva.

Festivaly sú aj podujatiami ostrých strihov. V krátkom čase sa môže radikálne meniť žáner, téma, spôsob komunikácie, nároky na prijímateľa i kvalita toho, čo program ponúka. Na piešťanskom festivale k takým strihom dochádzalo tiež. Napríklad od tvorby Třeštíkovej je dosť ďaleko k tvorbe francúzskej dvojice Benoît Delépine a Gustave Kervern. Cinematik uviedol päťicu ich filmov v sekcii Rešpekt. Tí dvaja sa však často na plátne vyjadrujú bez rešpektu a časť publika odpuďujú nezvyčajnými dávkami drsného, čierneho, nekorektného humoru, cynizmom a absurdnými situáciami dohnávanými do extrému. Iných divákov zase výborne zabávajú. Určite sa to s Delépinom a Kervernom aspoň oplatí skúsiť.

Zábava má rôzne podoby. A Cinematik bol aj o tom. ▲

Naše dvojdomé Povstanie

► Eva Vženteková (filmová teoretička a publicistka)

Ak má povstanie proti nemeckému vazalstvu a jeho nacistickým prejavom na Slovensku dve protikladné tradície – oslavu a deaktiváciu oslavovania tejto principiálnej historickej udalosti –, tak súčasná ambiciózna RTVS ponúkla k 70. výročiu Povstania širší pohľad, prepájajúci túto minulosť s našou prítomnosťou.

V dokumente *Povstanie. Slovensko 1939 – 1945* (scenár Martin Lacko a Vladimír Štric, réžia V. Štric) sa dejinný výklad odvíja už od vzniku Československa. Predložený posun oproti oficiálnemu vnímaniu a hodnoteniu SNP je vo filme využitý na širšiu, kontinuálnu prezentáciu postmonarchistického, republikánskeho obdobia našich dejín. Jeho demýtizujúca interpretácia, diskriminačne spájaná s neoludáckou, je založená na nemarxistickom základnom výskume, čo je pre hlbšie reflektovanie (nielen) Povstania a dosiahnutie istého spoločenského konsenzu dôležité. Základným rámcom nového dokumentu je zneistiť konvenciu každoročných osláv kritikou reflexiou. Nejde o projekt celkom pioniersky, ale Lackov a Štrícov dokument je vo svojom žánri zatiaľ najucelenejšou polemikou s doterajším chápaním Povstania, čo sčasti ovplyvňuje jeho charakter. Pomyselná kolízia s ustálenou „hagiografiou“ dejov a osobností je vo filme latentne prítomná, kontinuitu dokumentu akcentujú fakty a výklady doteraz v oficiálnych médiách málo prezentované. Snímke tak dominuje nová dejepisná vitalita, absencia zotrvačnosti a suchopárnosti, čo zvýrazňuje audiovizuálna „nových“, neznámych archívnych záberov. Aj zopár inscenovaných dokrútok vytvoril režisér s úmyslom nerušiť spôsob vtedajšej filmovej reči, podmienený technickými možnosťami. Interpretačne však dokument posúva predovšetkým bohatý slovný sprievod. A premiérovane dielo vníma historicko-geografické situácie nášho územia aj ako vnútorný boj s jednou totalitou za pomoci druhej.

Z generácie a tvorivo odlišného diela *Moje povstanie.sk* len časť Pavel poukazuje na súvis dvoch totalitných režimov, keď nepriateľa, Angličana JAMESA umučia a popraví Nemci na Slovensku a

triedneho nepriateľa Pavla zlikviduje slovenská štátna bezpečnosť. *Moje povstanie.sk* vychádza z oficiálnej, majoritne akceptovanej tradície úcty a oslavy ozbrojeného odboja. Kreatívnym vkladom invenčného autorského tímu (réžia Jonáš Karásek a Marika Beňadič Majorová) je predovšetkým narábanie s touto tradíciou tak, aby si ju osvojila mladá generácia. Ofenzívnu, antiopisnú vizualizáciu (s dôslednou výpravou a prácou s hercami) sugestívne harmonizuje takmer stále autonómna, až naratívne nosná zvuková stopa, pričom dialógy sú minimalizované. Hlavní predstavitelia mikrocyklu sú vekovo a „žánrovo“ adresné celebrity (Tomi Kid, Majk Spirit, Celeste Buckingham, Miro Šatan, Dominika Cibulková, Lukáš Latinák), čím sa spriechodňuje pocta minulým hrdinom cez dnešných reprezentantov kumštu a úspechu. Šesť krátkych príbehov ponúka možnosť intenzívnejšieho pôsobenia na internete a v cieľovej diváckej kategórii rozhoduje „celebritnofunkčný“ fenomén: najviac pozretí na youtube nemajú najlepšie príbehy (*Ján, Zoltán*), ale rapovo analogická hymnicko-apelatívna sekvencia so Spiritom (*Milan*), kde slovné frázyvitý pátos („národ, čo kráča na Golgotu“) obratne tlmí nefrázovitá, nepatetická deklamácia.

V encyklopedických heslách, ktoré majú dorozprávať osudy jednotlivých hrdinov, nie sú deje rovnorodé lokalizované. To je však len okrajová poznámka. *Moje povstanie.sk* totiž charakterizuje snaha inšpirovať sa reálnymi udalosťami tak, aby sa dávnejšia skutočnosť pretavila do novodobého filmového jazyka a do dnešnej obdivovanej mentality výkonu vrátane podstúpenej smrti, čo síce neprineslo nový názor či výklad, ale pozoruhodný vizuál sprítomnenia minulého. ▲

Lukáš Skupa (ed.): Ostre sledované vlaky

(NFA, Praha, 2014, 336 strán)

Zreštaurovaný a do digitálnej doby prevedený slávny debut Jiřího Menzla z roku 1966 slávnostne prezentovali na tohtoročnom festivale v Karlových Varoch. S jeho vydaním na blu-rayi prichádza aj knižný zborník, v každoročne rozvíjanej sérii už – či skôr ešte len – tretí svojho druhu. Sprístupňuje viaceré interné dokumenty týkajúce sa výroby a financovania filmu aj debát o charaktere diela. Pripomína kultúrne a politické súvislosti, v ktorých sa prepis Hrabalovej knihy uskutočňoval – je tu napríklad príspevok o vývoji zobrazovania témy protinacistického odboja alebo o vtedajšom prístupe k erotickým motívom. Priestor dostala úloha filmovej hudby aj opis distribúcie filmu na Západ. Dobový kolorit má reportáž z nakrúcania, recenzie aj ohlas na oscarový triumf. V rozhovoroch spomínajú režisér, jeho stály spolupracovník kameraman Jaromír Šofr, predstaviteľ hlavnej postavy Václav Neckář a herečka Jitka Zelenohorská. A hneď na začiatku knižky je opísaná najnovšia etapa života tohto filmu – proces jeho digitalizácie.

Ivan Klimeš: Kinematograf! Věvec studií o raném filmu

(Casablanca/Národní filmový archiv, Praha, 2014, 256 strán)

Obdobie raného filmu bolo v českých krajinách podobne živé ako v tých priekopníckych, a to kinárska a postupne aj produkčné. Dlhoročne priťahuje aj záujem filmoveho historika a univerzitného pedagóga Ivana Klimeša. S pregnantne uplatňovanou odbornosťou, pritom však jazykom zrozumiteľným širšiemu publiku približuje prostredníctvom pätnástich zobrazených textov (publikovaných predtým prevažne v časopise *Iluminace*) kryštalizáciu filmu ako nového média, ktoré sa z atrakcie a technickej hračky stáva kultúrnym fenoménom. Pred hodnotením vtedajšej produkcie uprednostňuje fenomény spojené s jej prezentáciou a ustanovovaním spoločenskej funkcie kina. V zornom poli jeho výskumu sú vtedajší diváci, kino ako spoločenská udalosť, osobitý charakter projekcií, reklama, cenzúra, nábožensky vedené horlivé mravnostné ataky, členenie filmov do dejstiev, hudobný alebo aj slovný sprievod k nemým filmom a zároveň obraz „biografu“ v českej beletrii a memoárových prózach, prinášajúci zaujímavé poznatky.

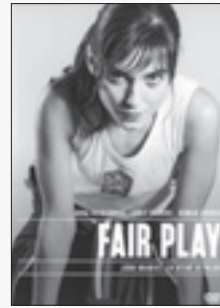
► Peter Ulman

Grandhotel Budapest (Bontonfilm)

Režiséra Wesa Andersona milujem od chvíle, ako som prvý raz videl jeho film *Ako som balil učiteľku*. Jeho nasledujúce snímky – napríklad *Taká zvláštna rodinka*, *Život pod vodou*, *Darjeeling s ručením obmedzením* – ma utvrdili v tom, že je to výnimočný režisér so svojším pohľadom na svet, ktorý vynikajúco herecky obsadzuje svojrázne postavy a má dokonalý zmysel pre výber piesní na soundtrack. Aj jeho ostatný film *Grandhotel Budapest* ma nesklamal. Je opäť originálny, nesmierne hravý a vizuálny. Ralph Fiennes exceluje v úlohe pána Gustava – legendárneho recepčného v luxusnom hoteli vo fiktívnej európskej krajine Zubrowka. Príbeh je rozprávaný v troch rovinách a jeho hlavná časť sa odohráva v tridsiatych rokoch minulého storočia. Film je originálnou zmesou komédie, drámy, romance, grotesky i detektívky s rýchlym spádom a množstvom hviezd. Na DVD s obrazom vo formáte 16 : 9, ale i v ďalších podľa rokov, v ktorých sa odohráva dej (1930 – 1,37 : 1, 1960 – 2,35 : 1 a 1985 – 1,85 : 1), s českým, anglickým a tureckým zvukom DD5.1 a s voliteľnými titulkami v desiatich jazykoch, sú ako bonusy Mendlov tajný recept, krátke vizitky hercov i režiséra a fotogaléria.

► Miro Ulman

Fair Play (Magic Box Slovakia)

Distribútor tohto nového česko-slovenského filmu si nemohol lepšie načasovať termín jeho uvedenia na DVD a blu-ray diskoch. Udialo sa v čase, keď Európska filmová akadémia zaradila *Fair Play* do širšieho výberu kandidátov na Európske filmové ceny a Česká filmová a televízna akadémia ho vyslala ako národného kandidáta na Oscara. Snímka Andrey Sedláčkovej prináša tému, o ktorej sa občas diskutuje, ale vo filme u nás nebola doteraz spracovaná. Rozpráva príbeh 19-ročnej šprintérky (vynikajúca Judit Bárdos), ktorá sa v normalizačnom Československu dostane bez svojho vedomia do dopingového programu riadeného štátom. Keď sa dozvie pravdu, chce pokračovať v tréningu bez doping, hoci by to mohlo ohroziť jej účasť na olympiáde. Jej matka (Anna Geislerová) sa však rozhodne podávať jej anabolické steroidy tajne, pretože dúfa, že Anna využije účasť na olympijských hrách na emigráciu. Film je na DVD s obrazom vo formáte 16 : 9, so zvukom DD5.1, s voliteľnými anglickými titulkami a s českými titulkami pre sluchovo postihnutých. Ako bonusy sú tu trailer, videoklip k piesni Mira Žbirku *Fair Play*, rozhovory s tvorcami, fotogaléria a vyše hodinová diskusia o doping.

ČESKÉ
KINEMA

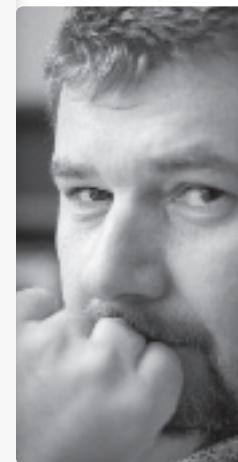
režisér Matej Mináč

V súčasnosti režírujem film o svojej mame Zuzane, ktorá má vo veku 83 rokov toľko energie, že režíruje skôr ona mňa ako ja ju. Hovorí sa, že režisér a matka majú vždy pravdu – tu to teda platí 50 na 50. Okrem toho pripravujem s Patrikom Paššom medzinárodnú koprodukcii viažucu sa na projekt o Fellinim, ktorý som začal natáčať pred 25 rokmi a ktorý sa zubami-nechtami snažím dokončiť. Je to veselohra, túžim teraz divákov poriadne rozosmiať. Veď filmársky život na to dáva priehľadšie príbehov a impulzov.

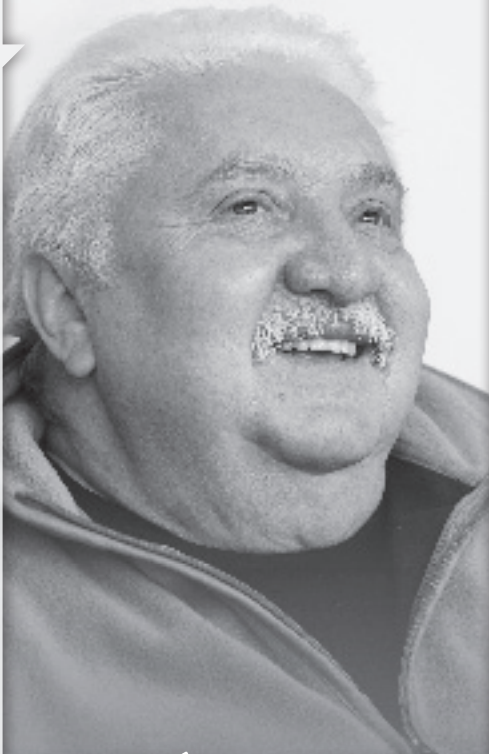
producentka Silvia Panáková

Vrátila som sa z Austrálie, kde sa nám podarilo úspešne zorganizovať Český a slovenský filmový festival v Sydney a v Melbourne. Ponúkli sme divákovi 15 celovečerných a 15 krátkych filmov zo Slovenska a z Česka. Momentálne pripravujem s Dušanom Rapošom tanečný film *Hugo* a takisto koprodukčné filmy *Den štěstí* v réžii Ivana Fílu a dobrodružnú *Cestu slepých vtákov* v réžii Pavla Jandourka. Teším sa zahraničný úspech česko-slovensko-nemeckého koprodukčného filmu *Fair Play* a jeho české národné nominácie na Európsku filmovú cenu a na Oscara za najlepší neanglicky hovorený film.

kameraman Peter Bencsik

Dokončili sme letnú etapu natáčania filmu *Všetko alebo nič* v Prahe. Film režíruje Marta Ferencová. Mali sme síce nastavený náročný plán, ale máme fantastický štáb, takže sa teším na zimnú etapu. Obrázky zatiaľ vyzerajú veľmi sľubne. Slovenský producent Peter Núñez nám veľmi vychádza v ústrety, čo si vážime. Pripravujem aj jeden projekt s manželkou Beatou. A pošlo ma pozvanie za člena Slovenskej filmovej a televíznej akadémie.

MARIÁN LABUDA

► **Veronika Pavlíková** (filmová publicistka)

K filmu i divadlu sa dostal už počas štúdií herectva a odvtedy stvárnil vyše dvesto filmových a televíznych úloh na Slovensku i v Čechách. Dôležitou súčasťou jeho hereckého naturelu bol zmysel pre komično, ktorý často predurčoval povahu ponúkaných úloh, ale aj zavalitejšia postava, pre ktorú sa mu vyhýbali úlohy tradičných hrdinov. V októbri oslavuje Marián Labuda sedemdesiatku.

Rodák z obce Hontianske Nemce absolvoval herectvo v roku 1965 na Vysokej škole múzických umení v Bratislave, kam sa takmer nedostal, lebo nebol dostatočne jánošíkovský typ. Už počas štúdií sa niekoľkokrát objavil na doskách SND, kde sa po skončení školy stal riadnym členom činohry. No ešte ako študent zaujal so spolužiakom a kama-

rátom Stanom Dančiakom režiséra Petra Solana, ktorý ich obsadil do filmu *Kým sa skončí táto noc* (1965), nakrúteného podľa scenára Tibora Vichtu. Pre Labudu to boli prvé skúsenosti s filmovou kamerou, navyše po boku Júliusa Pántika a Viliama Polónyiho. Išlo vtedy o istý experiment, keďže Vichta nechal hercom značný priestor na improvizáciu a dotváranie dialógov. „*Ten film má v sebe náboj protestu. Sila Pántikovo prejavu, postava, ktorú stvárňoval, a vlastne celý Vichtov scenár je zašifrovaným protestom...*“ uviedol Labuda v rozhovore pre denník *Sme*. S nástupom normalizácie bola Solanova snímka stiahnutá z distribúcie.

Marián Labuda si odvtedy zahral v množstve filmových i televíznych titulov. A začiatkom osemdesiatych rokov si ho všimli aj režiséri v Čechách. Ako prvý ho obsadil Juraj Herz do hlavnej úlohy v mafiánskej paródii *Buldoc a třešně* (1981). Najvýznamnejšie úlohy však získal najmä vďaka Jiřímu Menzlovi. Najprv to bol film *Vesničko má středisková* (1985), kde nezabudnuteľne stvárnil postavu šoféra Pávka. S Jánosom Bánom ako dedinským „bláznom“ Otíkom vytvorili jedinečnú komickú dvojicu v duchu klasického kontrastu nízky/vysoký, múdry/hlúpy. Film zožal veľký úspech a bol nominovaný na Oscara. „*Rolu Karla Pávka by som na Slovensku nedostal. Tu sa totiž inak, tradičnejšie pozerá na hrdinov. Ten, koho obdivuje Otík, by podľa slovenských režisérov musel byť ‚chlapák‘. Zavalitého človeka by nemohol obdivovať. Len génius ako režisér Jiří Menzel vedel, že keď tam obsadí mňa, bude to zaujímavejšie,*“ spomenul Labuda, ktorý sa zaskvel aj v ďalších Menzlových snímkach. Okrem toho bol jedným z osadenstva protialkoholickéj liečebne v pozoruhodnom Kleinovom filme *Dobří holubi se vracejí* (1988). Maďarský režisér István Szabó ho obsadil do snímky *Stretnutie s Venušou* (1991), kde si zahral po boku Glenn Close a Nielsa Arestrupa. V roku 1995 získal Českého leva za najlepšie mužský herecký výkon vo vedľajšej úlohe za stvárnenie otca v snímke Martina Šulíka *Záhrada*.

Marián Labuda patrí aj naďalej k významným tváram slovenskej i českej kinematografie. V októbri prichádza do kín nová česká dráma Alice Nellis *Anjeli*, kde takisto účinkuje. ▲

■ FOTO: archív SFÚ

IVAN POPOVIČ

► **Eva Šošková** (filmová publicistka)

Jeden z prvých slovenských tvorcov animovaných filmov Ivan Popovič tento rok oslavuje sedemdesiate narodeniny. To však nie je jediný dôvod na udeľovanie cien za celoživotné dielo. Podstatné je to dielo. A v prípade Ivana Popoviča je zásadné a dodnes inšpiratívne.

O Ivanovi Popovičovi by sme mohli napísať niekoľko rozličných profilov, podľa toho, na ktorú oblasť jeho tvorby by sme sa zamerali. Mohli by ste čítať profil kresliara, ilustrátora, karikaturistu, cestovateľa, spisovateľa... No toto je filmový časopis, preto čítate profil filmára. I keď v osemdesiatych a deväťdesiatych rokoch nakrútil niekoľko cestopisných dokumentov, pre slovenskú kinematografiu sú zásadné jeho animované filmy.

To, čo Ivana Popoviča pritiahlo k animovanému filmu, je už tradične skloňovaný „zázrak“ oživenia neživej hmoty. Kreslenie miloval od detstva a prvý

honorár za novinovú kresbu dostal v trinástich rokoch. Po strednej škole prišiel so svojím kresliarskym portfóliom na prijímačky na pražskú Vysokú školu umeleckého priemyslu, aby vyštudoval za animátora. Ale ako sa úspešným ľuďom stáva, komisia ho na školu neprijala, a tak sa zamestnal ako redaktor v mládežníckom vydavateľstve Smena. V roku 1964 ho spolu s ďalšími tvorivými ľuďmi pozvali na pôdu Krátkeho filmu, na seminár o animovanom filme. Chopil sa príležitosti, a tak v spolupráci s ďalšími poslucháčmi seminára vznikol podľa jeho kresleného vtipu film *Pingvin*, z ktorého vyrástla najprv skupina a neskôr aj prvé Štúdio kresleného filmu na Slovensku.

Od roku 1965 je Ivan Popovič v slobodnom povolaní a svoje umelecké aktivity si namiešava podľa vlastných priorít a aktuálnych možností. Pre Slovenskú filmovú tvorbu (SFT) realizoval najmä spoločnosatirické filmy určené pre dospelého diváka a na toho detského myslel a ešte stále myslí v televíznych večerníčkoch. Okrem vlastnej autorskej produkcie pôsobil Popovič v dvoch tvorivých tandemoch. V šesťdesiatych rokoch spolupracoval s Jaroslavou Havettovou na grotesknom filme o ľudskej hlúposti *Socha* (1969) a na partopovej snímke – neplánovane prvom animovanom videoklipe – *Pieseň* (1969). Po spolupráci na prvej snímke s filmovými bábkami *Strážca Sen* (1979) vytvoril tvorivý tandem s Vladimírom Pikalíkom, ktorého SFT angažovala z prostredia amatérskeho filmu. Popri dvojzozmernej animácii a animácii trojzozmerných objektov experimentoval Popovič aj so spojením animácie, fotorealizmu a živej hereckej akcie (*Hlavíčkove rozprávky*, 1975 – 76; *Panpulóni*, 1975 a iné). Kombináciu techník uplatňuje aj v najnovšej produkcii – v seriáli *Mať tak o kolesko viac!*

Tento rok si Ivan Popovič humorista prevzal Cenu za celoživotné dielo na Kremnických gagoch a možno pribudnú ďalšie ocenenia. Vždy sa prejavoval ako novátor, a hoci je dnes situácia iná a byť prvým je pre tých s už dosiahnutými prvenstvami stále ťažšie, výročie je ideálna príležitosť ohliadnuť sa späť a označiť dosiahnuté míľniky. To ponúka aj Bienále animácie Bratislava 2014 (6. – 10. októbra) na výstave z výtvarných návrhov Ivana Popoviča. V kinosálach zasa predstaví genézu jeho tvorby cez vybrané filmy. ▲

PREDAJŇA KLAPKA.SK PONÚKA: DVD Slovenský animovaný film (tituly *Pieseň* – I. Popovič v spolupráci s J. Havettovou, *Strážca Sen*)

■ FOTO: Peter Procházka

LADISLAV VOLKO

► **Viktória Mirvájová** (doktorandka na Fakulte masmediálnej komunikácie UCM v Trnave)

Publicista, básnik, prekladateľ, diplomat, vysokoškolský pedagóg a niekdajší zamestnanec Slovenského filmového ústavu Ladislav Volko oslavuje 16. októbra sedemdesiate narodeniny.

Rodák z Kežmarku vyštudoval sociológiu na Jagelovskej univerzite v Krakove a po ukončení štúdií sa oddal audiovizuálnemu umeniu. Filmu sa bezprostredne venoval najmä počas pôsobenia v Slovenskom filmovom ústave, kam nastúpil v roku 1975. „Bolo to obdobie všeobecnej eufórie, a aj keď sme nemali také zázemie a podmienky ako vtedajší Československý filmový ústav v Prahe, pracovníci na čele s prvým riaditeľom Jánom Komiňárom to neraz nahradzovali svojím entuziazmom a to, čo

v Prahe robili traja-štyria zamestnanci, robil v Bratislave jeden,“ uviedol Ladislav Volko v rozhovore pre *Film.sk*.

V SFÚ patril k formujúcim členom odboru výskumu a metodiky práce s filmom, podieľal sa na vydaní niekoľkých publikácií aj na organizovaní vzdelávacieho projektu Malá filmová akadémia mládeže, neskôr Kina M. Krátko po revolúcii bol i šéfredaktorom *Filmu a divadla*.

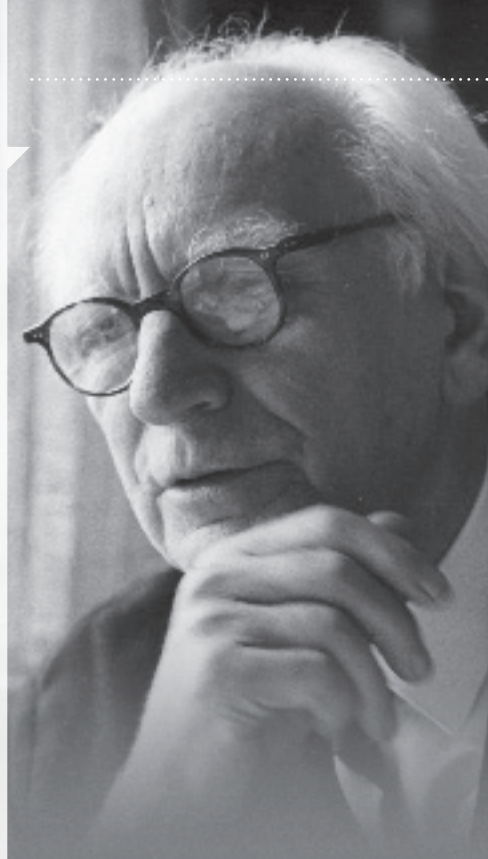
V roku 1992 sa vrátil do Poľska, kde pracoval ako riaditeľ Československého kultúrneho a informačného strediska. „Mal som tam veľmi dobré kontakty. Pozýval som nielen našich významných umelcov, ktorí rezonovali v Poľsku. Raz som pozval Agnieszkę Holland, ktorá prišla do strediska ako prekladateľka Milana Kunderu. V tom čase bol v Poľsku aj Jiří Menzel, ktorý nakrúcal film s Costom-Gavrasom, pozval som aj ich. Napokon som musel volať políciu, lebo kvôli nim prišlo do strediska obrovské množstvo ľudí,“ zaspomínal si na profesionálne pôsobenie vo Varšave v relácii RTVS *Vec verejná*.

Po rozdelení Česko-Slovenska stál pri založení Slovenského inštitútu v Poľsku. Prednášal na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského a Vysoké školy múzických umení v Bratislave. V rokoch 1999 až 2004 bol veľvyslancom v Indii, kde sa takisto podieľal na propagácii slovenskej kultúry.

Okrem písania o filme (vyšla mu napríklad kniha *Slávne osobnosti filmu*) sa venuje aj beletrii, sám seba nazýva „poľským básnikom“. Pozoruhodná je najmä jeho štvorjazyčná kniha básní v slovenčine, poľštine, angličtine a hindčtine s názvom *Ma (Matka)*, ktorá vyšla v roku 2004 v Naí Dillí v Indii.

V súčasnosti pôsobí ako pedagóg na Fakulte masmediálnej komunikácie Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave, zároveň je predsedom Slovenského centra PEN. „A čo ma spája so SFÚ? Nielen začiatok profesionálnej kariéry a trvalý záujem o filmové dianie, ale hlavne som sa tam dostal k informáciám a daniu, ktoré sa mi neskôr zišli. Ľudia, mnohí mimoreadi, ktorých som stretol práve vďaka SFÚ. Neskôr sa mi v diplomatickej kariére zišlo „diplomatické presadzovanie vecí nemožných“ a, pochopiteľne, propagácia slovenskej kinematografie, či som bol vo Varšave, alebo v Naí Dillí,“ povedal Ladislav Volko pre *Film.sk* v roku 2008, keď SFÚ oslavoval 45. výročie svojho vzniku. ▲

■ FOTO: archív SFÚ/Peter Procházka

KAROL PLICKA

► **Richard Blech** (filmový historik a publicista)

Všestrannosť diela Karola Plicku dáva možnosť hodnotiť jeho dielo viacerým odborom. Bol etnograf, dokumentoval obrazom i zvukom svoje výskumy v rozličných regiónoch Slovenska, fotografoval ľudí, prírodu, architektúru, nahrával piesňovú ľudovú tvorbu. V októbri uplynie 120 rokov od jeho narodenia.

Bol človekom deväťoro remesiel, ako o tom sám hovorieval. Narodil sa (14. 10. 1894) v rodine českého obchodníka, detstvo prežil vo Viedni a v Českej Trebovej. Posledný rok 19. storočia bol členom Dvornej opery vo Viedni. Už vtedy začal maľovať a fotografovať. Rodičia však chceli, aby sa stal učiteľom. Keď sa začal intenzívnejšie zaujímať o ľudovú kultúru, dostalo sa do stredobodu jeho

záujmu Slovensko so svojimi regionálnymi zvykmi, obyčajami, piesňovou a inou ľudovou tvorbou. Po prvej svetovej vojne prišiel do Martina, kde sa ponúkol do služieb Matici slovenskej. Na Slovensku pôsobil až do rozpadu republiky v roku 1939, keď odišiel do Prahy. Svoju spolupatričnosť so Slovenskom zdôrazňoval aj používaním slovenskej podoby svojho krstného mena (Karol), ktorú používal aj po vojne, keď sa sem vrátil.

Keď Plicka prišiel do Martina, predmetom jeho záujmu bola hlavne ľudová kultúra, ktorú sa snažil zaznamenať slovom, zvukom i obrazom. Fotografický aparát mu slúžil na zachytenie ľudovej tvorivosti. Aj neskôr, keď získal pre Maticu slovenskú kameru, sa zamerával opäť na človeka – na jeho zvyky a obyčaje. Videl ho zidealizované, heroizované a takéto typy aj vyhľadával. Objavil Paľa Bielika, ktorého potom Martin Frič obsadil do hlavnej úlohy svojho filmu *Jánošík* (1935).

Keď Plicka získal filmovú kameru, bol odhodlaný naplňať aj týmto prostriedkom svoje etnografické zámery. Jeho práce však poprerastali do filmových podôb, ktoré mali širšie uplatnenie. Inšpiroval ho najmä ukrajinský režisér Dovženko s filmom *Zem* (1930), ktorého rukopis mu bol blízky. Z Plickových etnografických cest vznikli snímky *Za slovenským ľudom* (1928), *Po horách, po dolách* (1929), ako i jeho vrcholné dielo *Zem spieva* (1933), ktoré bolo ocenené aj na festivale v Benátkach a vo viacerých svetových filmových archívoch je zdokumentované ako súčasť svetového kultúrneho dedičstva. Plickova spolupráca s Alexandrom Hackenschmidom (strih) a Františkom Škvorom (hudba) vyzrela do diela, ktoré síce nezapadlo do dobových vývojových tendencií, ale má zakladateľský význam. Plicka zároveň pred vojnu založil filmový odbor na Škole umeleckých remesiel v Bratislave, po vojne bol spoluzakladateľom Akadémie múzických umení v Prahe a stal sa prvým dekanom FAMU.

Karol Plicka zomrel 6. mája 1987 v Prahe a pochovaný je spolu s manželkou na Národnom cintoríne v Martine. Na jeho hrobe je veľký kameň znázorňujúci šošovku aparátu a v neďalekom múzeu v Blatnici sú uchované dokumenty spojené s jeho plodným životom. ▲

■ FOTO: archív SFÚ

AGNEŠA KALINOVÁ (15. 7. 1924 – 18. 9. 2014)

► **Richard Blech** (filmový historik a publicista)

Výrazná osobnosť slovenskej filmovej publicistiky Agneša Kalinová skončila svoju strastiplnú životnú púť. Dvakrát musela núteno opustiť rodnú krajinu – prvýkrát za druhej svetovej vojny, keď sa ukrývala v budapeštianskom kláštore, a druhýkrát emigrovala aj s rodinou do Nemeckej spolkovej republiky. Po rokoch pôsobenia v Bratislave v Kultúrnom živote, keď sa venovala kultúre a najmä filmovej publicistike, sa v Nemecku začala prihovárať svojim rodákom ako jeden z hlasov rádia Slobodná Európa. Zomrela v Mníchove vo veku 90 rokov.

Nepatrí sa iba opakovať, čo pri tejto príležitosti napísali iní. Nakoniec, Agneša Kalinová opísala svoje životné osudy v knihe rozhovorov s Janou Juráňovou *Mojich 7 životov*, kde odkryla všetky detaily. Spomína v nej aj na filmové šesťdesiate roky, keď nielen obdivovala tvorbu francúzskych, poľských, talianskych režisérov či Andersona, Richardsona, Rochu, Makavejeva, Bergmana, Kurosawu, Buñuela, ale aj so záujmom reflektovala živé dianie v československej kinematografii. „*Film bol v tom čase jeden z ťažiskových, referenčných bodov tejto a aj nasledujúcej generácie. Som dodatočne šťastná, že som ‚bola pri tom‘, že som práve v šesťdesiatych rokoch zblízka sledovala skutočne zlatý vek európskeho filmu... O festivaloch som písala zábavne, keďže som tušila, že čitatelia väčšinu tých filmov tak skoro neuvidia. Pár ľudí z tých mladých mi aj dodatočne hovorilo, že sa odo mňa učili rozmýšľať a písať o filme,*“ hovorí Kalinová v uvedenej publikácii.

Desiatky a stovky filmových recenzií, kritik, rozhovorov s významnými osobnosťami domácej a svetovej kinematografie by mohli byť obsahom rozsiahlej knihy, mapujúcej vývojové tendencie filmovej tvorby najmä po druhej svetovej vojne. Ak sa však pri úmrtí Agneši Kalinovej spomína hlavne jej žurnalistický prínos, treba povedať, že o nič menší nie je jej prínos prekladateľsko-filmologickej terminológie, ktorú musela samostatne riešiť vo svojich početných prekladoch filmovej literatúry z nemčiny, francúzštiny, angličtiny alebo z iných, „menej filmových“ jazykov (okrem iného z maďarčiny či poľštiny).

Pri preklade *Dejín filmu* od Ulricha Gregora a Enna Patalasa vytvorila Kalinová prekladový fundament, na ktorom neskôr stavali iní. Tých kníh o filme, ktoré prekladala z cudzích jazykov, bolo veľa. A zásluhou jej skvelého, jazykovo výstižného prekladu sa stali výrazným prínosom. Spomínané Gregorove a Patalasove *Dejiny filmu* sú aj vďaka Agneši Kalinovej základnou literatúrou, ktorú možno odporúčať každému, kto sa zaujíma o peripetie svetovej kinematografie od jej začiatkov približne do konca šesťdesiatych rokov minulého storočia. ▲

• FOTO: Peter Procházka

Rozdali Igrice a ceny filmovej kritiky

V divadle Malá scéna STU v Bratislave sa 25. septembra uskutočnilo odovzdávanie cien Igric. Sedemčlenná porota 25. ročníka výročných národných tvorivých cien Slovenského filmového zväzu, Únie slovenských televíznych tvorcov a Literárneho fondu pod vedením kameramana Jána Ďuriša hodnotila 62 filmov a audiovizuálnych diel. Napokon udelili päť Igricov. Získali ich kameraman **Tomáš Juríček** za snímku *Kandidát* (kategória hraná tvorba pre kiná), **Robert Kirchhoff** za réžiu *Kauzy Cervanová* (filmová a televízna dokumentárna tvorba), **Katarína Kerekesová** za námet, réžiu a výtvarné stvárnenie seriálu *Mimi a Liza* (animovaná tvorba), herečka **Zuzana Mauréry** za účinkovanie vo filmoch *Colette* a *Ďakujem, dobre* (ženský herecký výkon vo filmovom alebo v televíznom diele) a herec **Marek Majeský** za stvárnenie hlavnej úlohy vo filme *Kandidát* (mužský herecký výkon vo filmovom alebo televíznom diele). Rozhodlo sa aj o udelení tvorivých prémie, ktoré v jednotlivých kategóriách získali: Mariana Čengel Solčanská za réžiu filmu *Miluj ma alebo odíď*, Ján Sebechlebský za réžiu TV seriálu *Kriminálka Staré Mesto II*, Ladislav Kaboš za réžiu dokumentu *Všetky moje deti*, Ivana Šebestová za réžiu, výtvarné návrhy a animáciu filmu *Sneh*, Éva Bander za herecké účinkovanie v snímkach *Miluj ma alebo odíď* a *Dobrý človek*, Zuzana Fialová za účinkovanie v seriáli *Kriminálka Staré Mesto II*, Michal Kubovčík za herecké stvárnenie Blondiačika vo filme *Kandidát*, Vladimír Obšil za stvárnenie Borisa v snímke *Ďakujem, dobre*, Rudolf Urc za námet a scenár TV seriálu *Čarovný svet animovaného filmu* a Eva Vženteková za knihu *Diptych Štefana Uhra – Organ a Tri dcéry*. Udeľovali sa aj 22. Ceny slovenskej filmovej kritiky FIPRESCI 2014. O ich držiteľoch rozhodlo hlasovaním 39 novinárov. Za najlepší celovečerný hraný film zvolili titul *Môj pes Killer* režisérky Míry Fornay, cenu za najlepší dokument udelili ex aequo filmom *Kauza Cervanová* (r. Robert Kirchhoff) a *Zamatový teroristi* (r. Pavol Pekarčík, Ivan Ostrochovský, Peter Kerekes). Najlepším zahraničným filmom v slovenskej kinodistribúcii sa stala *Velká nádhra* Paola Sorrentina. V kategórii filmová kritika a publicistika ocenili šéfredakto-

ra *Film.sk* Daniela Bernáta. Za uvedenie *Velkej nádhery* získala Cenu slovenských filmových novinárov distribučná spoločnosť Film Europe, s projektom *Kobylky* uspela VŠMU Bratislava a spoločnosť Continental film a Pavla Barabáša ocenili za seriál šiestich filmov *Príbehy tatranských štítov*.

► red

Zuzana Gindl-Tatárová získala prestížnu cenu

Profesorka z Filmovej a televíznej fakulty VŠMU, scenáristka, dramaturgička, publicistka Zuzana Gindl-Tatárová získala prestížne vyznamenanie CILECT Teaching Award, ktoré udeľuje Medzinárodná organizácia vysokých filmových a televíznych škôl CILECT. Vyznamenanie získala za pedagogickú všestrannosť, schopnosť viesť študentov ku kontextuálnemu mysleniu a umeleckému výkonu, ako aj za rozsiahlu organizačnú a autorskú činnosť v oblasti audiovizie. Cenu jej slávnostne odovzdajú 16. októbra v Los Angeles, kde bude zároveň prednášať na svojom masterclasse. Zuzana Gindl-Tatárová vyštudovala pražskú FAMU a okrem toho, že sa podieľala na vzniku viacerých filmov uznávaných slovenských režisérov, pôsobila napríklad aj ako prezidentka Slovenskej filmovej a televíznej akadémie, založila národnú filmovú cenu Slnko v sieti, zastupuje Slovensko v Rade Eurimages a spája sa s ňou množstvo ďalších aktivít.

► zš

Francúzske vyznamenanie pre Vieru Ďuricovú

Vedúca oddelenia filmových podujatí v Slovenskom filmovom ústave Viera Ďuricová bola ocenená jedným zo štyroch ministerských radov Francúzskej republiky – hodnosťou Rytiera Radu umení a literatúry, ktorú jej za zásluhy a angažovanosť v oblasti kultúry Francúzska udelila tamjšia ministerka kultúry Aurélie Filippetti. Niekoľko slovenských osobností už v minulosti toto vyznamenanie získalo – napríklad Milan Kňažko, Albert Marenčin, Ester Šimerová Martinčeková či Darina Kárová. Viera Ďuricová si ho prevezme v novembri.

► zš

Creative Europe Desk Slovensko informuje

Creative Europe Desk Slovensko v spolupráci so združením Local Act pripravili sériu verejných diskusií o kultúrnej politike nielen v súvislosti s blížiacimi sa komunálnymi voľbami na Slovensku.

14. október

Mesto ako politikum I: Verejný priestor (ne)samo-zrejmy?

Kedy je verejný priestor možný? Je to historicky daný atribút mesta? Kto sú aktéri mestského verejného priestoru a kto sa má k nemu vyjadrovať? Kto má právo na mesto? Predmetom prvej zo série diskusií o správe vecí verejných v hlavnom meste s prizvanými odborníkmi bude bližšie predstaviť niektoré myšlienkové koncepty, ktoré sa zaoberajú definovaním a interpretovaním pojmu mestského verejného priestoru.

22. október

Mesto ako politikum II: Kultúra (ne)potrebná?

Potrebuje Bratislava kultúru? Kto vytvára kultúrny život mesta, za čo a pre koho? Aká je úloha regionálnej či miestnej samosprávy v oblasti podpory živej kultúry a umenia? Kto má iniciovať vznik nástrojov, ktoré povedú k vytvoreniu priaznivejších podmienok na ďalší rozvoj občianskych kultúrnych aktivít, umeleckej tvorby či kreatívneho priemyslu na úrovni mesta? Predmetom druhej zo série diskusií s prizvanými odborníkmi a aktivistami bude komunálna kultúrna politika.

28. október

Mesto ako politikum III: Ako spravovať mesto?

Tretia diskusia o správe vecí verejných v hlavnom meste, tentoraz s kandidátmi na primátora. Jej predmetom budú výstupy z dvoch predošlých diskusií na témy vzťahu samosprávy a verejného priestoru, resp. kultúry. Kandidáti budú prostredníctvom moderovanej diskusie vysvetľovať svoje východiská a programové koncepcie, ktoré by mali smerovať k zodpovednému a otvorenému spravovaniu mesta v doteraz nepovšimnutých oblastiach. Diskusie sa konajú v A4 – priestore súčasnej kultúry na Karpatskej 2 vždy o 18.00. Vstup je voľný.

► zd

Filmový kabinet zoznamuje školákov s animáciou

V septembri odštartoval nový vzdelávací projekt Filmový kabinet deťom, ktorý pre žiakov 1. stupňa základných škôl pripravila Asociácia slovenských filmových klubov. Počas školského roka sa v Kíne Lumière budú stretávať každý štvrtok deti a pedagógovia, aby si pozreli pásmo slovenských animovaných filmov. Snímky budú deťom približovať tvorcovia a odborníci z oblasti filmu. Organizátori pri tomto projekte nadviazali spoluprácu aj so SFÚ a získali podporu z Audiovizuálneho fondu. Po skúšobnom období v Bratislave sa bude Filmový kabinet deťom postupne od budúceho roka presúvať aj do škôl v ďalších mestách.

► zs

Vyšiel nový Kino-Ikon

Filmologický časopis *Kino-Ikon* sa v aktuálnom čísle 1/2014 zameriava na tému Slovenské národné povstanie a film pri príležitosti 70. výročia SNP. Vo svojich textoch sa téme venujú Petra Hanáková, Eva Filová, Katarína Mišíková, Martin Kaňuch a Tomáš Hudák, nachádza sa však aj v rozhovore Juraja Mojžiša s Albertom Marenčinom a preniká i do časti venovanej filmovým a literárnym reflexiám. Nový *Kino-Ikon* obsahuje aj články o tvorbe režiséra Michaela Hanekeho a jeho súčasťou je i kritický občasník študentov filmovej vedy *Frame*.

► dan

Z Kina Lumière do Benátok

Vedúca Kina Lumière Zita Hosszúová pôsobila v septembri na MFF Benátky v porote, ktorú tvorili zástupcovia členských krajín siete Europa Cinemas. Spolu s kolegami rozhodovala o víťaznom filme v sekcii Giornate degli autori (Benátske dni). Ocenenie Europa Cinemas Label napokon udelili talianskemu filmu *I nostri ragazzi* režiséra Ivana De Mattea. V jednej z hlavných úloh snímky účinkuje aj Barbora Bobulová. Najlepší európsky film tejto sekcie vyberala aj porota 28 Times Cinema, kde bol za Kino Lumière nominovaný Maroš Brojo. Táto porota udelila cenu francúzskemu filmu *Retour à Ithaque* režiséra Laurenta Canteta.

► zh

Iný pohľad na výročie SNP

► Milan Černák

Filmové týždenníky ako žáner spravodajského filmu sú dnes vzácnosťou. Na Slovensku sa o ne vo svojich zbierkach stará Slovenský filmový ústav (SFÚ), ktorý ich v spolupráci so spravodajskou televíziou TA3 uvádza v jej programe. V mesačníku *Film.sk* ich každý mesiac čitateľom približoval Rudolf Urc, od minulého čísla o nich píše Milan Černák, ktorý takisto pôsobil ako dramaturg a režisér Spravodajského filmu.

Zobrazovanie výročia Slovenského národného povstania bývalo vo filmovom týždenníku stereotypné: opakovane používané archívne zábery – a potom oslavy za účasti najvyšších predstaviteľov strany a vlády s rovnakými nadšenými prejavmi a ešte nadšenejším potleskom tisícov zhromaždených. Rovnako to mohlo byť aj pri okrúhlinách – po dvadsiati rokoch.

Ale nebolo. Už pred mesiacom som na tomto mieste spomínal, že v redakcii žurnálu sa začalo „čosi diať“. Nuž a vyskúšať v súvislosti s Povstaním – so stálicou progresívnej histórie Slovenska vtedy i dnes – akýsi zregenerovaný pohľad nezeralo (ideologicky) nebezpečné. Vznikla séria šotov so skutočnými historickými reáliami: návšteva v Sklabini, kde prvýkrát na území Slovenska vyvesili československú zástavu a kde ešte žila veľká skupina žien aktívne podporujúcich povstanie (č. 29), návšteva ruín vypáleného a so zemou zrovnaného Kališťa (č. 30), návšteva Polomu, od ktorého neďaleko sa v Povstaní vyznamenali francúzski partizáni (č. 32), alebo turistický výlet po cestičkách partizánov ustupujúcich do hôr (č. 33). A Banská Bystrica je predstavená dokumentmi o rozhlasovom vysielaní (Peter Karvaš) či o frontovom divadle (František Zvarík, Andrej Bagar). Séria sa síce končí (č. 35) archívnymi zábermi, ale predchádzajúce šoty boli prínosné...

Ponúkané týždenníky však boli tematicky bohatšie: už v prvom z nich (č. 28) je v strede záujmu Filmového festivalu pracujúcich československá star Valentína Thielová (o. i. *Boxer a smrť, Florenc 13,30*).

V č. 30 sa valí dym z komínov Kovohút v Istebnom: dymiace komíny boli ešte stále synonymom zvyšovania životnej úrovne, lebo znamenali zamestnanie pre prv zaostalé roľníctvo, rozumej – chudobu. No na druhej strane v tom istom týždenníku odznie kritika znečisťovateľov Váhu (garbiarne, papierne, celulózka).

V č. 33 je zaujímavá anketa o dovolenkovaní mladých vo dvojici. Odpovede sa rôznia: je to normálne, dokonca lákavé, ale rodičia nepustia. A psychologička odporúča: najlepšia dovolenka pre mladých je v kolektíve! V tomto čísle je aj reportáž z ligového futbalu. Zaujímavý nie je výsledok, ale dnes neuveriteľný fakt: vyše 30-tisíc divákov!

No a bodkou je konštatovanie, že medzinárodne unikátny lis Výskumného ústavu zväračského so zlatou medailou zo Svetovej výstavy v Bruseli (č. 34) existuje aj po roku len v prototypu, lebo sa naň nenašiel výrobca – boli veci, ktoré nezariadil ani všemocný štát. ▲

FILMOVÉ TÝŽDENNÍKY NA TA3 – OKTÓBER 2014

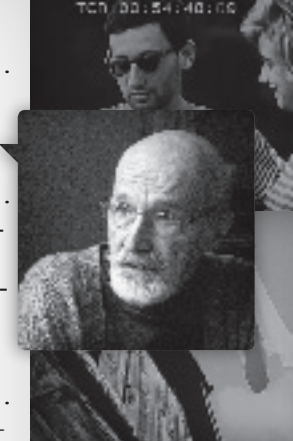
4. 10. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 28/1964 a 29/1964 (repríza 5. 10. o 15.30 hod.)

11. 10. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 30/1964 a 31/1964 (repríza 12. 10. o 15.30 hod.)

18. 10. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 32/1964 a 33/1964 (repríza 19. 10. o 15.30 hod.)

25. 10. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 34/1964 a 35/1964 (repríza 26. 10. o 15.30 hod.)

Zmena programu vyhradená!

KINO LUMIÈRE
V OKTÓBRI:

Exkurzia filmovými dejinami

Komerčné multiplexy premietajú veľa, ale stále to isté. Ak sa za mesiac „neurodí“ vo veľkých štúdiách nič pozerateľné, neoplatí sa tam chodiť. Ani kvôli pukancom. Radšej zjdite viackrát do Lumièra – tam nájdete niečo z každého obdobia, filmového druhu a žánru.

Ak by som si mal vybrať niečo žánrové z októbrovej ponuky kina, bol by to určite prvý a jedinečný *Votrellec* Ridleyho Scotta z roku 1979. Po vyše tridsiatich rokoch postupného przenia, ktorému nasadil korunu sám Scott nepodareným *Prometheom*, je to jedinečná príležitosť, ako si napraviť chuť originálom. Zvlášť pre tých, ktorí *Votrelca* poznajú len z malých obrazoviek počítačov či televízorov.

Rovnako treba na plátne vidieť ďalšie legendárne sci-fi – 2001: *Vesmírna odysea* Stanleyho Kubricka (vlastne všetky Kubrickove filmy by sa mali uvádzať výlučne na veľkom plátne). Už len pre ikonické scény s ľudopom, ktorý prvýkrát použije nástroj, a pre valčík vesmírnych lodí. Keď Richard a Johann Straussovi písali svoje ouvertúry a valčíky (v tomto poradí), netušili, že generácia filmových fanúšikov ich bude poznať skôr zo soundtracku k sci-fi filmu.

Keď už spomínam zásadné snímky, v deväťdesiatych rokoch nás ohúrili Quentin Tarantino s *Pulp Fiction*. Nie som si istý, či to treba vôbec spomínať ako tip, veď všetci sme ten film videli. Poznáme repliky a celé dialógy v češtine, niektorí aj v pôvodnom znení. Keď som sa však lepšie pozrel na rok výroby a potom na kalendár, zistil som, že film mal premiéru pred dvomi dekadami. Odtedy už vyrástla ďalšia generácia a možno sa nájde niekto, kto Tarantinov prvý naozaj slávny film nevidel. Mládež, ak ste teda ešte nevideli *Pulp Fiction*, chodte naň do kina. Oplatí sa. Mimochodom, soundtrack už určite poznáte z maturitného večierka.

Ešte hlbšie do filmových dejín sa dá načrieť cez trojicu zásadných európskych autorských filmov z čias, keď bola kinematografia ešte mladá, nemá a chcela byť aj umením, aj pre masu – revolučný *Krížnik Potemkin* (1925) Sergeja Ejzenštejna, vedecko-fantastický *Metropolis* (1927) Fritza Langa a surreálneho *Andalúzskeho psa* (1929) Buñuela a Dalího.

A na záver – ak chcete vyskúšať niečo exotické, vyberte si z ponuky Týždňa čínskeho filmu. Napríklad takého *Velmajstra* od režiséra Wonga Kar-waia. ▲

odporúča
filmový publicista
Ondrej Starinský

Pulp Fiction • ASFK

KINO
LUMIÈRE

KINO
SLOVENSKEHO
FILMOVÉHO
ÚSTAVU

ŠPITÁLSKA UL. 4
BRATISLAVA

► 1. 10.

Koyaanisqatsi, r. G. Reggio, USA, 1982, 86' (D) (16.45, K1)
Chlapčensvo, r. R. Linklater, USA, 2014, 166' (D) (17.00, K2)
Krížnik Potemkin, r. S. M. Ejzenštejn, ZSSR, 1925, 63'
+ **Andalúzsky pes**, r. L. Buñuel, Fran., 1929, 13' (~) (18.45, K3)
Deti, r. J. Vojtek, SR/ČR, 2014, 100' (D) (20.30, K2)
Nick Cave: 20 000 dní na Zemi, r. I. Forsyth, J. Pollard, VB, 2014, 95'
+ **Fongopolis**, r. J. Kozuch, SR, 2013, 13' (D) (20.30, K1)

► 2. 10.

Jimmy P, r. A. Desplechin, Fran./USA, 2013, 117' (D) (17.00, K1)
Všetko na predaj, r. A. Wajda, Pol., 1969, 96' (~) (18.00, K2)
Tri dcéry, r. Š. Uher, Českos., 1967, 86' (~) (18.45, K3)
Ťažký deň, r. R. Lester, VB, 1964, 90' (D) (19.30, K1)

► 3. 10.

Chlapčensvo, r. R. Linklater, USA, 2014, 166' (D) (16.00, K1)
Ida, r. P. Pawlikowski, Pol./Dán., 2013, 80' (D) (16.30, K2)
V tichu, r. Z. Jiráský, ČR/SR, 2014, 84' (b) (17.00, K3)
Deti, r. J. Vojtek, SR/ČR, 2014, 100' (D) (18.00, K2)
Monty Python: Zmysel života, r. T. Jones, T. Gilliam, VB, 1983, 103' (~) (18.45, K3)

► 4. 10.

Ťažký deň, r. R. Lester, VB, 1964, 90' (D) (19.00, K1)
Jimmy P, r. A. Desplechin, Fran./USA, 2013, 117' (D) (20.45, K1)

► 5. 10.

38, r. D. Dangi, L. Zednikovič, SR, 2014, 90' (D) (16.00, K2)
Nick Cave: 20 000 dní na Zemi, r. I. Forsyth, J. Pollard, VB, 2014, 95'
+ **Fongopolis**, r. J. Kozuch, SR, 2013, 13' (D) (16.30, K1)
Deti, r. J. Vojtek, SR/ČR, 2014, 100' (D) (18.00, K2)
Ťažký deň, r. R. Lester, VB, 1964, 90' (D) (18.30, K1)
Amadeus, r. M. Forman, USA, 1984, 153' (~) (18.45, K3)
Pulp Fiction, r. Q. Tarantino, USA, 1994, 153' (D) (20.00, K2)
Jimmy P, r. A. Desplechin, Fran./USA, 2013, 117' (D) (20.30, K1)

► 6. 10.

Ťažký deň, r. R. Lester, VB, 1964, 90' (D) (16.00, K1)
Pulp Fiction, r. Q. Tarantino, USA, 1994, 153' (b) (16.00, K3)
Chlapčensvo, r. R. Linklater, USA, 2014, 166' (D) (17.00, K2)
Jimmy P, r. A. Desplechin, Fran./USA, 2013, 117' (D) (18.00, K1)
Konec starých časů, r. J. Menzel, Českos., 1989, 93' (~) (18.45, K3)
Deti, r. J. Vojtek, SR/ČR, 2014, 100' (D) (20.15, K2)
Nick Cave: 20 000 dní na Zemi, r. I. Forsyth, J. Pollard, VB, 2014, 95'
+ **Fongopolis**, r. J. Kozuch, SR, 2013, 13' (D) (20.30, K1)
V tichu, r. Z. Jiráský, ČR/SR, 2014, 84' (b) (20.45, K3)

► 7. 10.

Ťažký deň, r. R. Lester, VB, 1964, 90' (b) (17.00, K3)
Slovenská výtvarná moderna a jej nasledovníci, r. rôzni, Českos., 1958-1974, 91' (~) (18.45, K3)
Jimmy P, r. A. Desplechin, Fran./USA, 2013, 117' (b) (20.45, K3)

► 8. 10.

Bienále animácie Bratislava ► www.bab-slovakia.sk
Jimmy P, r. A. Desplechin, Fran./USA, 2013, 117' (D) (17.30, K2)
Kúpele s tradíciou, r. rôzni, Českos., 1950 – 1980, 106' (~) (18.00, K3)
8½, r. F. Fellini, Tal./Fran., 1963, 138' (D) (19.00, K1)
Ťažký deň, r. R. Lester, VB, 1964, 90' (D) (20.00, K2)

► 9. 10.

Bienále animácie Bratislava ► www.bab-slovakia.sk
Jimmy P, r. A. Desplechin, Fran./USA, 2013, 117' (D) (18.00, K2)
Metropolis, r. F. Lang, Nem., 1927, 118' (~) (18.45, K3)
Storočný starček, ktorý vyliezol z okna a zmizol, r. F. Herngren, Švéd., 2013, 114' (D)
Ťažký deň, r. R. Lester, VB, 1964, 90' (D) (20.30, K2)

► 10. 10.

Bienále animácie Bratislava ► www.bab-slovakia.sk
Láska na vlásku, r. M. Čengel Solčanská, SR, 2014, 97' (D) (17.00, K2)
Geníus, r. Š. Uher, Českos., 1969, 80' (~) (18.45, K3)
Biely boh, r. K. Mundruczů, Mad./Nem./Švéd., 2014, 119'
+ **Nina**, r. V. Obertová, M. Čopíková, SR, 2014, 17' (D) (19.30, K2)
8½, r. F. Fellini, Tal./Fran., 1963, 138' (D) (20.30, K1)

► 11. 10.

Láska na vlásku, r. M. Čengel Solčanská, SR, 2014, 97' (D) (14.00, K2)
8½, r. F. Fellini, Tal./Fran., 1963, 138' (D) (16.00, K2)
V tichu, r. Z. Jiráský, ČR/SR, 2014, 84' (b) (18.00, K3)
Sunset Boulevard, r. B. Wilder, USA, 1950, 115' (~) (18.45, K2)
Mulholland Drive, r. D. Lynch, USA/Fran., 2001, 141' (~) (20.50, K3)
Biely boh, r. K. Mundruczů, Mad./Nem./Švéd., 2014, 119'
+ **Nina**, r. V. Obertová, M. Čopíková, SR, 2014, 17' (D) (21.00, K2)

► 12. 10.

Láska na vlásku, r. M. Čengel Solčanská, SR, 2014, 97' (D) (15.30, K2)
Gombíková vojna, r. Y. Robert, Fran., 1962, 89' (~) (15.30, K3)
Láska na vlásku, r. M. Čengel Solčanská, SR, 2014, 97' (D) (16.00, K1)
8½, r. F. Fellini, Tal./Fran., 1963, 138' (D) (17.30, K2)
2001: Vesmírna odysea, r. S. Kubrick, VB/USA, 1968, 141' (D) (18.00, K1)
Prekvapenie z archivu, 152' (~) (18.45, K3)
Biely boh, r. K. Mundruczů, Mad./Nem./Švéd., 2014, 119'
+ **Nina**, r. V. Obertová, M. Čopíková, SR, 2014, 17' (D) (20.15, K2)
Nick Cave: 20 000 dní na Zemi, r. I. Forsyth, J. Pollard, VB, 2014, 95'
+ **Fongopolis**, r. J. Kozuch, SR, 2013, 13' (D) (20.45, K1)

► 13. 10.

Pásmo krátkych filmov Ivana Popoviča, r. I. Popovič, V. Píkalík, Českos., 1976 – 1981, 56' (~) (15.30, K3)
Láska na vlásku, r. M. Čengel Solčanská, SR, 2014, 97' (D) (16.00, K1)
Pelo Malo – Nanič vlasy, r. M. Randón, Ven., 2013, 93' (b) (17.00, K3)
Nick Cave: 20 000 dní na Zemi, r. I. Forsyth, J. Pollard, VB, 2014, 95'
+ **Fongopolis**, r. J. Kozuch, SR, 2013, 13' (D) (18.00, K1)
8½, r. F. Fellini, Tal./Fran., 1963, 138' (D) (18.00, K2)
Pán výtvarník, r. O. Tepecov, ZSSR, 1988, 103' (~) (18.45, K3)
Všetky moje deti, r. L. Kaboš, SR/ČR, 2013, 90' (D) (20.15, K1)
Biely boh, r. K. Mundruczů, Mad./Nem./Švéd., 2014, 119'
+ **Nina**, r. V. Obertová, M. Čopíková, SR, 2014, 17' (D) (20.30, K2)

► 14. 10.

Láska na vlásku, r. M. Čengel Solčanská, SR, 2014, 97' (D) (16.00, K1)
8½, r. F. Fellini, Tal./Fran., 1963, 138' (D) (18.00, K2)
Rembrandtova nočná hliadka, r. P. Greenaway, VB/Poľ./Kan./Hol., 2007, 139' (~) (18.45, K3)
Krok do tmy, r. Miloslav Luther, SR/ČR, 2013, 115' (D)
Biely boh, r. K. Mundruczů, Mad./Nem./Švéd., 2014, 119'
+ **Nina**, r. V. Obertová, M. Čopíková, SR, 2014, 17' (D) (20.30, K2)

► 15. 10.

Láska na vlásku, r. M. Čengel Solčanská, SR, 2014, 97' (D) (16.00, K1)
Biely boh, r. K. Mundruczů, Mad./Nem./Švéd., 2014, 119'
+ **Nina**, r. V. Obertová, M. Čopíková, SR, 2014, 17' (D) (17.30, K2)
Láska pod hlohovým krom, r. Z. Yímou, Čína, 2010, 115' (b) (18.00, K1)
Tatranská romanca, r. rôzni, Českos., 1943 – 1980, 102' (~) (18.00, K3)
8½, r. F. Fellini, Tal./Fran., 1963, 138' (D) (20.00, K2)
Mulan, r. J. Ma, Čína, 2009, 110' (b) (20.30, K1)

- 16. 10.
Láska na vlásku, r. M. Čengel Solčanská, SR, 2014, 97' (D) (16.00, K1)
Pátanie, r. Ch. Kaige, Čína, 2012, 121' (b) (18.00, K1)
8½, r. F. Fellini, Tal./Fran., 1963, 138' (D) (18.00, K2)
Všetci dobří rodáci, r. V. Jasný, Českos., 1968, 115' (~) (18.45, K3)
Kvety vojny, r. Z. Yimou, Čína, 2011, 146' (b) (20.30, K1)
Comeback, r. M. Remo, SR, 2014, 85' (D) (20.30, K2)
Láska na vlásku, r. M. Čengel Solčanská, SR, 2014, 97' (D) (16.00, K2)
- 17. 10.
Spolu proti obchodovaniu s ľuďmi, podujatie (17.30, K1).
Comeback, r. M. Remo, SR, 2014, 85' (D) (18.00, K2)
Nikto ma nemá rád, r. F. Truffaut, Fran., 1959, 93'
+ Trojka z mravov, r. J. Vigo, Francúzsko, 1933, 44' (~) (18.45, K3)
Ida, r. P. Pawlikowski, Pol./Dán., 2013, 80' (D) (20.00, K2)
Velmajster, r. W. Kar-wai, Čína, 2013, 130' (b) (20.30, K1/K2)
- 18. 10.
Láska na vlásku, r. M. Čengel Solčanská, SR, 2014, 97' (D) (16.00, K1)
Nymfomanka I + II – režisérka verzia, r. L. von Trier, Dán., 2013, 325' (D) (18.00, K1)
Comeback, r. M. Remo, SR, 2014, 85' (D) (18.30, K2)
Lost Highway, r. D. Lynch, Fran./USA, 1997, 130' (~) (18.45, K3)
Chlapčensvo, r. R. Linklater, USA, 2014, 166' (D) (20.00, K2)
- 19. 10.
Láska na vlásku, r. M. Čengel Solčanská, SR, 2014, 97' (D) (16.00, K1)
8½, r. F. Fellini, Tal./Fran., 1963, 138' (D) (18.00, K1)
Ida, r. P. Pawlikowski, Pol./Dán., 2013, 80' (D) (20.00, K2)
Boris Godunov, r. S. Bondarčuk, ZSSR/Českos./Pol./Nem., 1986, 140' (~) (18.45, K3)
Biely boh, r. K. Mundruczů, Maď./Nem./Švéd., 2014, 119'
+ Nina, r. V. Obertová, M. Čopíková, SR, 2014, 17' (D) (20.00, K2)
Comeback, r. M. Remo, SR, 2014, 85' (D) (20.30, K1)
- 20. 10.
Láska na vlásku, r. M. Čengel Solčanská, SR, 2014, 97' (D) (16.00, K1)
8½, r. F. Fellini, Tal./Fran., 1963, 138' (D) (18.00, K2)
Comeback, r. M. Remo, SR, 2014, 85' (D) (18.15, K1)
Slovenská výtvarná moderna a jej nasledovníci, r. rôzni, Českos., 1957-1981, 102' (~) (18.45, K3)
Nick Cave: 20 000 dní na Zemi, r. I. Forsyth, J. Pollard, VB, 2014, 95'
+ Fongopolis, r. J. Kozuch, SR, 2013, 13' (D) (20.00, K1)
Hirošima, moja láska, r. A. Resnais, Fran./Jap., 1959, 91' (D) (20.30, K2)
- 21. 10.
Láska na vlásku, r. M. Čengel Solčanská, SR, 2014, 97' (D) (16.00, K1)
Ida, r. P. Pawlikowski, Pol./Dán., 2013, 80' (D) (17.30, K2)
Nick Cave: 20 000 dní na Zemi, r. I. Forsyth, J. Pollard, VB, 2014, 95'
+ Fongopolis, r. J. Kozuch, SR, 2013, 13' (D) (18.00, K1)
Národný umelec profesor Karel Plicka + Za Slovákmi od New Yorku po Mississippi, r. M. Slička, K. Plicka, Českos., 1970 + 1936, 0' (~) (18.45, K3)
Comeback, r. M. Remo, SR, 2014, 85' (D) (19.00, K2)
Björk: Biophilia Live, r. N. Fenton, P. Strickland, VB, 2014, 97' (D) (20.30, K1)
- 22. 10.
Deti, r. J. Vojtek, SR/ČR, 2014, 100' (D) (18.00, K2)
Posledné tango v Paríži, r. B. Bertolucci, Tal./Fran., 1972, 124' (~) (18.45, K3)
Nick Cave: 20 000 dní na Zemi, r. I. Forsyth, J. Pollard, VB, 2014, 95'
+ Fongopolis, r. J. Kozuch, SR, 2013, 13' (D) (20.30, K2)
- 23. 10.
Filmový festival inakosti ► www.ffi.sk
Maliarov svet, r. Z. Huszárik, Maď., 1980, 86' (~) (18.45, K3)
Frank, r. L. Abrahamson, Ír./VB, 2014, 95' (b) (20.30, K3)
- 24. 10.
Filmový festival inakosti ► www.ffi.sk
Sny Akira Kurosawu, r. A. Kurosawa, I. Honda, Jap./USA, 1990, 114' (~) (18.45, K3)

- 25. 10.
Filmový festival inakosti ► www.ffi.sk
Pásmo krátkých filmov Ivana Popoviča, r. I. Popovič, V. Pikalik, Českos., 1976 – 1981, 56' (~) (15.30, K3)
Votrelec, r. R. Scott, USA/VB, 1979, 97' (~) (18.45, K3)
Frank, r. L. Abrahamson, Ír./VB, 2014, 95' (b) (20.45, K3)
- 26. 10.
Filmový festival inakosti ► www.ffi.sk
Gombíková vojna, r. Y. Robert, Fran., 1962, 89' (~) (15.30, K3)
Kid, Zaháľaci, r. Ch. Chaplin, USA, 1921, 83' (~) (18.45, K3)
Frank, r. L. Abrahamson, Ír./VB, 2014, 95' (b) (20.30, K3)
- 27. 10.
Láska na vlásku, r. M. Čengel Solčanská, SR, 2014, 97' (D) (16.00, K1)
Deti, r. J. Vojtek, SR/ČR, 2014, 100' (D) (18.00, K1)
Kým vykračú... dokumentárne filmy Vlada Kubenka, r. V. Kubenko, Českos., 1957 – 1969, 74' (~) (18.45, K2)
Comeback, r. M. Remo, SR, 2014, 85' (D) (20.00, K1)
Lásky jednej plavovlásky, r. M. Forman, Českos., 1965, 77' (~) (20.15, K3)
8½, r. F. Fellini, Tal./Fran., 1963, 138' (D) (20.30, K2)
- 28. 10.
Láska na vlásku, r. M. Čengel Solčanská, SR, 2014, 97' (D) (16.00, K1)
Všetci v mojej rodine, r. R. Jude, Rum., 2012, 107' (D) (18.00, K2)
Comeback, r. M. Remo, SR, 2014, 85' (D) (18.30, K2)
Kubenkove návraty za šťastím, r. V. Kubenko, Českos., 1973 – 1989, 64' (~) (18.45, K3)
2001: Vesmírna odysea, r. S. Kubrick, VB/USA, 1968, 141' (D) (20.00, K1)
Živý bič, r. M. Ďapák, Českos., 1966, 84' (~) (20.15, K3)
Koyaanisqatsi, r. G. Reggio, USA, 1982, 86' (D) (20.30, K2)
- 29. 10.
Láska na vlásku, r. M. Čengel Solčanská, SR, 2014, 97' (D) (16.00, K1)
2001: Vesmírna odysea, r. S. Kubrick, VB/USA, 1968, 141' (D) (18.00, K1)
Koyaanisqatsi, r. G. Reggio, USA, 1982, 86' (D) (18.30, K2)
Stretnutie, r. V. Kubenko, Českos., 1965, 68' (~) (18.45, K3)
Senzi mama, r. V. Pavlovič, Českos., 1964, 84' (~) (20.15, K3)
Comeback, r. M. Remo, SR, 2014, 85' (D) (20.30, K2)
- 30. 10.
Láska na vlásku, r. M. Čengel Solčanská, SR, 2014, 97' (D) (16.00, K1)
Koyaanisqatsi, r. G. Reggio, USA, 1982, 86' (D) (16.00, K2)
Comeback, r. M. Remo, SR, 2014, 85' (D) (18.00, K1)
Zväčšenina, r. M. Antonioni, Tal./VB, 1966, 108' (~) (18.00, K2)
Mimoriadne cvičenie, r. V. Kubenko, Českos., 1971, 64' (~) (18.45, K3)
Nymfomanka I – režisérka verzia, r. L. von Trier, Dán., 2013, 145' (D) (20.00, K1)
Je vysoký muž šťastný?, r. M. Gondry, Fran., 2013, 88' (D) (20.30, K2)
- 31. 10.
Láska na vlásku, r. M. Čengel Solčanská, SR, 2014, 97' (D) (16.00, K1)
2001: Vesmírna odysea, r. S. Kubrick, VB/USA, 1968, 141' (D) (16.00, K2)
Je vysoký muž šťastný?, r. M. Gondry, Fran., 2013, 88' (D) (18.00, K1)
Deti, r. J. Vojtek, SR/ČR, 2014, 100' (D) (18.30, K2)
Zmluva s diablom, r. J. Zachar, Českos., 1967, 89' (~) (18.45, K3)
Nymfomanka II – režisérka verzia, r. L. von Trier, Dán., 2013, 180' (D) (20.00, K1)
Comeback, r. M. Remo, SR, 2014, 85' (D) (20.30, K2)

► (ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ!)

POZN.: (~) – projekcia z 35 mm kópie / (D) – digitálne projekcie / (d) – projekcia z DVD nosiča / (b) – projekcia z blu-ray nosiča / K3 – Filmotéka – Štúdiálna sála Slovenského filmového ústavu

Digitalizáciu Kina Lumière finančne podporil Audiovizuálny fond v rámci komplexného projektu, realizovaného vďaka finančnej podpore predsedu vlády Slovenskej republiky.

OKTÓBER 2014

2. 10. 1949 **Katarína Minichová** – dramaturgička, scenáristka
3. 10. 1939 **Ján Šuda** – režisér, dramaturg, scenárista (zomrel 6. 7. 2012)
10. 10. 1954 **Vašo Patejdl** – hudobný skladateľ, spevák
13. 10. 1914 **Alfonz Bednár** – spisovateľ, scenárista (zomrel 9. 11. 1989)
13. 10. 1934 **Dušan Kulíšek** – dramaturg, scenárista (zomrel 23. 12. 2013)
13. 10. 1954 **Oleg Makara-Kalmár** – režisér, scenárista
14. 10. 1894 **Karel Plicka** – režisér, dokumentarista, fotograf (zomrel 6. 5. 1987)
14. 10. 1924 **Jaroslav Rozsival** – herec (zomrel 13. 1. 1996)
16. 10. 1944 **Ivan Popovič** – režisér, scenárista, animátor
16. 10. 1944 **Ladislav Volko** – filmový publicista
19. 10. 1919 **Mikuláš Huba** – herec (zomrel 12. 10. 1986)
19. 10. 1939 **Judita Vicianová** – herečka
21. 10. 1924 **Igor Fábry** – vedúci výroby (zomrel 25. 9. 1991)
21. 10. 1954 **Peter Sulík** – výtvarník, animátor
23. 10. 1949 **Viera Dekišová** – filmová architektka
24. 10. 1954 **Jozef Ráž** – spevák, hudobník
25. 10. 1924 **Vladislav Pavlovič** – režisér, scenárista (zomrel 31. 10. 1973)
28. 10. 1944 **Marián Labuda** – herec
30. 10. 1929 **Viera Strnisková** – herečka (zomrela 31. 8. 2013)
31. 10. 1919 **Štefan Ondrkal** – režisér (zomrel 1. 5. 1973)

zdroj: Kalendár filmových výročí 2014
 • Interná publikácia Slovenského filmového ústavu (SFÚ)
 ► zostavila **Renáta Šmatláková**

Dokument 38 bol úspešnejší než Bathory

Už po otváracom víkende so 49 314 divákmi sa stal film Daniela Dangla a Lukáša Zednikoviča *38* o hokejovej legende Pavlovi Demitrovi najúspešnejším slovenským dokumentom v ére samostatnosti. Za štyri dni ho videlo dvakrát toľko divákov ako doteraz najúspešnejší domáci dokument v našich kinách od roku 1993 – titul *Všetky moje deti* Ladislava Kaboša. Tretia priečka medzi dokumentmi patrí dlhoročnému lídrovi tabuľky – filmu režiséra Dušana Hanáka *Papierové hlavy* (1995), ktorý videlo 17 574 divákov. Film *38* sa navyše stal novým rekordérom otváracích víkendov slovenských snímok od roku 1993. Na Jakubiskov projekt *Bathory* bolo za prvý víkend zvedavých 35 925 divákov, teda o 13 389 menej ako na *38*. Napriek tomu však *Bathory* naďalej ostáva so 432 300 divákmi najúspešnejším domácim filmom v ére samostatnosti. Podľa informácií distribučnej spoločnosti Itafilm snímku Daniela Dangla a Lukáša Zednikoviča videlo o premiéry 11. septembra 2014 do 25. septembra – teda za dva týždne – už 89 435 divákov. Vďaka tomu je *38* historicky prvým dokumentom, ktorý sa dostal medzi desať divácky najúspešnejších slovenských filmov od roku 1993. Momentálne už na siedmej priečke vystriedal vlnajší kinohit *Kandidát* a na dosah má šiestu *Suzanne* Dušana Rapoša (1996) s 98 324 divákmi.

► miro

► www.csfilm.cz, www.filmpost.cz

Televízia českých a slovenských filmov
 Slovenské pondelky 2014

6. október 2014

20.00 ► **Vítaz**, r. D. Trančík, 1978, 78 min.
 22.00 ► **Príbehy z lepšej spoločnosti 4 – 7**, r. J. Balík, 1969, 109 min.

13. október 2014

20.00 ► **Zvony pre bosých**, r. S. Barabáš, 1965, 96 min.
 22.00 ► **Karline manželstvá**, r. V. Kavčiak, 1980, 87 min.

20. október 2014

20.00 ► **Boxer a smrť**, r. P. Solan, 1962, 102 min.
 22.00 ► **Trofej nezámerného strelca**, r. V. Pavlovič, 1974, 98 min.

27. október 2014

20.00 ► **Archimedov zákon**, r. A. Lettrich, 1964, 86 min.
 22.00 ► **Senzi mama**, r. V. Pavlovič, 1964, 85 min.

Zmena programu vyhradená!

► Dokument Pavla Barabáša *Stopy na hrebeni* získal Cenu divákov na 10. ročníku festivalu Stretutie s horským filmom, ktorý sa konal od 3. do 7. septembra v Zakopanom v Poľsku.

► Stredometrážny dokumentárny film režiséra Samuela Jaška *Čierna a biela* bol minulý mesiac nominovaný na cenu Prix Europa na rovnomennom festivale, ktorý je európskou súťažou televíznej a rozhlasovej tvorby a projektov nových médií. Festival, na ktorom sa rozhodne o víťazoch, sa bude konať v Berlíne od 18. do 24. októbra.

► Dňa 11. septembra sa v pražskom kine Ponrepo uskutočnila prezentácia publikácie *Rozprava o westerne*, ktorú vydal Slovenský filmový ústav v spolupráci s Vysokou školou múzických umení, a zároveň súboru grafických listov, ktoré tvoria ilustrácie knihy. Ich autorom je Jozef „Danglár“ Gertli, knihu napísali Peter Michalovič a Vlastimil Zuska. Oba produkty sú dostupné v predajni SFÚ Klapka.sk

► Česko-slovenský film *Fair Play* režisérky Andrey Sedláčkovej sa v septembri dostal do užšieho výberu 50 snímok, z ktorých sa budú vyberať nominácie na Európsku filmovú cenu. Titul *Fair Play*, v ktorom stvárňuje hlavnú úlohu slovenská herečka maďarského pôvodu Judit Bárdos, sa zároveň stal českým nominantom na Oscara za najlepší cudzojazyčný film.

► Slovenská filmová a televízna akadémia (SFTA) zverejnila 19. septembra správu o slovenskom kandidátovi na cenu americkej Akadémie filmového umenia a vedy – Oscara za najlepší cudzojazyčný film. Členovia SFTA vybrali spomedzi štrnástich slovenských snímok, pričom najviac hlasov získal film Miloslava Luthera *Krok do tmy*.

► Vo veku 80 rokov zomrel 20. septembra filmový publicista Július Dzurek, ktorý sa zameriaval predovšetkým na anglo-americkú tvorbu a patril do autorského tímu *Encyklopédie filmu* (Obzor, Bratislava 1993). O jeho práci vypovedá aj stránka www.hviezdyfilmu.sk, kde sa nachádza množstvo hesiel venovaných režisérskym a hereckým osobnostiam.

► ZS

NAJPREDAVANEJŠIE PUBLIKÁCIE A DVD NOSIČE V PREDAJNI SFÚ ► SEPTEMBER 2014

► PUBLIKÁCIE

1. Cinepur č. 94/2014, téma: Film a politika (Sdružení přátel Cinepuru, Praha)
2. Peter Michalovič, Vlastimil Zuska: *Rozprava o westerne* (Slovenský filmový ústav, Bratislava)
3. Vojtěch Jasný: *Život a film* (Národní filmový archiv, Praha)

► AUDIOVIZUÁLNE NOSIČE

1. DVD *Sladký čas Kalimagdory* (Slovenský filmový ústav, Bratislava)
2. DVD *3x Dušan Hanák* (Slovenský filmový ústav, Bratislava)
3. DVD *Slovenský animovaný film* (Slovenský filmový ústav, Bratislava)

Predajňa SFÚ Klapka.sk (Grösslingová 43) a Kino Lumière ponúkajú v októbri tieto akcie:

1. Od októbra si môžete v predajni Klapka.sk kúpiť za akciovú cenu 1 euro filmy na DVD, medzi ktorými sú napríklad tituly *Fontána pre Zuzanu*; *Utekajme, už ide*; *Krvavá pani* a mnohé ďalšie.
2. Pri nákupe nad 15 eur máte možnosť získať zadarmo časopis *Kino Ikon* podľa vlastného výberu.
3. Ak v predajni nakúpite tovar v hodnote nad 30 eur, dostanete jeden voľný lístok do Kina Lumière.

NAJNAVŠTEVOVANEJŠIE FILMY V KINE LUMIÈRE ► AUGUST 2014

1. *Kúzlo mesačného svitu* (r. Woody Allen, USA, 2014, Continental film)
2. *Chlapčensstvo* (r. Richard Linklater, USA, 2014, Barracuda Movie)
3. *Storočný starček, ktorý vyliezol z okna a zmizol* (r. Felix Herngren, Švédsko, 2013, Magic Box Slovakia)
4. *Dvojník* (r. Richard Ayoade, Veľká Británia, 2013, ASFK)
5. *Grandhotel Budapešť* (r. Wes Anderson, Veľká Británia/Nemecko, 2013, Barracuda Movie)

20. ROČNÍK
100
PROJEKT
1995 – 2014
OD KLASIKY PO SÚČASNÉ TRENDY

100
2014

PROJEKT

1. Ida

Paweł Pawlikowski / Poľsko, Dánsko / 2013 / 80 min.

2. Pulp Fiction

Quentin Tarantino / USA / 1994 / 153 min.

3. Nick Cave: 20 000 dní na Zemi

Iain Forsyth, Jane Pollard / Veľká Británia / 2014 / 96 min.

+ Fongopolis

Joanna Kozuch / Slovensko / 2014 / 13 min.

4. 2001: Vesmírna odysea

Stanley Kubrick / Veľká Británia, USA / 1968 / 141 min.

5. Koyaanisqatsi

Godfrey Reggio / USA / 1982 / 86 min.

6. Deti

Jaro Vojtek / Slovensko, Česko / 2014 / 100 min.

7. Ťažký deň

Richard Lester / Veľká Británia / 1964 / 87 min.

8. Jimmy P.

Arnaud Desplechin / Francúzsko, USA / 2013 / 117 min.

9. Biely boh

Kornél Mundruczó / Maďarsko, Nemecko, Švédsko / 2014 / 119 min.

+ Nina

Michaela Obertová, Veronika Čopiková / Slovensko / 2014 / 17 min.

10. 8½

Federico Fellini / Taliansko, Francúzsko / 1963 / 138 min.

ASOCIÁCIA SLOVENSKÝCH FILMOVÝCH KLUBOV
UVÁDZA NAJVÄČŠIU PUTOVNÚ PREHLIADKU
FILMOV NA SLOVENSKU

od **11. septembra**

V KINÁCH A VO FILMOVÝCH KLUBOCH / www.asfk.sk

ORGANIZÁTOR:

SPOLUORGANIZÁTOR:

PODPORTE FINANČNE POPOREĽ:

PARTNER:

MEDIALNÍ PARTNERI:

Pravda
Pravda.sk
.týždeň
film.sk
RADIO_FM
Kinema
CITYFESK
Telkáč.sk

KALENDÁRIUM

▶ **PREMIÉRY**

DISTRIBÚCIA

ROZHOVOR

PUBLIKÁCIE

▶ **TÉMA**

FILMOVÉ NOVINKY

FESTIVALY

▶ **RECENZIA**

PROFIL

OHLASY

REBRÍČKY

A JUBILEÁ

▶ **PROGRAM**

KINA LUMIÈRE

PREDAJ MESAČNÍKA FILM.SK: KŤIHKUPECTVÁ A INÉ PREDAJNE / bratislava ▶ klappa.sk – predajňa SFÚ (Grosslingová 4,3) ▶ Artforum (Kozia 20)
▶ Ek Libris (Nám. Ľ. Štúra 4) ▶ Hummel Music (Klobučnícka 2) ▶ Martinus (Obchodná 2,6) ▶ Prospero – predajňa DÚ (Ladkovonám. 12)
▶ v Bratislave VSMU (Sovratova 2) **FILMOVÉ KLUBY** ▶ Kino Lumière Bratislava – kino SFÚ (Srltátska 4) ▶ FK – kino Junior Levice
▶ FK – Kino Svojá Martin ▶ FK – Kino Fontána Piešťany ▶ FK – Napdo Trnava

SLOVENSKÝ
FILMOVÝ ÚSTAV
SLOVAK FILM
INSTITUTE

ISSN 1335-8286

10
9 771335 828003

FILM.SK JE EVIDOVANÝ MK SR P00 EV. Č. R/94/08

